

DOLENJSKI LIST

VIJENICA

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJEV NOVO MESTO IN

Lastnika in Izdajatelj: Okrajna odbora SZDL Novo mesto in Kočevje. — Izhaja vsak petek. Posamezna številka 10 din. Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din ali 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Meslini hranilnici v Novem mestu, št. 616-H-T-24.

Štev. 52 (903) Leto VI
NOVO MESTO, 30. DECEMBRA 1955

Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Poštni predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Casopisno-založniško podjetje «Slov. poročevalec» v Ljubljani. Za tisk odgovarja Franc Plevel.

Družbeno upravljanje je stvar socialistične perspektive

tako za našega delovnega človeka, kakor množice v zunanjem svetu

Glavni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, ki je zasedal 15. decembra v Ljubljani, je poslušal obširen referat predsednika tovariša Miha Marinka o družbenem upravljanju, nato pa je ves dan razpravljalo o tem prvenstvenem vprašanju dvajset članov Glavnega odbora. Ko ob zaključku leta pregledujemo najvažnejše notranje-politične dogodke in razgledujemo, katerim vprašanjem naj Socialistična zveza delovnih ljudi posveti v prihajajočem 1956 letu glavno pozornost, nam ob bogatem, zgodovinsko pomembnem gradivu in smernicah najvidnejših političnih voditeljev ni treba biti v zadregi. Najvažnejše naloge našega nadaljnjega razvoja je nakazal že Izvršni komitej ZKJ in kritična obravnava v govoru tovariša Tita na Plenumu Socialistične zveze Jugoslavije, k čemer moramo zdaj priti še referat tovariša Marinka. Organizacije in člani Socialistične zveze so preko dnevnega tiska dobili v roke dragoceno gradivo in tehne napake, kam naj obratimo vse naše sile v prihodnjem letu in obdobju nadaljnjega gospodarskega in ostalega družbenega razvoja.

Tovariš Marinko je na seji Glavnega odbora SZDL Slovenije podčrtal v uvodu, da gre zdaj za to, da bi vsi organi družbenega upravljanja dobili vsebinsko in ustrezno usmeritev za svojo praktično dejavnost. To pa jim more dati samo zavestna subjektivna sila, kakor sta Socialistična zveza in Zveza komunistov s svojo usmerjajočo gibalno vlogo v teh organih, s spopolnjevanjem oblik in sistema.

Ko je ocenil ogromen političen poamen socialistične prežgotje, ki pospešeno napreduje s priležitivno množico državljanov v razne oblike družbenega upravljanja, je tovariš Miha Marinko med drugim dejal, da ta množica konstruktivno sodeluje, bodisi s predlogi, bodisi s kritiko, katere učinek, če ga merimo z naškromnejšo mero, je v tem, da onemogoča samovoljnost, da zastruje odgovornost operativnih voditeljev, funkcionarjev in namestencev.

Spremembe v avtobusnem voznom redu

Na prosti Novo mesto — Zagreb bo vozil avtobus od 1. januarja 1956 dalje: Odhod iz Novega mesta ob 5.10 uri, prihod v Zagreb ob 7.55.

Odhod iz Zagreba ob 14.15 — prihod v Novo mesto ob 17.05.

Avtopromet Gorjanci — Novo mesto

VREME
ZA ČAS OD 29. 12. 1955 DO 8. 1. 1956

Polagoma bo postajalo še bolj mrzlo, pogosto bo rahlo snežilo. Šele od prihodnje srede dalje bo močnejše snežilo in bo nastopil pravi zimski mraz.

DECEMBER — MESEC «DOLENJSKEGA LISTA»
Od 1. do 26. decembra:
937 NOVIH NAROČNIKOV

V zadnjem tednu so se na Dolenjski list naročili 203 novi naročniki: 123 iz okraja Novo mesto, 63 iz okraja Kočevje, 15 iz različnih drugih krajev in 2 iz inozemstva.

V OKRAJU KOČEVJE

1. Draga — Loški potok	3 novi naročniki
2. Kočevje	82 novih naročnikov
3. Ribnica	93 novih naročnikov
4. Sodražica	18 novih naročnikov
5. Velike Lašče	52 novih naročnikov
6. Videm — Dobrepolje	11 novih naročnikov
7. Predgrad	21 novih naročnikov

V OKRAJU NOVO MESTO:

1. Črnomelj	53 novih naročnikov
2. Kostanjevica — Podbočje	48 novih naročnikov
3. Metlika	36 novih naročnikov
4. Mirna	25 novih naročnikov
5. Mokronog	34 novih naročnikov
6. Novo mesto	158 novih naročnikov
7. Semčje	44 novih naročnikov
8. Straža — Toplice	45 novih naročnikov
9. Šentjernej	78 novih naročnikov
10. Trebnje	25 novih naročnikov
11. Žužembek	43 novih naročnikov

benega upravljanja, tako je nič manj ali še bolj važno v zunanje-političnem pogledu. To je stvar ugleda socialistične Jugoslavije v zunanjem svetu. To je stvar socialistične perspektive, tako za našega delovnega človeka, kakor množice v zunanjem svetu.

NOVO MESTO: UTRDITEV ORGANOV LJUDSKE OBLASTI, DVIG PROIZVODNJE, GRADNJA STANOVANJ

Ze dosedanjim, začetni uspehi komunalnega sistema dokazujejo, da je naša pot pravilna, popoln uspeh pa odvisen seveda od nadaljnje gospodarske krepitve in aktivnosti vseh zavetnih državljanov. Nova občina omogoča neposredno sodelovanje in odločanje velikega števila državljanov na vseh področjih družbenega življenja: v samem odboru, njegovih svetih in komisijah, v krajevnih odborih in njihovih komisijah, zlasti pa na zborih volivcev.

V novomeški občini sodeluje že zdaj v svetih, odborih, komisijah itd. čez 300 državljanov, če pa upoštevamo, da bodo tudi krajevni odbori sestavili različne komisije za reševanje nalog s področja komunalnih del, socialnega skrbstva, kmetstva in pod., bo sodelovalo pri družbenem upravljanju občine čez 400 državljanov.

Dosedanje delo nove občine nakazuje številne nove naloge na vseh področjih družbene dejavnosti v letu 1956. Ena izmed najosnovnejših nalog bo vsakakor aktivizacija, utrditve in pomoč za utrditev naših občinskih organov, pri čemer bo potrebna znana pomoč političnih in družbenih organizacij. Skrb za razvoj obsojajočih in-

Najsolidnejše temelje za ugled v svetu, za uveljavljanje socialistične Jugoslavije, za učinkovitost zunanje politike našega vodstva ustvarjamo s tem, da z družbenim upravljanjem krepimo našo socialistično kompaktnost, da na tej bazi krepimo našo ekonomiko in z njo našo neodvisnost, obrambno sposobnost, s tem pa tudi omogočamo aktivnejše miroljubno udeleževanje v zunanjem svetu.

Ko je govoril o naših glavnih nalogah v nastopajočem obdobju, jih je predsednik Miha Marinko strnil v naslednje tri osnovne dolžnosti:

- odločna izvedba smerti, ki so jo nakazali zaključki Izvršnega komiteja, to je radikalna sprememba stare gospodarske politike, ki je v nasprotju z razvojem oblik delavskega in družbenega upravljanja;
- spopolnitev gospodarskega sistema (predpisov) v tem smislu, ki ga je razložil tovariš Kardelj, to je, da se odstranijo anomalije in luknje v sistemu razdelitve narodnega dohodka, da se odvrne spekulativno pehanje za dobičkom na račun dvigovanja cen, da se usmerijo in stimulirajo vsi delovni kolektivi in njihovi organi upravljanja na racionalno gospo-

darjenje, dvigovanje produktivnosti dela; — zlasti pa mobilizacija zavestnih subjektivnih političnih sil, da bi skoz vse organe družbenega upravljanja prišli do izraza socialistični smotri v razvoju naše ekonomike in družbenega življenja v celoti.

Naloge so v celoti nakazane. Socialistična zveza in Zveza komunistov morata biti politična podlaga družbenega upravljanja. Največji del udeleževanja političnih organizacij, zlasti za vse praktične in aktualne naloge, pa mora biti usmerjen skoz organe družbenega upravljanja. V leto 1956 stopamo torej z jasno očitanim programom političnega dela. Od njegove uresničitve je v bližnji meri odvisen ves naš nadaljnji razvoj in z njim najtesneje povezan dvig življenjske ravni vseh naših delovnih ljudi.

Da bi bralce našega tednika seznanili z najvažnejšimi nalogami, ki stojijo pred posameznimi občinskimi ljudskimi odbori v zvezi z nadaljnjim gospodarskim razvojem, smo se obrnili na predsednike občinskih ljudskih odborov v Črnomlju, Kočevju in Novem mestu. Odgovorila sta nam predsednika OB LO Črnomelj in Novo mesto, ki pravita:

ČRNOMELJ: OD SLEHERNEGA PREBIVALCA JE ODVISEN NADALJNI RAZVOJ OBČINE

Novi občinski ljudski odbor Črnomelj, ki je začel delati po uvedbi komunalnega sistema, čakajo v prihodnjem letu velike in odgovorne naloge. To naloge pa so različne. Njihova rešitev je odvisna od pogojev, v katerih se ta ali ona naloga rešuje. Rešitev ene pa je spet velikokrat pogoj za rešitev drugega problema.

Mislím, da je ena izmed najvažnejših nalog občinskega odbora, da v letu 1956 vloži vse svoje sile za to, da izpopolni in utrdi svoje delo v smislu čim širšega pritegovanja množice k upravljanju bodisi v gospodarskem, v organih državne uprave in na ostalih družbenih področjih. Zato bo treba izdelati pravilno metodo in dati delu vselej pravilno socialistično demokratsko vsebino.

Občinski ljudski odbor bo moral v bodoče utrjevati občinske in krajevene svete in se boriti za to, da pridejo zbori volivcev do popolne veljave, kajti le tako bo delo občinskega odbora uspešno, sodelovanje državljanov v upravljanju in odločanju pa bo prišlo do popolnejšega izraza. Mislím, da je poleg drugega to eden izmed najvažnejših ciljev, ki smo ga hoteli doseči z uvedbo komunalnega sistema.

Razmere, v katerih je začel delati novi občinski odbor, niso ravno ugodne. Pred njim stoji cela vrsta nerešenih komunalnih vprašanj, ki se jih je odbor sicer že lotil, vendar dostikrat presega njegove trenutne materialne možnosti.

Industrijska podjetja so nedograjena. Obstoječe proizvodne zmogljivosti so včasih pre-

malo izkoriščene, proizvodni programi pa večkrat nepopolni in še nezadostno prilagojeni potrebam.

Dvigniti moramo proizvodnjo v podjetjih, obrti in v kmetijstvu!

Dvigniti bo treba proizvodnost posameznega delavca v podjetju in obrti. Utrjevati bo treba delavsko samoupravljanje, ki je pokazalo v mnogih primerih že lepe rezultate, in vsestransko poglobiti gospodarjenje delovnih kolektivov z zapučenimi jim družbenimi sred-

VSEM NAROČNIKOM, BRALCEM, SODELAVCEM IN PRIJATELJEM DOLENJSKEGA LISTA ZELITA SREČNO NOVO LETO 1956 UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Odlikovanja v kočevskem okraju

Za izredne zasluge v 10 letih svobodne graditve in za izkazano posebno poštenost, je predsednik republike odlikoval 113 najboljših delavcev in uslužbencev v okraju Kočevje. Svečane podelitve so bile po ustanovah in podjetjih. Na OLO je bila lepa svečanost, na kateri je v imenu predsednika republike podelil odlikovanja sekretar Okrajnega komiteja ZK tov. Klarič, zahvalil pa se je predsednik OLO tov. Janez Pirnat. V kratkem nagovoru je sekretar OK ZKJ omenil, da so odlikovani najboljši izmed najboljših, saj so se le-ti v povojnih letih izkazali kot neomajni in neutrudljivi borci za izgradnjo socializma.

Z redom dela II. stopnje so bili odlikovani: Bolta Franc in Oražem dr. Janez.

Z redom dela III. stopnje: Anđik Jože, Berger Slavko, Bradac Pavla, Čentič Jože, Čaršak Milan, Debeljak Pepca, Drobnik Rudolf, Fabjančič Dominik, Gorše Franc, Gross

Maks, Grc Anton, Golob Franc, Jelen Franc, Jelenc Ivan, Južnič Mirko, Južnič Ivan, Kirn Franc, Klun Konrad, Košorok Franc, Kersnič Leopold, Kusljan Jože, Lesar Janez, Likar Jože, Mohar Anton, Mator Franjo, Nagodi Ignac, Novan Maks, Ogorec Anton, Osterman Anton, Oberstar Franc, Oven Jože, Pirnat Slavko, Puželj Jože, Rožič Ivan, Rus Franc, Starš Stane, Selskec Jože, Strnat Rudolf, Špehar Marija, Švajger Jože, Šebalj Alojz, Tomc Ivan, Vreček Nada, Vanič Ladislav, Zagar Alojz, Zagar Jože.

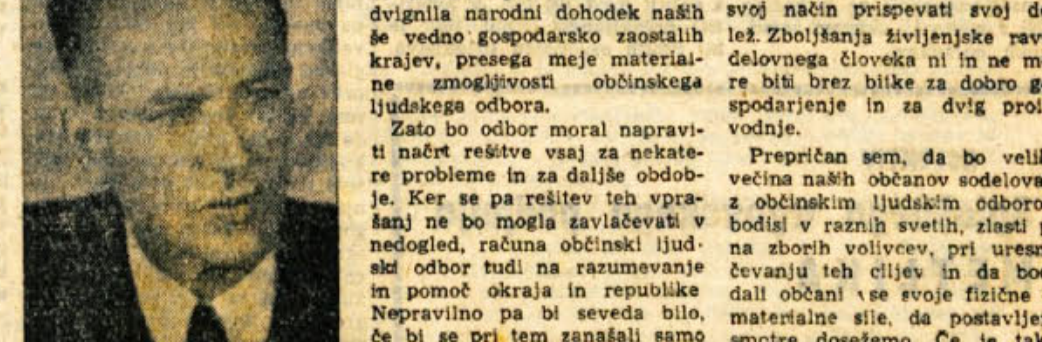
Z medaljo dela pa je bilo odlikovanih 63 najboljših delavcev, kmetov in uslužbencev.

Gasilci kočevskega okraja pred občinskimi zbori

Gasilska društva v kočevskem okraju se pripravljajo na občne zборе. Na splošno je delo gasilskih društev zadovoljivo; nekatera so prav prizadevna, na primer Velike Poljane, Stara cerkev, Livoid, Kočevje in mnogo ostalih. So pa nekatera, ki ne skrbijo zadovoljivo za napredek in vzgojo članstva. Društva imajo mnogo finančnih težav. So nekateri občinski LO in tudi nekatera podjetja, ki menijo, da so pri nas gasilske organizacije nepotrebne. Da bodo seznanjeni s težavami in problemi v gasilskih društvih, bodo posamezna gasilska društva na občne zборе poklicala predstavnik OLO in občinskih ljudskih odborov.

OBVESTILO

Uradni vestnik okraja Novo mesto bo začel izhajati v januarju 1956, ker ga zaradi ovir tehničnega značaja v decembru ni bilo moč izdati.

sedaj razviti boj za proizvodnost na vseh področjih, hkrati pa poostri kontrolno nad nepravilnim gospodarjenjem. Tudi z varčevanjem bo treba ustvarjati sredstva, s katerimi bomo razvijali gospodarstvo in ustvarjali možnosti za rešitev perečih vprašanj tudi na drugih področjih našega družbenega življenja. To bo moral smeti pred očmi občinski ljudski odbor, ko bo delal načrte za uresničitev nalog, ki stojijo pred njim.

Seveda pa uresničitev nalog ni samo stvar volje in dela odbora. Odvisna je tudi od njegovih organov, zlasti pa od slehernega kmeta, delavca, obrtnika, prosvetnega delavca, zdravnika in slednjega državljana v občini, ki bo moral vsak na svojem področju in vsak na svoj način prispevati svoj delež. Zboljšanja življenjske ravni delovnega človeka ni in ne more biti brez bilke za dobro gospodarjenje in za dvig proizvodnje.

Prepričan sem, da bo velika večina naših občanov sodelovala z občinskimi ljudskimi odbori in svetih, zlasti pa na zborih volivcev, pri uresničevanju teh ciljev in da bodo dali občani vse svoje fizične in materialne sile, da postavljene smotre dosežemo. Če je tako, potem ni bojzani za uspešno rešitev navedenih vprašanj.

Zato gremo v novo leto polni pripravljenosti za delo v dobrobit naših občanov, ki jim želimo v imenu občinskega ljudskega odbora v borbi za vsestranski napredek v letu 1956 obilo uspehov.

Brez zanašanja na tujo pomoč je treba združiti vsa razpoložljiva sredstva

Do skrajnosti bo treba mobilizirati lastne finančne in materialne sile, najsi bo to v industriji, kmetijstvu ali pa v obrti. Zato bo treba še bolj kot do

Janez Zunič

Novemu mestu čimveč stanovanj!

Nadaljevanje s 1. strani

600 nerešenih prebencev za stanovanja. Če hočemo že v prihodnjih letih stanovanjski stroški omejiti, so že za leto 1956 nujni take ukrepi:

1. vsa podjetja in ustanove, ki bodo razpolagale po zadostni družbeni odgovornosti s kakršnimi koli sredstvi, morajo sama ali pa združeno z drugimi podjetji oz. ustanovami graditi stanovanja.
2. Stanovanja naj se gradijo v okviru stanovanjskih združenj, ki omogočajo cenejšo izgradnjo ter zmanjšujejo stroške za drage komunalne naprave (vodovod, ceste, kanalizacija id.).
3. Sprejemati je treba najcenejši, vendar pa vsem higiensko-tehničnim predpisom ustrežajoče načrte in tako preprečiti negotovarsko trošenje sredstev.
4. Posameznikom, ki bi želeli graditi individualne hišice in bi za te gradnje deloma dobili kredite, je treba predpisati, da uredijo v teh poleg svojega vsaj še eno stanovanje.
5. Omejiti je treba gradnjo upravnih prostorov, čeprav jih manjka, ali pa jih vezati na gradnjo stanovanj.

OB LO tega težkega vprašanja ne bo mogel rešiti, niti ne s pomočjo okraja, temveč bo potrebna pomoč vseh podjetij, ustanov in žid. Kolektivni morajo spoznati izid problema stanovanj do potankosti in vlagati vse svoje sile, da ga bomo začeli učinkoviteje odpravljati.

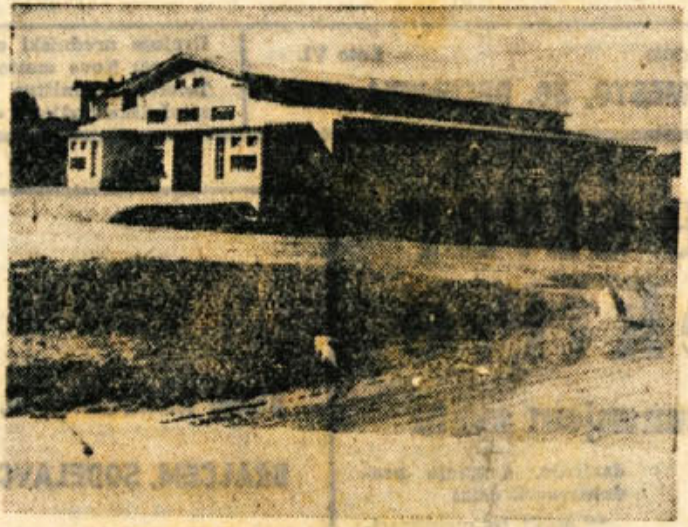
Važne naloge so pred OB LO tudi na drugih področjih družbenega življenja, tako n. pr. reševanje številnih vprašanj s področja zdravstva, socialnega skrblstva, kulture in prosvete, komunalnih del itd. Tudi na teh področjih moramo dosledno uveljavljati načela družbenega urejanja in pritegniti k reševanju posameznih vprašanj čimveč ljudi k delu in sodelovanju. Pri tem morajo odigrati najvidnejšo vlogo zbori volivcev, ki jih bo treba sklicovati za posamezna važna vprašanja (n. pr. stanovanjska politika, pozivniški sven, elektrifikacija vasi, gradnje in vzdrževanje občinskih poti, gradnje vodovodov itd.). Vsa taka vprašanja pa morajo zbori volivcev spoznati pred začetkom del in vedeti tudi za predcažunške vloge.

Pri reševanju komunalnih vpra-

lanj (elektrifikacija vasi, gradnja poti in vodovodov ter pod.) bomo morali mobilizirati tudi čimveč sredstev prizadetih vasi ali terenov samih, bodisi v oblikah proizvodnje dela, materiala ali pa tudi gmočnih sredstev, doklad ted.

Sedanja organizacijska ureditev občine daje s svojimi številnimi pristojnostmi prebivalcem vse možnosti, da s spoštovanjem sodelovanjem uspešno pomagajo pri urešnjevanju naštetih nalog.

Maks Vale.

Podjetje »Agroservis« in Motomantaža sta se decembra združili v eno podjetje, ki obeta v prihodnjem letu lep razvoj.

Kaplan Klemenc obsojen zaradi verske nestrpnosti

Okrajno sodišče v Kočevju je obsodilo na tri mesece zapora kaplana Jožka Klemenca iz Velikih Lašč zaradi verske nestrpnosti. Kaplan Klemenc je, kot je že poročal »Dolenjski list«, zaničeval otroka borca NOV in nosilca spomenice Franca Purkate — Čopa s Turjaka. Zaradi takega početja so mnogi organizacije velikaške občine zahtevale, da se odreče kaplanu Klemencu gostoljubje. Upajmo, da bo odšel iz teh krajev.

Laščani

Dopisnikom in bralcem!

Nazličje razsežnosti današnje številke nismo mogli objaviti vsa gradiva, ki je bilo pripravljeno in poslano za to številko. Natančni ga bomo prihodnji te den.

Dedek Mraz na Kočevskem

Po vseh krajih v kočevskem okraju se vneto pripravljajo na praznovanje Dedka Mraza. Povsod bodo otroci množično obdarovani. Posebno se so zato zavzele organizacije ZB, ki bodo obdarile tudi otroke padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja. Trgovsko podjetje »Tabora« bo v Velike Lašče pripeljalo Dedka Mraza na avtomobilu.

V Hin'ah bi radi matičarja

Novoizvoljeni krajevni odbor Sela Hinje je imel pred kratkim prvo sejo. Na dnevnem redu je bila izvolitev predsednika krajevnega odbora in predsednika Pokopalske uprave. Člane uprave so že prej izvolili na zborih volivcev.

Večina odbornikov je želela, da bi bil predsednik krajevnega odbora Jože Rojč iz Lopate. Ker pa ima on že veliko nalog in dokaj naporno službo in ne bi mogel opravljati še delo predsednika, so na njegov predlog izvolili za predsednika krajevnega odbora Tona Sčketa iz Hinj. Za predsednika Pokopalske uprave so izvolili

li Mirka Papeža. Na prvi seji so že tudi razpravljali o številnih nalogah, ki čakajo krajevni odbor. Vzdrževanje poti, elektrifikacija, vzdrževanje in popraviljanje vseh komunalnih naprav ter vrsta drugih nalog bo delo krajevnega odbora. Za elektrifikacijo je pri njih zelo veliko zanimanje. Po dosedanjih prijavih so prebivalci pripravljani sami prispeljati v materialu in delu okoli 3 milijone din. Ker trenutno ni upanja za investicijski kredit, bodo le naprej zbirali lastna sredstva.

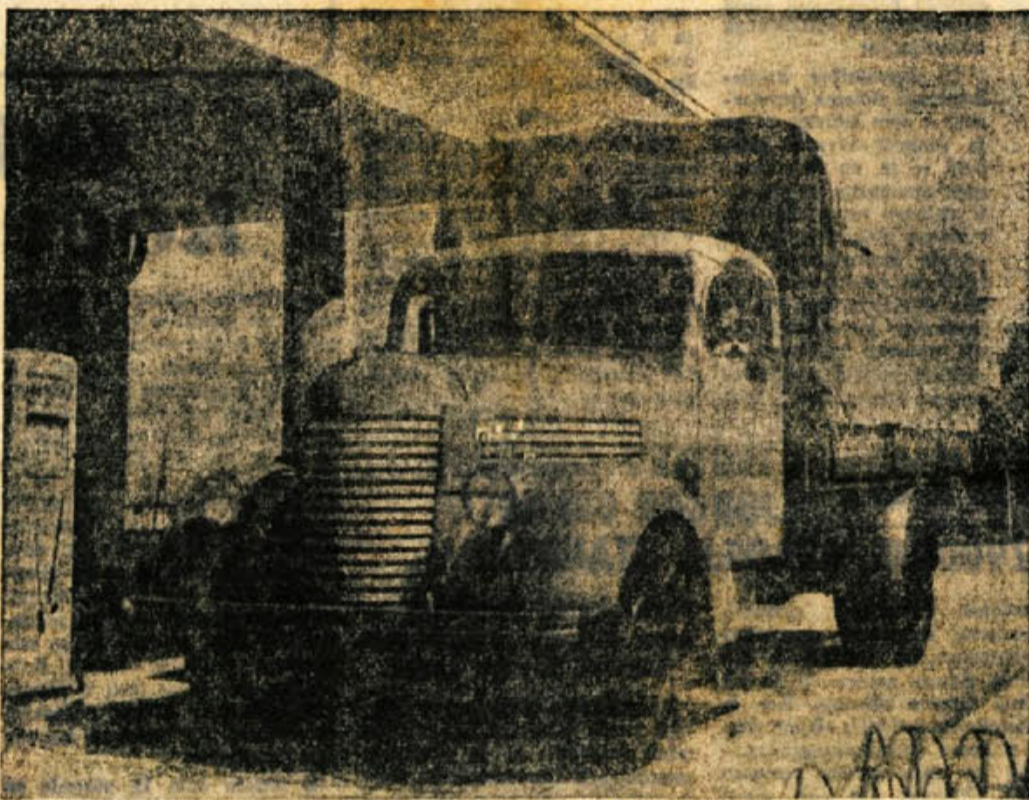
S sedežem občine v Žužemberku nimajo prave prometne zveze.

METKA - Mehanična tkalnica CELJE

Telefon: 23-90 — Brzjav: Metka-Celje

nudimo cenj. odjemalcem prvovrstne bombažne izdelke v bogati izbiri. Pazite na zaščitni znak »Metka«! Nabavni pogoji zelo ugodni - kvaliteta zjamčena.

Z vozom ali kolesom pridejo lahko na sedež občine samo preko drugih okrajev. Potrebno bi bilo zgraditi cesto Žužemberk — Gradenc do Hinj in dalje na cesto Polom — Kočevje. Ta gradnja je v perspektivnem načrtu občine Žužemberk. Odborniki so tudi godrnjali, ker občinska pisarna v Hinjah nima matičarja in morajo za vsako malenkost na občino. Matičar je bil že imenovan, pa noče nastopiti službe pri njih.

KAMIONI MARIBORSKE TOVARNE AVTOMOBILOV znamke »Pionir« slovijo po svoji praktičnosti in vsestranski uporabnosti

ODLOK O RAZDELJEVANJU STANOVANJ V NOVM MESTU SPREJET

Zl. decembra je bila 4. redna seja ObLO Novo mesto, ki jo je vodil predsednik Maks Vale. Odborniki so sprejeli poročilo komisije za validacijo pravnih predpisov, razpravljali in sklepali so o preimenovanju ulic, cest in trgov v Novem mestu, pri čemer so upoštevali tudi predloge zadnjih zborov volivcev, dopolnili pa so odlok o dopolnitvi pisanih in odlok o sistematizaciji delovnih mest ObLO. Sprejet je bil tudi odlok o načinu razdeljevanja stanovanj, ki predvideva izobedanje javnih prostorov upravljencev za stanovanja in postopek, kakor je predviden s posebno uredbo. Nadalje so odborniki sprejeli odlok o začasnem financiranju pokopalskih izdatkov na občini za 1. četrtletje leta 1956.

Na seji so sprejeti tudi združitve gradbenih podjetij »Skrka«, »Gradbenik«, »Kamnosečivo« in »Zidarska Golina« v novo občinsko gradbeno podjetje »Gradnje«. Podjetje »Snaga« je likvidirano in ustanovljen poseben komunalni zavod za opešavanje mesta, bivši direktor »Snage« pa je zadal nepravilnosti v podjetju razrešen in bo odgovarjal za storjena kazniva dejanja. Odborniki so predlagali, naj ObLO pripravi odlok o oskrbovanju in vzdrževanju vsakih poti in občinskih cest, gospodarski svet pa naj bi pretehtal možnosti za ustanovitve podjetja za predelavo mesa, da ne bi odvažali s področja Dolenjske samo žive živine. Precej so odborniki razpravljali tudi o stanovanjskih vprašanjih mesta v smislu predlogov zadnjih zborov volivcev.

Še enkrat: Mar za invalida in borca NOV res ni drv?

Trditve Janeza Banovca v zadnji številki Dolenjskega lista glede dodeljevanja lesnih odpadkov posameznim poročnikom, niso resnične. Ni res, da bi kot komercionalist podjetja NOVOLES letos že dvakrat nakazal drva družini belogardističnega oficira na Grmu, ampak je res, da ta družina letos sploh ni dobila nakazila za drva. Pač pa je med člani kolektiva Industrije oburde dobil nakazilo za drva tudi čevljar Kočmir in sicer na prošnjo podjetja. Ta pa je na hrani pri družini na Grmu, za katero trdi Banovec, da je dobila drva od NOVOLESA. Verjetno je on svoja drva zapeljal na dvorišče navedene družine. Banovec bi se moral najprej prepričati, če je res, kar trdi, in potem šele dati v časopis.

Tudi to, da on ne more dobiti drv ni točno. Že v poletnih mesecih, ko je bil v Toplicah, so mu drva bila na razpolago, pa je rekel, da sedaj nima prevoza. Tudi pozneje, ko je spet pričel v pesarino po nakazilo, smo mu ponudili, da mu damo odpadke jelovine na žagi v Soteski, ker trenutno nimamo odpadkov trdega lesa, vendar je on to nakazilo odklonil, češ da želi odpadke trdega lesa. Banovec je še vedno na seznamu za nakazilo.

Treba je vedeti, da šteje kolektiv NOVOLESA skoraj 500 članov in prvenstveno dobre lesne odpadke člani kolektiva, če kaj ostane, dobe še drugi, ki so upravljeni. Vsakoga prosite, zlasti take, ki prosijo kolektivno preko podjetja, pa tudi ne moremo poznati niti za vpravljanje za politično prepričani. Da imo v našem podjetju v vsem primeru borci NOB in invalidi prednost, pa je splošno znano.

Miha Suštar komercialist NOVOLESA

NAJSTAREJŠI DELAVEC NA SVETU
Ameriški črnc Charlie Smith je star 113 let pa je še vedno zaposlen kot obrabec sadja na plantatah v južnem delu ZDA. Zdravniki preseneča njegovo izvrstno zdravje in delovna sposobnost, kajti navzile svojih 113 let dela v Afriki, odkoder so ga s starši odpeljali trgovci s suhni pred 100 leti. V ameriški državljanski vojni 1865 je bil Smith osvobojen suženjstva.

OBVESTILO

Uprava sejmskega in tržnice v Novem mestu obvešča vse kupce in prodajalce, da zaradi novoletnih praznikov v ponedeljek 2. januarja ne bo rednega mesečnega trga za govedo živino in prašiče. Ta redni mesečni trg je izločen na naslednji ponedeljek, to je 9. januarja 1956.

Občinski ljudski odbor Novo mesto

Uradnih dnevov 2. in 3. januarja ne bo

Zaradi novoletnih praznikov 2. in 3. januarja 1956 uradno ne bodo poslovali. Na to opozarjamo vse naše bralce, da ne bi zaman hodili v mesto ali drugam zaradi uradnih opravkov.

KOLEKTIV Splošnega trgovskega podjetja METLIKA

Zelj vsem dobaviteljem in odjemalcem srečno in uspehov polno novo leto

1956

ČUDNE RAZMERE V KURJI VASI

Koklja je ves čas molčala in opazovala goste. Žilica pa ji ni delala miru, da ne bi se pred njihovim odhodom pohvalila svoje dobre gospodinje. Nagnila se je nekoliko iz gnezda in začela: »Nasa gospodinja naj bo vsem kurjem za vzgled. Na mraz vsak dan mi prinese malico in če nočem sama zapustiti gnezda, me nežno in lepo kot malo dete vzdigne in posadi v koritcu, da se okrepčam. Medtem pa ona prav radovedno ogleduje gnezdo in, če je potreba, natrosi vanj praška proti mrčesu. Včasih prinese s seboj nekako lučko in s to pregleduje podložena jajca ter tudi kakoga odstrani, rekoč: »Kaj bi se revica brez potrebe mučila z obračanjem teh jajčk, ki niso sposobna, da bi se iz njih izvalili piščančci.« Gospodinja mnogo bere in tako ve, katero jajce je opojeno in drugo gače sposobno za valjenje in katero ne. Vidite, tako daleč gre njena udrost in dobrota. Za kokljo je res zlata vredna. Po koklji pohvali se koklja zopet zravnja v gnezdu in radovedno poslušaj, kaj jim bo še Lupinca povedala. Predsednika je zelo zanimalo, če je ta veliki kurjik tudi pozimi dovolj toplej in zato je vprašal: »Kako pa pozimi, vas kaj zebe v tem velikem prostoru?« Lupinca se glasno nasmehne in odgovori: »O, prav nič nas ne zebe! Veste, da smo kokljo zelo vročekrvne in da lahko peti koklji segreva dva kubična metra prostornine, kar sem silala iz ust nase govoriti, ko je to ustvarila našemu gospodarju. Razen tega po skrbi naša gospodinja, da mnogo brskamo in telovadimo v kurjici in se tako še same segrevamo. Pozimi pa nam naša sople za nastilo do 10 cm na debelo sesekljane slame — rezanice in nam od časa do časa vrže med to kakoga zobanja. Da vidite, kako hitro kopati in brskati, da pridemo do zrnja! Kar vroče nam je. O, tu ne potrebujemo nobene peč! Včasih nam obesi kak poseušeno listje pese ali kake druge dobre stvari, kar visoko od tal, da mora-

mo skakati kvišku, če hočemo priti do teh dobrot. S tem imamo posebno zabavo. Na mraz tam zunaj pozabimo, saj je kurjik dobro zaprt. Mehko hrano pa dobivamo v tako zvanih krmilnih lesenih koritcih, ki so tako izdelana, da ne moremo stopati vanje in hrane izbrskati po podu. Ta priprava, ki nam brani vstop v koritce, je tako narejena, da se pri snajzanju korita lahko odpre. Poleti postaviti ta korita pred kokoljak in nas hrani zunaj na prostem. Za kokljo pa ima posebno hranilno posodico, ki stoji vedno v bližini gnezda. Se nekaj bližnji krmali pozabila povedati. Ta kurjik, ki je zanesljivo zavrovan proti prepihu, je za nas jako primeren meseca avgusta, posebno pa septembra in oktobra, ko se preobalimo in skaedemo dalj časa v samih srajčkah okoli. Kakor hitro začne diha zunaj mrzlejši veter, ali če je hladen deževen dan, se vse rade zatečemo semkaj, kjer nas ne zebe. In sploh se v zavetju veliko laže preperjamo.

Začelo se je mrati. Ko je bil zapisnik zaključen, so se poslovili od koklje in odšli na prsto. Predsednik in Ostrogar sta bila tako utrujena, da sta komaj stala na nogah, le Lupinca je bila še popolnoma čista in je venomer brbljala, »Ti si pa naš vrazjih nogah pravi zapisnikar! In jo prosil za narti, da ga jutri priloži k zapisniku, preden ga pošlje naprej. Predsednik se Lupinici najtopleje zahvali za načrt in za vse, kar jim je pokazalo in razložilo. Poslovita se od nje in oddeta proti domu, rekoč: »Bomo videli, če bo iz te moke kaj kruhala! Med potjo reče predsednik Ostrogarju, naj prinese jutri zapisnik v podpis in ga potem odda na pošto. Drugi dan prinese Ostrogar tudi zapisnik:

ZAPISNIK

sestavljen današnjega dne v vasi Vsepostvod ob pregledu kurjice, ki se je izvršil na prošnjo tukajšnjega kokošjega doma. Pri tem pregledu je bilo ugotovljeno sledeče:

Kurjik na prvi številki je na podstrelju zvinjaka, ki je že v prav slabem stanju. Vanj se pride skozi majhno luknjo, do katere goroja uboge kokoli plezati in skakati od klina na klin po neuporabnem kolcu za zevanje krme. Kurjik je zbit iz slabih desk, med katerimi so široke spranje, skozi katere ne prestopa piha. V notranjosti tega kurjice je večer preprih. Okna za svetlobo sploh ni. Grede so že zydavne vse polomljene. Kokoli morajo zato spat na samem kurjaku, ki ga je cel pečen in debelo in je pod njim vse polno različne golazni. Ta kurjica merijo konaj dva kvadratna metra, vendar mora na tem majem prostoru nočiti in se dušiti osemnajstglava družina. Perutnina tega dvovrčka je polna usi in drugih zajedalcev. Ta kurjik je neuporaben za stanovanje.

Na drugi številki življa dva petelinca in štirinajst kokoli, ki sploh nimajo kurjice. Uboge kure bivajo v vlažni, s kamnom tlakovani kleti, ki pa je razpadla. Stropa ni. Streha je že na več mestih preluknjana, da kaplja ob slabem vremenu na stanovalce. Zidovje je široko razpokano in preprih je stalen gost v tem prostoru. Vse kokoli so več ali manj prehlajene. Cello revmatizem se je že pričel pri teh revnih življih. Gred nima ta klet nobenih kokoli, poživajo po kamnitih tleh ali pa na raznem poljskem orodju, ki je razmetano v klet. Največ pa jih čepi na že razpadlem gnojnem košu, ki stoji v tem prostoru. Tudi to bivalične ali kakor primerno za kokljo.

Od tedna do tedna

V soboto so ob zaključku obiska predsednika Tita v Etiopiji objavili skupno poročilo o obisku in razgovorih, v sredo pa je predsednik Tito stopil na tla prijateljskega Egipta.

Skupno jugoslovansko-etipsko sporočilo po svojem pomenu daleč presega mnenja tistih, ki so sodili, da gre samo za bolj ali manj vladnostni sestanek med poglavarjema dveh prijateljskih dežel.

Ni nepričakovano, da so bili v sporočilu poudarjeni prijateljski odnosi med Etiopijo in Jugoslavijo. Prav tako je povsem naravno, da je prišlo do izmenjave misli med predsednikom Titom in cesarjem Haile Selassiem o pereh mednarodnih problemih in da so v tem pogledu ugotovili istovetnost gledišč, ki slone na znanih načelih medsebojnega spoštovanja med državami, neodvisnosti in nevmesavanja v notranje zadeve, načelih, ki so izhodiščna točka jugoslovanskega in etipskega presojanja in obravnavanja mednarodnih odnosov.

Vsekakor pa je precej pomembno dejstvo, da sta dva državnik posebej obravnavala položaj na Srednjem vzhodu, ki v zadnjem času skrbi vse tiste, ki iskreno žele mir na svetu. Ni dvoma, da sta se na teh razgovorih Etiopija kot sodelujoča država na bandunški konferenci azijsko afriških dežel in Jugoslavija, ki je sklepe te konference pozdravila, brez težav postavila na skupno stališče in da so sklepi, ki so bili sad teh razgovorov, izraz razumevanja težen narodov Srednjega vzhoda po neodvisnosti, prav tako pa tudi izraz pričakovanja, da ti narodi ne bodo storili ničesar, kar bi utegnilo pomeniti novo nevarnost za mir.

Poročilo o obisku predsednika Tita v Etiopiji poudarja tudi pomem, ki ga obe deželi pripisujeta mednarodnemu gospodarskemu sodelovanju in pomoči nerazvilitim deželam, predvsem v okviru OZN. Zelo važno je, da so bili ti sklepi etipsko-jugoslovanskih razgovorov precej različni od nekaterih mnenj, ki so prišla do izraza v mednarodni javnosti glede pomoči nezadostno razvitim deželam. V nekaterih mednarodnih krogih namreč prevladuje mnenje, da je treba pomoč nerazvilitim deželam dati predvsem prek vlaganja privatnega kapitala v njihovo gospodarstvo. Jugoslavija že dalj časa zagovarja mnenje drugih krogov, da bi bilo treba namreč v okviru OZN ustanoviti

poseben sklad za pomoč nezadostno razvitim deželam. Sodni namreč, da je moč preko Zdrženih narodov veliko smotrnejše pomagati gospodarstvu zaostalih dežel, če namreč želimo, da bi ta pomoč v resnici prispevala k osamosvojitvi dežel, ki jo prejemajo.

Skupno poročilo poudarja ravno to načelo kot temelj gospodarskega razvoja nezadostno razvitih področij in se zavzema za enakopravne odnose med tistimi, ki pomoč dajejo, in tistimi, ki so jo za zdaj prisiljeni sprejemati. Dejstvo, da obe deželi sodita, da je možno ta načela uresničiti predvsem prek OZN, je poročstvo, da sta odločili tudi v prihodnje dosledno uveljavljati jih v svoji mednarodni politiki, poročstvo, da bosta zavračali tiste metode v dajanja pomoči, ki so stizile raznim oblikam podrejanja posameznih dežel.

Da bi uredili razmere na svetu, sodita obe deželi, da je treba predvsem doseči mednarodni sporazum o omejitvi orožovarja in o uporabi atomske energije v mirnodobne namene v okviru tistih načel, ki so bila poudarjena v skupnem poročilu.

In naposled je v sporočilu govora, da sta se predsednik republike Tita in cesar Haile Selassie sporazumela, da bodo medsebojno politično, gospodarsko, tehnično in znanstveno sodelovanje med obema deželama razširili. To razširitev sodelovanja med dvema enakopravnima deželama bodo uveljavili v okviru novih dogovorov. Sodelovanje med Etiopijo in Jugoslavijo, znakovano na takšnih temeljih, more biti torej samo plodno in obojestransko koristno, kakor je bilo tudi doslej.

Obisk predsednika Tita v Etiopiji pa je bil velika izpodbovda v tej smeri.

Novoletna jelka v Sodrščici

Na prošnjo novoletne jelke se pripravljajo tudi v Sodrščici občini. Z denarnimi prispevki kmetijske zadruge in podjetij bo tudi letos obdarovanih večje število otrok.

Naj omenimo še lepo pobudo KZ Sodrščica. V spoznanju s solimi v Sodrščici in Sušje bo z denarnim prispevkom zadruge nagradjeni nekaj učencev, ki bodo napisali najlepše prispeljke o varčevanju. Vsak nagradjenec bo dobil ob novoletni jelki hranljivo knjižico z vpisano vlogo 500 din.

TOVARNA AVTOMOBILOV MARIBOR

IZDELUJE: kamione »Pionir« 3 t, avtobuse »PB 54« s 25 sedeži in 10 stolciš, 3 t avtomobilske in traktorske priklovice, rezervne dele za vsa svoja vozila, utopne kovane odkovke do težine 50 kg, siluminске ulitke do 30 kg težine, rezilna orodja, zobčnike; termično obdeluje različne avtomobilske in strojne dele.

ČUDNE RAZMERE V KURJI VASI

Na tretji številki stoji pod hitrimi stopnicami na golih tleh majhen kurjik, Zbit je iz raznovrstnih manjvrstnih desk, tako da ne prepuščajo stene nobenega zraka in sveobe do stanovalcev. Okna ni nobenega pa tudi gred ne. Lina, ki naj služi za vhod, je tako majhna, da se kokoli komaj splazi skozi. Notranjost pa je bolj podobna gnojšču, kakor čemu drugemu. Tu so nagradeni celi kupi starega kurjaka, na katerem mora počivati usmiljena vredna petindvajsetglava kurja družina. Prostora pa je v resnici komaj za petinajst glav. Zaradi tesnote in razne golazni prebivajo kokoli tega dvovrčka pod milim nebom, na starj jablani, ki stoji na dvorišču. Ta kurjik je najslabši v vsej vasi in je popolnoma neprimeren za kokošje stanovanje.

Kurjik na četrti številki pa je krasna zgradba, v kateri prav ugodno stanuje sedeminštrideset kokoli in štirje petelin. Ta kokošnjak je lahko za vzorec, kakršni naj bi bili kurjice. Na priložni risbi se točno vidi to postopje, ki bi ga skoraj ne smeli imenovati skurjniki. Sicer ni nobena dragocena ali razkošna palača, temveč le preprosta lesena zgradba s vsem potrebnim inventarjem.

Sklenjeno in podpisano. V vasi Vsepostvod, dne 1.9.1955. Predsednik: Greben, Zapisnikar: Ostrogar

Član komisije: Lupinca

VSEM ŽIVINOREJSKIM ZADRUGAM ODESKU ZA PERUTNINARSTVO!

Posiljamo zapisnik o pregledu naših kurjicov s priloženim načrtom in vlnudno prošnjo, da se začne obnova tudi v tej gospodarski panogi. Mislimo, da

Zadeva je nujna! Predsednik: Greben, 1. r. LUDVIK FUX OPOMBA: Za zanjivo pisani sestavek o negi perutnine je iz zapisnice pokojnega metliškega veterinarja Ludvika Fuxa (umrl 23. sept. 1952), izbral je tako prihodnje oblike, da bi štobilj nazorno in snljivo pokazali našim gospodarstvom, kako naj ravnašjo s perutnino, da bo zdrava in da jim bo prinašala korist, njim in skupnosti, saj je perutninarstvo važna veja našega gospodarstva.

Mesec Dolenjskega lista podaljšan do konca januarja!

Od 20. do 26. decembra smo dobili v upravo lista naslove 203 novih naročnikov, kar pomeni, da so je do zadnjega ponedeljka naročilo na list v decembru že 937 novih naročnikov. Vsekakor lep uspeh, v katerem prednjačijo še vedno prosvetni delavci nekaterih osnovnih šol in nižjih gimnazij.

Med najuspešnejšimi sodelavci v pridobivanju novih naročnikov so bili v preteklem tednu: Osnovna šola Sušje — 8 novih naročnikov; Osnovna šola Livo — 9 naročnikov; Osnovna šola Birčna vas — 10 izv. kolportaže, Karel Ora-

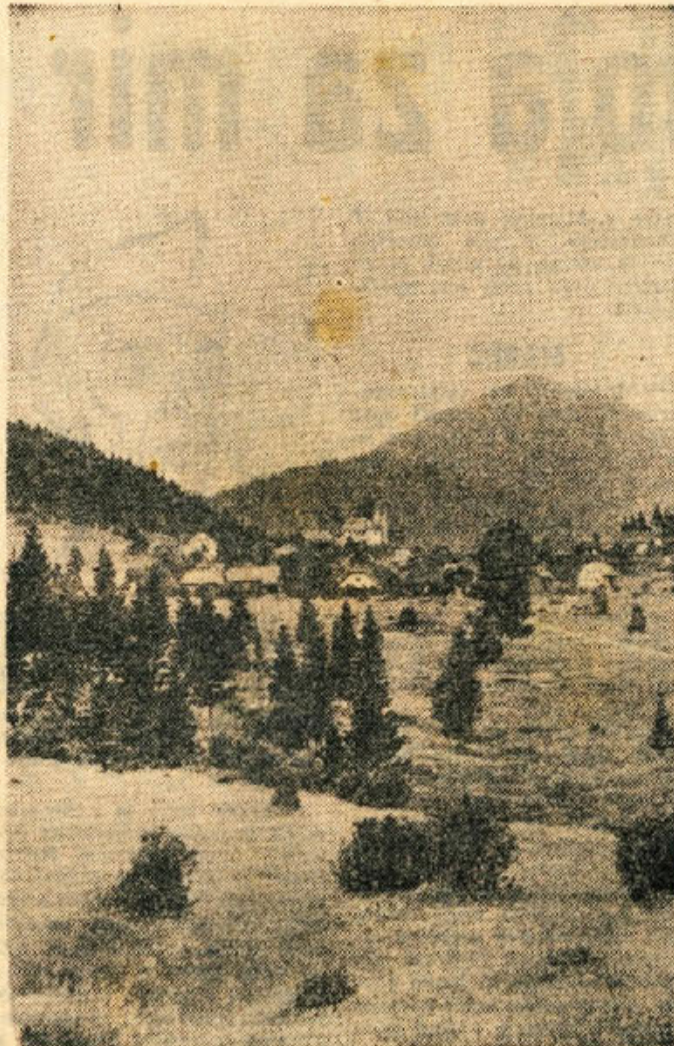
žem, Vince, p. Sodražica — 8 naročnikov; Stanka Valant, šol. uprav. Malo Lipje — 11 naročnikov; Lesar Meta, šolska uprav. Loški potok — 2 naročnika; Nižja gimnazija Kostanjevica — 6 naročnikov, in J. Gorenc, pismonoša v Mirni peči — 5 naročnikov.

Vse prosvetne delavce in sind. podružnice, dopisnice in prijatelje našega lista prosimo, da nadaljujejo s pridobivanjem novih naročnikov tudi v januarju. Da bi seznanili z listom, njegovim brezplačnim nezgodnim zavarovanjem, ki so ga deležni vsi naročniki Dolenjskega lista in z novoletnim nagradnim žrebanjem kar največ novih naročnikov našega tednika, podaljšujemo akcijo MESEČ DOLENJSKEGA LISTA do konca januarja 1956.

Vse bralce našega lista prosimo, da nam pomagajo pri uredništvu našega lista: V VSAKO HIŠO DOLENJSKI LIST!

Vsem, ki so že v decembru pridobili tako lepo število novih naročnikov, pa se za njihovo pomoč in sodelovanje v razširjanju socialističnega tiska tovariško zahvaljujemo! Želimo jim, kakor vsem našim starim in novim naročnikom, srečno in novih uspehov polno novo leto 1956!

Uredništvo in uprava DOLENJSKEGA LISTA

Partizanska Draga se nahaja na skrajni jugozahodni meji Dolenjske

Veliko novoletno nagradno žrebanje

Je tudi letos pripravljeno za vse stare in nove naročnike Dolenjskega lista, ki bodo do konca januarja 1956 plačali celoletno ali pa vsaj polletno naročnino za naš tednik.

POGOJ ZA UDELEŽBO V NAGRADNEM ŽREBANJU:

V nagradnem žrebanju bodo sodelovali vsi stari naročniki našega lista, kakor tudi vsi tisti, ki ga bodo naročili do konca januarja 1956. Vsak izmed teh naročnikov pa mora imeti poravnano vso naročnino za leto 1955, najkasneje do 31. januarja 1956 pa mora plačati tudi celoletno ali pa vsaj polletno naročnino za leto 1956.

KJE BO KDO SODELOVAL?

Naročniki, ki bodo do konca januarja poravnali celoletno naročnino za 1956, to je 480 dinarjev, bodo sodelovali v I. skupini nagrad, ostali naročniki, ki bodo poravnali polletno naročnino, to je 240 din, pa bodo sodelovali v II. skupini nagrad.

KAKŠNE NAGRADE SMO VAM PRIPRAVILI?

100 dragocenih dobitkov, vrednih četrtilijona dinarjev!

IZŽREBANC I. SKUPINE bodo dobili:

1. najnovejši RADIO APARAT
2. kompletno MOSKO KOLO znamke »Lastovka«
3. vprežni okopalnik »DIKA« — 4. okroglo furnirano mizico — 5. prašiča — tekača — 6.500 kg umetnih gnojil — 7. blago za ženske plašč — 8. blago za ženske plašč — 9. 5 kg prvovrstnega sira — 10.—12. tri tone premoga — 13. dva metra drv — 14. dve svetiljki za nočni omarici — 15.—17. tri police za kopalnice — 18. volneno blago za žensko obleko — 19. eno tono premoga — 20.—26. sedem sraje — 27. par ženskih čevljev — 28. par ženskih sandal — 29. en meter drv — 30. sto kg semenskega krompirja — 31. 100 kg tomaževe žiludre — 32. deset kg marmelade »Belsad« — 33.—37. pet kolekij kozmetičnih izdelkov tovarne Zlatorog — 38. tri metre drv — 39. dva metra drv — 40. kolekcijo 10 butelj vina — 41. volneno blago za ženski plašč — 42. nahrbtno vinogradniško škroplilnico — 43. kolekcijo tobačnih izdelkov — 44.—50. sedem romanov.

IZŽREBANC II. SKUPINE bodo dobili:

51.—100: petdeset knjig Državne založbe Slovenije, Slovenskega knjižnega zavoda, Kmečke knjige in ostalih založb.

KDAJ BO ŽREBANJE?

Datum in kraj žrebanja bomo pravočasno javili v Dolenjskem listu, bo pa verjetno prve dni februarja 1956.

KAKO LAHKO PORAVNATE NAROČNINO ZA 1956?

lahko je nakažete po položnicah ki smo je danes priložili Dolenjskemu listu, lahko pa jo tudi plačate upravi našega lista v Novem mestu, cesta komandanta Staneta 23, če imate v mestu služajno opravke.

KDO JE PRISPEVAL DARILA

Vsem našim naročnikom in bralcem pripravljamo podjetja in kolektive, ki so prispevala lepa darila za letošnje nagradno žrebanje:

- ZELEZNINA Novo mesto — AGROSERVIS Ljubljana — MIZARSTVO Novo mesto — Kmetijsko posestvo DOB — Zadržno trg. podjetje Črnomelj — KZ Brusnice — KZ Prekopa — Rudnik KANIZARICA — Rudnik KOČEVJE — KLJUČAVNICARSTVO Kočevje — IZBIRA Novo mesto — INDUSTRIJA PERILA Novo mesto — INDUSTRIJA ČEVLJEV Novo mesto — Čevljarstvo podjetje Metlika — KZ Dolenjske Toplice — KZ Dobrič — KZ Novo mesto — tovarna BELSAD Črnomelj — Tovarna ZLATOROG Maribor — Državna založba Slovenije Ljubljana — Slovenski knjižni zavod in Založba Kmečke knjige Ljubljana — Podjetje TOBAK Novo mesto — KZ Semič.

... IN NE POZABITE, DA JE VSAK NAROČNIK

Dolenjskega lista, ki ima v redu poravnano tekočo naročnino, s tem tudi že brezplačno nezgodno zavarovanje pri DOZ Novo mesto za 40.000 din za slučaj invalidnosti vsled nezgode, za 20.000 din pa za slučaj smrti vsled nezgode. Poravnana naročnina pomeni v tem primeru: redno prejemanje tednika in urejeno nezgodno zavarovanje! Zato se ob novem letu spomnite tudi domačega lista in mu čimprej nakažite celoletno ali pa vsaj polletno naročnino!

Dragi rojaki,

naročniki in bralci Dolenjskega lista v tujini!

Pa se je spet obrnilo leto in je prišlo novo. Za nas, ki smo doma, in za vas, ki ste raztrošeni v tujem svetu in vam misli uhajajo v čase, ko ste živeli na dolenjski grudi, potem pa morali oditi v svet za kruhom, ki ga domača zemlja ni imela za vse, čeprav bi ga bila lahko tudi takrat imela, ko bi bili hoteli oblastniki delati res z ljudstvom in za ljudstvo. Nemara ste ob slovesu starega leta še posebno mislili na stari dom, na prijatelje, na znanec, na mladost, ki ste jo preživeli pod dolenjskim nebom.

Eh, ta preljudba naša in vaša Dolenjska! Veste, lepa je, kot je bila. Sedaj so gozdovi in griči in polja pokriti s snegom, s tistim našim prebelim snegom, hoste rekli, ki vam je pred davnimi leti nudil toliko veselja in zabav, ko ste se sankali po rodnih tleh, kepali in delali sneženega moža. Lepa je Dolenjska, le spremenjeno je marsikaj, na boljše. V vaseh, kjer ste si svetili z leščerbami in trskami, gori električna luč, videli bi tovarne v krajih, kjer včasih še sanjali niso, da bi kdaj zrasle, pa vodovodi in druge koristne pridobitve, ki jih je nekdanja Dolenjska tako pogrešala, danes se pa tako krepko in uspešno razvija gospodarsko in kulturno. Gotovo ste tega veselili tudi vi, veseli nove podobe domačih tal ob Kolpi, pod Rogom, ob Temenici, Krki, Mirni in v lepi Ribniški dolini, povsod, kjer živi dolenjsko ljudstvo, ki je v štiriletni borbi toliko žrtvovalo in se toliko trudilo za svobodno svojih tal, za novo življenje.

Marsikdo od vas je v teh zadnjih letih že obiskal svojo staro domovino in svoje rodne kraje. Sleherni je bil vesel, ko je videl današnja Dolenjsko tostran in onstran Gorjancev. Številna pisma, ki so jih pisali o svojem obisku, zgovorno pričajo o tem, pričajo pa tudi o ljubezni, ki ste jo na tujem ohranili za deželo svojih očetov in mater.

Veseli ste našega lista prav zato, ker vam pri- naša toliko novic iz krajev, ki jih dobro poznate, o ljudeh, ki živijo v tem delu naše domovine, kjer ste tudi vi ugledali luč sveta. Ker ljubite to Dolenjsko, ker ste s tolikimi koreninami vraščeni vanjo, ste tudi prijatelji Dolenjskega lista. Hvalježni smo vam. In pošiljamo pristrčna voščila za novo leto vam vsem, ki ste v Ameriki pa v Kanadi, pa v Franciji in Belgiji, v Argentini in še drugod po širnem svetu. Voščimo vam vsem, dragi rojaki, doma od Kolpe ali izpod semskih gor, izpod Gorjancev in Roga ali kjer koli na dolenjskih tleh! Voščimo vam in želimo vse dobro, zlasti pa, da bi lahko v novem letu obiskali kraje in domačije svojih mladih let!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

VSEM DELOVNIM LJUDEM DOLENJSKE ŽELIMO NOVIH USPEHOV POLNO NOVO LETO 1956! VSE NAŠE SILE NAJ SE POSEBEJ VELJAJO URESNIČITVI VSEH NAČEL DEMOKRATIČNEGA DRUŽBENE GA SAMOUPRAVLJANJA!

- OKRAJNI LJUDSKI ODBOR NOVO MESTO
- OKRAJNI KOMITE ZKS
- OKRAJNI ODBOR SZDL
- OKRAJNI KOMITE LMS

V tujini ne teče med...

Preteklo sredo smo dobili v uredništvo pismo rojaka Alojza Viranta, upokojenega rudarja iz Eidsden-Limburga v Belgiji. Tako piše tovariš Virant v lepi slovenščini:

»Cenjeno uredništvo!

V letošnjem oktobru sem bil nekaj tednov doma pri bratu

Vinku Virantu na Polju 16. Krmelj na Dolenjskem. Hotel sem se sam ogledati pri vas, pa mi zaradi bolezni in povratka v Belgijo ni bilo mogoče. Sem naročnik Dolenjskega lista in prosim uredništvo, če bi mi spodnje kiltice napisalo v Dolenjskem listu. Pošljite mi račun, kolikor bo treba plačati,

bom poslal v beigijskih frankih. Naj vidijo naši ljudje, kako se nam godi izseljencom po svetu. V tujini se ne liže med.»

Objavljamo pesem starega izseljenca in se mu zahvaljujemo za pozornost. Plačati mu seveda ne bo treba nič; želimo le, da bi mu bil naš list še naprej trdna vez med domačo grudo in tujino, kateri je dal svojo mladost in zdravje. Tovariš Virant, lep pozdrav iz domačih krajev!

KLIC IZ TUJINE

Čujte bratje, čujte sestre, klic iz daljnega sveta; naša pesem naj odplava k vam, ki bivate doma.

Pravilica o belem kruhu nas je guala čez meje, pa grenak je kruh v tujini in težko mu, kdor ga je.

Dom smo, gričje zapustili, ki po njih vsi cvete, tu smo v zemljo se zarili, nad nami dimniki raste.

Tukaj se tako ne poje, kakor peli smo doma; roka žene trde stroje, mlak obema srca vsa.

Se beseda naš slovenska tiho na jeziku ugaša, plaho, plaho šepetamo, kar je pla naša. Domovina, domovina, zate nam srce gori;

nas zagrebla bo tujina, ki nam zdaj izpija kri...

Alojz Virant, upokojeni rudar, Belgija.

Ob zatonu starega leta

Se nekaj dni in pisali bomo leto 1956. Ko se takole poslavljamo od starega leta, se nehoti spominjamo veselih in žalostnih dni preteklega leta. Kaj smo vse doživeli; večkrat so bile na vrsti razne »mrzlice« — sladkorne, ma-

šobne, solne in še nekatere druge, živeli smo v upanju nekakrat povečanih plač in podobnih neresnih stvari. Letina je bila dobra, kar se je napolnilo dobrega žita, kleti s krompirjem in moštom, v kmečke hiše je pritekla denar. Košnja je bila dobra, za živino bo do prihodnje košnje dovolj krme. Napredni živinorejci bodo na sejmih v prihodnjem letu spet istržili lepe denarce za živino. Seveda že ne bo prišla kaka nenadejana nesreča v hlev. Kljub vsem težavam, ki jih je imel ta ali oni, moramo reči, da smo to leto še kar dobro preločili. Dosti novega je bilo zrajenega, pa tudi na nove komunne, ki so se rodile v tem letu, smo se že navadili. Dosti tega, kar je bilo novega, zanimivega, slabega, vselega in pomejnega iz naše Dolenjske, smo brali v našem tedniku, velik del tega pa je ostal nepoznan, pozabjen. Pričakuje mo, da bo v tem oziru prihodnje leto boljše, predvsem pa naj to velja za kočevski okraj.

Kaj nam bo prineslo novo leto. Mnogo smo o tem že razpravljali na raznih sestankih in vsakdanjih pogovorih. V zadnjih letih smo se mnogo novega naučili in te izkušnje nam bodo v prihodnjem letu gotovo koristile in nam pomagale korak više k tolikokrat že imenovanemu dvigu življenjskega standarda, to je k boljšemu življenju.

Staro leto se poslovila. Njegov konec bomo pričakovali v veselju in optimizmu, čeprav vsem, ki imajo domači mizi. Ob rojstvu novega leta si bomo čestitali in želeli drug drugemu vse najboljšo. Praznik bo minil in pričakal nas bo nov delovni dan in z njim nove skrbi, uspehi in težave. Ne ustajimo se jih, saj jih znamo premarovati. Naj bo novo leto res uspešno polno za vse delovne ljudi.

Karel Oražem

Pokažite DOLENJSKI LIST znancem, prijateljem in sodnikom! Naročite na naš list mož in fante, ki služijo vojaški rok v JLA!

Uredništvo in uprava Dolenjskega lista

KRONIKA boja za mir in sožitje na svetu

Dvanajst mesecev boja za mir in koeksistenco na svetu je za nami. Pravkar minulo leto je pokopalo večino prikazni hladne vojne. Koeksistencija je bila na pohodu. Dosegla je vrsto pomembnih zmog. Koeksistencija, ideja o sožitju med narodi, med

letjema dveh neodvisnih držav je pokazal, da imata Jugoslavija in Egipt močno podobne nazore glede rešitve mnogih preletih vprašanj in da je možna nadaljnja poglobitev sodelovanja. Okoli Formoze je še nadalje vroče. Na vrsti so topovi

Indijska deklica maže predsednika Tita s prstom po čelu, kar je po indijskem običaju izraz dobrodošlice in izkazovanja časti

državam z različno družbeno ureditvijo, je zrasla iz potreb sodobnega sveta, ki stoji pred izbiro: ali vojna, s katero bi tvegali uničenje življenja na zemlji, ali pa sožitje in mir. Po svetu čedalje bolj narašča tole spoznanje: vojne so bile možne z loki, sulicami, samostrelji, pištolami najrazličnejših vrst in kalibra, vojne so bile možne s havbicami in močnjaki in tudi s štirionskimi letalskimi bombami — vojna pa ni možna, če imata Vzhod in Zahod atomske in vodikove bombe... Nastalo je ravnotežje sil. Koeksistencija, sožitje je postalo edini izhod, kajti vojna bi bila samo drugo ime za katastrofo človeštva. Zda se pa na kratko, kolikor nam to omogoča prostor, razglejmo po dogodkih minulega leta:

JANUAR

— Prve dni tega meseca je predsednik republike Tito iz Indije odpotoval na prijateljski obisk v Burmo. V Rangunu so mu priredili veličasten sprejem. Med drugim je bil proglašen za častnega doktorja prava rangunske univerze. V velikem govoru, ki ga je imel predsednik Tito ob proglašitvi za častnega doktorja, je med drugim dejal: »Koeksistencija pomeni najaktivnejšo borbo za mir in mednarodno sodelovanje. Neodvisnost v mednarodnih odnosih je bistven pogoj za stvarni in nagli razvoj vsake države. Ob koncu obiska sta predsednik republike Tito in burmanski ministri predsednik U Nu podpisala skupno izjavo, v kateri sta naglasila, da »mir v sedanjih pogojih lahko sloni samo na načelih koeksistencije in se izre-

Generalni tajnik Organizacije Združenih narodov Dag Hammarskjöld

za obrambnega ministra. Predsednik Tito se je 11. februarja vrnil v domovino. Ob prihodu je med drugim dejal: »Ideja mirne in aktivne koeksistencije mora pokazati, da ni drugega izhoda, če se hoče svet izogniti katastrofi nove vojne. Njegov govor, kakor tudi njegovo potovanje v Indijo in Burmo sta zbudila po svetu velik odmev. Velika Britanija je objavila, da bo izdelala vodikovo bombo. Na visoki planoti Yucca, v ameriški državi Nevadi je prišlo do nove atomske eksplozije. Rožljanje s orožjem se ni prišlo čisto iz mode. Turčija in Irak sta podpisala vojaški pakt. Med arabskimi deželami je nastalo veliko razburjenje. Nemudoma so sklicali zasedanje Arabske lige. Bonnski parlament je odobril pariške sporazume (oborožitev Zahodne Nemčije, njen

Anthony Eden je prevzel mesto predsednika britanske vlade za odstopivšim Winstonom Churchillom

klia proti pasivnemu nevtralizmu, proti blokom, a za okrepitev mednarodnega sodelovanja na vseh področjih.

— Med Jugoslavijo in LR Kitajsko so bil 10. jan. upostavljeni normalni dipl. odnosi. Obe vladi sta izrekli prepričanje, da bodo ti odnosi »koristili pozitivnemu razvoju medsebojnih odnosov, kakor tudi splošni stvari mednarodnega sodelovanja in miru na svetu. V Zahodni Nemčiji je prišlo do demonstracij in tako imenovanih »pohodov molčanja« proti ustanovitvi nemške vojske.

— V Kitajskem morju, vzdolž Formoze in Peskadorskih otokov je nemirno. Eisenhower je zahteval od ameriškega Kongresa pooblastila, da lahko uporabi vojsko za obrambo Formoze in Peskadorskih otokov.

FEBRUAR

— Ob povratku v domovino se je predsednik Tito sestal v Suez na ladji »Galeb« z egiptovskimi ministri predsednika Naserjem. Podpolkovnik Naser je predsednika povabil na obisk v Egipt. Povabilo je bilo sprejeto. Prvi stik med vodi-

»Borba Jugoslovancev je važno poglavlje zgodovine«, je rekel ameriški državni sekretar za zunanje zadeve John Foster Dulles 5. novembra pred svojim odhodom iz Zeneve na Brion

vstop v Atlantski pakt (td.). V Bundestagu je bila dosežena znatna večina, na ulicah pa so demonstrirali proti tem sporazumom.

MAREC

— Incidenti na egiptovsko-izraelski meji so postali spet pogostejši. S tem problemom se je moral začeti ukvarjati Varnostni svet OZN. — Saudova Arabija je pristopila k egiptovsko-izraelskemu sporazumu o sodelovanju, ki je bil odgovor na sklenitev pakta med Turčijo in Irakom. — Predsednik Tito je podal v Zvezni ljudski skupščini velik ekspozé. Med drugim je poudaril: »Politična aktivna miroljubna koeksistencija je vest miroljubnega človeštva.« — Pri nas lahko začnemo delo za proizvodnjo jedrske energije v mirnodobne industrijske namene. — Uničiti je treba jedrsko orožje, gradivo pa izkoristiti za blaginjo ljudi. — »Naravni cilj koeksistencije je aktivno in vztrajno delovati proti razdelitvi sveta na dva sovražna tabora.« — Odmev Titovega ekspoze po svetu bi lahko povzeli s temle besedami: jugoslovanska politika je v prid miru in napredku.

— Konec maja je v Beograd prišla sovjetska državniška delegacija pod vodstvom Nikite Hruščeva in maršala Bulganina. Predsednik Tito je v zvezi s tem dejal: »Mi lahko samo pozdravimo sklep vodilnih mož SZ, da bodo prišli v Beograd na razgovore o vsem, o čemer se je treba pogovoriti. Beograjski sestanek bo velik prispevek k pomirnitvi mednarodnega položaja. Mi želimo ohraniti dobre odnose z Zahodom, želimo pa

»... Vojna je ostanek barbarske preteklosti, ki danes za pametna človeška bitja ne pomeni nič več...« Je 2. julija dejal predsednik indijske vlade Nehru, ko je govoril v Ljudski skupščini FLRJ v Beogradu

— Sovjetska vlada je povabila avstrijskega kanclerja Raaba naj obišče Moskvo.

»... Vojna je ostanek barbarske preteklosti, ki danes za pametna človeška bitja ne pomeni nič več...« Je 2. julija dejal predsednik indijske vlade Nehru, ko je govoril v Ljudski skupščini FLRJ v Beogradu

— V Beograd je 18. julija začela konferenca med Eisenhowerjem, Edenom, Fautrom in Bulganinom. Bilo je mnogo nasmehov, prijaznega stiskanja rok. Toda ne samo to: konferenca je obrodila mnogo pozitivnih sadov. Najvišji predstavniki štirih velesil so naročili svojim zunanjim ministrom, naj nadaljujejo proučevanje problemov evropske varnosti in združitev Nemčije, razorožitve in razvoja stikov med Vzhodom

Predsednik republike Josip Broz-Tito, šef sovjetske delegacije Nikita Hruščev in predsednik sovjetske vlade Bulganin med slovesnim kosilom v poslopju zveznega Izvrš. sveta v Beogradu

— Predlog o konferenci ministrskih predsednikov štirih velesil je bil uspešno sprejet. Pomladna odjuga je prinesla tudi toplejša ocažja v mednarodnih odnosih.

APRIL

— Na prvi konferenci azijskih in afriških dežel so od 18. do 24. aprila sodelovali v Bandungu na Javi predstavniki 23 vlad Azije, ki so zastopali 1300 milijonov ljudi oziroma 90% vsega prebivalstva Azije, ter predstavniki šestih afriških

jih tudi izboljšati a SZ in vzhodnimi državami. V deklaraciji, Tito-Bulganin so bili obsejni pomembni sadovi beograjskih razgovorov, ki so bili velik prispevek k naporom za popuščanje napetosti, za krepitev svetovnega mira. Ustavljena je bila zdrava podlaga za razvoj odnosov med obema deželama.

— Na Dunaju je bila 15. maja podpisana avstrijska državna pogodba. Avstrija je postala spet suverena. Podpis pogodbe je pomenil konec desetletne okupacije te države. Odsranje-

— V New Yorku se je začelo X. zasedanje OZN. — Razgovori zahodnonemškega kanclerja Adenauerja v Moskvi so se po velikih zapletljivih zaključkih z delnim uspehom: Bonn je privolil v vpostavitve diplomatskih stikov, Moskva pa v izpustitve nemških vojnih zločincev, ki so jih obsodila sovjetska sodišča. — Predsednik ZDA Eisenhower je dobil hud srčni napad, sprito katerega je moral za precej časa opustiti državniške posle.

OKTOBER

— Generalna skupščina OZN je sklenila vključiti alžirsko vprašanje v dnevni red. Francija je iz protesta proti temu

— V Zenevi se je 18. julija začela konferenca med Eisenhowerjem, Edenom, Fautrom in Bulganinom. Bilo je mnogo nasmehov, prijaznega stiskanja rok. Toda ne samo to: konferenca je obrodila mnogo pozitivnih sadov. Najvišji predstavniki štirih velesil so naročili svojim zunanjim ministrom, naj nadaljujejo proučevanje problemov evropske varnosti in združitev Nemčije, razorožitve in razvoja stikov med Vzhodom

Avstrija je letos postala svobodna država, njen kancler ing. Julius Raab pa je v aprilu obiškal Moskvo

zaprstila Generalno skupščino. To je bil hud udarec za OZN.

— Na Srednjem vzhodu je nastal diplomatski vihar, ker je Egipt sklenil kupiti orožje na Čehoslovaškem. Sovjetska zveza je ponudila orožje Saudovi Arabiji. Vae to je sprožilo živahno diplomatsko dejavnost, posebno se na Zahodu, ki je zaskrbljen zaradi povečanja sovjetskega vpliva v tem delu sveta.

— V Braziliji je zmagal na predsedniških volitvah Kubick, kandidat stranke pokojnega predsednika Vargasa. Zmagal je z velikim naskokom. Del vojske mu je skušal od podpiri reakcionarnih sil to zmago odvzeti, vendar je potekal spodletel.

— Posarje je zavrnilo evropski statut a 67%. Pronemške stranke so dosegle prepričljivo zmago. To je poslabšalo odnose med Francijo in Zahodno Nemčijo. — V Zenevi se je začela konferenca zunanjih ministrov štirih velesil v skladu s sklepi »štirih velesil«.

NOVEMBER

— Ameriški zunanji minister Dulles je prispel v Jugoslavijo. Predsednika Tita je seznanil z ženevskimi razgovori. Državniška sta obravnavala osnovne probleme te konference — evropsko varnost in Nemčijo. Razgovorjara sta se tudi o drugih preletih vprašanjih. Sestanek na Brionih je bil važen prispevek h krejitvi naporov za utrditev mira.

— Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je prispel na uraden obisk v Veliko Britanijo. Ta obisk in z njim povezani razgovori so pokazali visoko stopnjo soglasnosti med obema deželama.

— V Zenevi so 16. novembra zunanji ministri štirih velesil zaključili delo in dosegli delni uspeh. Čeprav v debatah o razorožitvi in razvoju stikov med Vzhodom in Zahodom niso

dosegli stvarnih sporazumov, vendarje ne moremo govoriti o neuspehu. Tako važnih problemov namreč ni mogoče urediti čez noč. Mednarodno vzdušje se je sicer zboljšalo, a še vedno ni dovolj razumevanja in zaupanja med Vzhodom in Zahodom, da bi bil možen sporazum o tako zapletenih vprašanjih, kot so evropska varnost, Nemčija in razorožitve.

— Ob sodni obravnavi v Vidmu proti bivšim partizanom je predsednik Zveze borcev Jugoslovavje tov, Aleksander Ranković med drugim izjavil: »Nam je nerazumljivo, da je zdaj v Italiji možna takšna protijugoslovanska manifestacija, naspertje naravnost proti jugoslovansko-italijanskemu sodelovanju.«

DECEMBER

— Predsednik republike Josip Broz Tito je 1. decembra odpotoval na prijateljski obisk v Etiopijo, kjer je ostal okrog 14 dni, in v Egipt, kamor je prišel konec decembra. Oba obiska sta bila pomemben prispevek k utrditvi mira na svetu in praktičen dokaz, da je možno sodelovanje ne glede na zemljepisno oddaljenost, dokaz, da kaže Jugoslavija prijateljsko razumevanje za težnje neodvisnih dežel in narodov, za njihov boj proti zaozlosti. Jugoslovanska politika enakopravnega sodelovanja z vsemi narodi in boja za koeksistenco med deželami z različno družbeno ureditvijo je tudi ob koncu leta, kakor v vseh dvanajstih mesecih 1955, obrodila velike sadove.

— Francoski ministriški predsednik Edgar Faure je, potem ko je dobil nezaupnico s 318:218 glasovom, razpustil poslansko zbornico. Nove volitve v francoski parlament bodo 2. januarja. Bivši ministriški predsednik Mendés-France je sprožil široko akcijo za povečanje svojega vpliva, pri čemer je izključila stranke.

— Deseto zasedanje Generalne skupščine OZN se je zaključilo z velikim uspehom. Po tem ko je Cangkajškov delegat ob moralni odgovornosti ameriškega delegata Cabota Lodgega prepredil a vetom v Varnostnem svetu sprejem 18 novih dežel v OZN, je Sovjetska zveza s kompromisnim predlogom, a katerim se je odrekla kandidaturi Zunanje Mongolije ter onemogočila kandidature Japna, OHLIOO segla, da je 52 izmed t danjih članov te svetovne organizacije potrdilo sprejem 16 novih dežel v OZN. To je najpomembnejši uspeh X. zasedanja. V zvezi s Cangkajškovo razdiralno dejavnostjo v tej organizaciji čedalje bolj narašča težnja, da bi Cangkajškove predstavnike vrgli iz OZN, na njihovo mesto pa bi sprejeli prave predstavnike Kitajske.

V bloke? Ne, hvala, ne gremo! Vesta, mi ljubimo miri (Z azijsko-afriške konference v Bandungu)

viad, ki so zastopali 50 milijonov ljudi oziroma okrog 30% prebivalstva »črnega kontinenta«. Bandunška konferenca se je izrekla za spoštovanje človeških pravic in Ustanovne listine, za suverenost in ozemeljsko nedotakljivost dežele, za ravnost in nacionalno enakopravnost, za nevmesavanje v notranje zadeve dežel, za pravico do obrambe pred napadom, izrekla se je proti paktom, ki koristijo veleniam proti agresiji, a za poravnavo sporov po mirni poti. Bandunška konferenca je bila živ primer koeksistencije. Predsednik Tito je o njeni dejal: »Bandunška konferenca vzbuja upo, da je fronta miru na svetu postala pomemben činitelj v boju proti novi vojni.«

MAJ

— Zvezna republika Nemčija je postala suverena država. — Zahodne velesile so predlagale sestanek velikih štirih o Avstriji.

— V prvih dneh tega meseca je prispel na prijateljski obisk v Jugoslavijo burmanski ministriški predsednik U Nu. Po plodnih razgovorih je bil podpisan protokol o dolgoročnem nakupu burmanskega riža in o izvozu investicijske opreme ter potrebnega blaga v Burmo, kakor tudi o nadaljnjem razvoju tehničnega sodelovanja.

— Scebbova vlada je odstopila, ker italijanske republikanci niso podprli njene prenosne. Novo italijansko vlado je sestavil Segni. — V našo državo je 30. junija prispel na prijateljski obisk indijski ministriški predsednik Nehru.

JULIJ

— Na Brionih so bil zaključeni razgovori Nehru-Tito. V

AVGUST

— Po jugoslovanski novinarski delegaciji je Sovjetska zveza obiskala tudi delegacija Zvezne ljudske skupščine, pod vodstvom dr. Vladimira Bakarika. To so bili poleg razširitev trgovinske izmenjave s SZ prvi pomembni sadovi beograjske deklaracije Tito-Bulganin.

— Tik pred začetkom ameriško-kitajskih razgovorov v Zenevi je LR Kitajska izpustila ameriške letalce, obstojne zaradi vohunstva. Napetost na Daljnem vzhodu je precej popustila.

— V Zenevi, mestu konferenc, se je sestalo 1100 atomskih znanstvenikov iz 73 dežel, med njimi 12 Nobelovih nagradjenecov. Razpravljali so o miroljubni uporabi atomske energije. Predstavniki Vzhoda in Zahoda so pri tem navezali vrsto koristnih stikov. Objavljene so bile mnoge atomske tajne. Ženevski duh je dosegel še eno zmago.

— Sovjetska zveza je sporočila, da bo od 15. decembra dalje zmanjšala svojo vojsko za 840.000 mož.

— Po mirnem pohodu na Goo, portugalsko kolonijo na indijski ozemlju, so Portugalci ubili 19, ranili pa 74 Indijcev. Po teh krvavih dogodkih, ki so vzbudili odmev po vsem svetu, so v Indiji ustavili pohod nenasilja na Goo.

— Ob neredih, do katerih je prišlo v Maroku in Alžiru ob drugi obletnici strmoglavljenja maroškega sultana Ben Jusufa je bilo ubitih nad 4000 ljudi.

— Londonska konferenca med Veliko Britanijo, Grčijo in Turčijo se je zaključila z neuspehom. Turčija je bila proti spremembi sedanjega položaja Cipra, oziroma v nasprotnem primeru — za priključitev Cipra h Grčiji. Odnosi med Grčijo in Veliko Britanijo ter Grčijo in Turčijo so se zaostrili.

SEPTEMBER

— V Jugoslavijo je prispel na uraden obisk grški kraljevski par in s tem vrnil obisk predsednika Tita prijateljski Grčiji.

— Upor v Argentini se je zaključil s strmoglavljenjem Perona in peronistov. Nasprotniki režima so tokrat prodrali a podeljela proti Buenos Airesu in s to novo taktiko prisilili Perona, da je odstopil in zbežal. Prvi predsednik novega argentinskega režima je postal general Lonardi, eksponent skrajne desnice.

V etiopski prestolnici je bil v čast visokih jugoslovanskih gostov svečan sprejem, ki so se ga razen cesarja in carice Etiopije udeležili vsi najvidnejši predstavniki javnega življenja in člani diplomatskih misij

Novo leto v družini

Srebrni kraguljčki pojejo po zasneženi cesti. Zdej utihnejo pod tem, zdaj pod onim oknom. Razvnete otroške misli slutijo za tem cingljanjem jelenčke, vprego Dedka Mrza. Kako velike sani pač mora imeti, da obdari vse otroke! Čuj, zdaj so se ustavili pod našim oknom. Daklice Snežinke, brundavi medvedki, plašni zajčki so v spremstvu darežljivega Dedka Mrza. Kaj vse nam bodo prinesli v dar? Končno so naši veliki in mali svojci dočakali uro, okrog

starim smučkam. Na steno so naslonjene nove, vse prav take, kot jih je s skrivnimi željami hodil ogledovat v izložbe. Da bi vsaj čez noč zapadel nov, najboljši prsič, da jih takoj zjutraj preizkusim.

Tudi za našega skromnega moža je ta in on zavitek. Mati, ki je kar nekako navajena, da vedno le daruje, a je malokdaj obdarovana, je letos prijetno presenečena. Mož in sin sta ji iz svojih prihrankov kupila prav tisto, kar si je že dolgo najbolj želela. Bolj kot

ko obdaje ura dvanajst in zaenue kozarci, so želje, da bi bilo novo leto srečno, zdravo, uspešno polno, tako iskrene, kot je iskreno pradašno človekovo hopenje, ne zamuditi sreče. Družina in dom, tihi pristani v človekovem življenju, naj bodo ob tej uri pričetek hotenj vsem, ki jim ta želja gori v srcu.

Ta praznik pa, ki lahko postane vrh vseh otrokovih doživljev, mora prav družina s svojo toplino ogreti, priliti nevtrajno veselja in sreče, ki je vzplamtel že dolgo pred novoletnim večerom. Z. G.

SE VEČ POZORNOSTI VAJENSKI MLADINI!

Spregovorimo danes nekaj besed tudi o vzgoji naše vajenske mladine, ker je menda res, da se o tem vprašanju premalo razpravlja. Položaj vajencev se je v novi domovini res bistveno spremenil (7-urni delavnik, prepoved nočnega dela, zdravstveno zavarovanje, vprašanje dopusta, doletitev mesečne nagrade, ...)

Prav gotovo je, da zavzemajo pri vzgojnem oblikovanju mladega človeka v obrti, poleg šole, doma in raznih družbenih organizacij, važno mesto mojstri in drugi kvalificirani delavci, saj preživijo vajencev v delavnici v njihovi družbi približno trideset let. Vključbu temu pa so nekateri (sicer redki) mojstri še vedno mnenja, da je njihova dolžnost samo v tem, da posredujejo mladini, ki jim je dana v uk, le strokovno izobrazbo, za splošno vzgojo pa naj skrbijo starši oziroma šola.

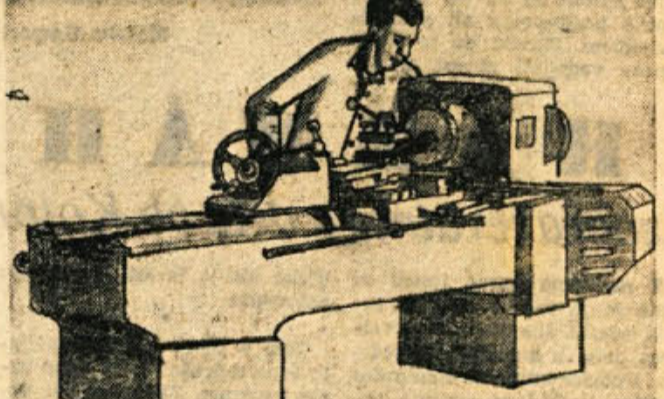
nine v vajenskih domovih, da- janje pomoči socialno šibkim vajencem itd.) rešujejo v okviru možnosti državni organi, podjetja, obrtni obrati oziroma delavci, šolski odbori in družbene organizacije. Vsi ti povečajo tudi precej pozornosti vsestranski strokovni, kulturni in politični izobrazbi učencem se naraščajo delavskega razreda. Vključbu veliki skrbni celotne družbe pa je v zvezi z vajenci še vedno precej problemov.

proces, tem močnejši so seveda učinki na mladostnikovo notranjost, na njegov značaj in voljo. Zato je značilno, da so mladostniki ravno v tej dobi najbolj dovzetni za raznovrstne pozitivne ali negativne vzgojne vplive. Prav gotovo je, da jim okolje, v katerem živijo, močno vpliva, pusti svoj pečat. Zaradi tega lahko ljudje, ki jim je vajence zaupan, odlično posežejo v njegovo življenje pri oblikovanju njunega značaja in vrednotnih splošnih družbenih in moralnih norm.

Zal pa pride ravno pri tem vprašanju večkrat do neskladja med moralnimi normami in življenjsko prakso. Moralne norme mladina teoretično dobro pozna saj neshetokrat sliši n. pr., da ne sme krasti, da ne sme goljufati itd., obenem pa gre kakor je treba lagati kadar gre za obdajenje; kako se goljufa pri kupenju lid. Kakšno so posledice takega neskladja? Težko si je zamisljati tudi dober vzgojni vpliv v obrtni delavnici, kjer pomočniki priroč vajencev govorijo o najbolj perversnih stvarih. Niso tudi redki primeri, da

VLGOVA MOJSTRA V VZGOJI VAJENCA

Prav gotovo je, da zavzemajo pri vzgojnem oblikovanju mladega človeka v obrti, poleg šole, doma in raznih družbenih organizacij, važno mesto mojstri in drugi kvalificirani delavci, saj preživijo vajencev v delavnici v njihovi družbi približno trideset let. Vključbu temu pa so nekateri (sicer redki) mojstri še vedno mnenja, da je njihova dolžnost samo v tem, da posredujejo mladini, ki jim je dana v uk, le strokovno izobrazbo, za splošno vzgojo pa naj skrbijo starši oziroma šola.

Ce pripisujemo mojstru ozir- roma drugim kvalificiranim delavcem tak pomen pri oblikovanju kvalitete naših vajencev, ne moremo mimo tega, da ne bi izrekli vsega priznanja tistim mojstrom in pomočnikom, ki si vztrajno prizadevajo pri vzgoji svojih vajencev v cilju, da bi si naš mladi rod z občutkom odgovornosti privzajjal kvalitete, ki jih je doslej v pozitivnem smislu ustvarila človeška družba in ki so lastne tudi socialistični družbi. Seveda pa v vsakdanjem življenju srečujemo tudi napake in pomanjkljivosti, primere, ko mojstri in pomočniki pozabljajo ali napak razume- mejo svojo dolžnost pri vzgajanju vajencev. Celotno več. Srečujemo celo primere, ko mojstri in pomočniki, ne le da opušta- vajo svojo dolžnost, ampak jih celo osebno navajajo in zavajajo na stranpoti.

Danes je mesto mojstra in drugih kvalificiranih delavcev pri vzgoji mladega delavskega naraščaja dosti bolj odgovorno in zahtevno kakor kdajkoli po- prej. Mojster ne sme gledati v vajencu le delovno silo, ki se strokovno usposablja, ampak tudi mladostnika, ki se vedno potrebuje skrbne in prave vzgoje. Sodoben mojster ne sme biti vajencu le strokovni učitelj ampak mu mora postati prijatelj in vzgojitelj.

Ker v kratkem časopisnem članku ni mogoče niti nakazati vseh problemov v zvezi z vzgojo vajencev bi bilo vrsto, če bi se o teh stvareh še pogostje pogovarjali. B. S.

„KAKO JE TA MOJ OTROK NERODEN“

Tako toži mnoga mati, katere na pol odnese otrok je pri vsakeh delu tako neroden, da vedno kaj napravi, česar ne bi smel, ki vedno kaj razbije ali ni uporaben za nobeno količkaj natančnejše delo. Čeprav ga vedno kar- ta in opominja, se otrok ne popoblija. Prav nič pa se taka vzgojiteljica ne zaveda, da ne ravna pravo.

soltskem ročnem delu. Pri tem bo seveda eden bolj spreten za to, drug za drugo delo.

Iz jeze si, po nerodnosti tudi v tej dobi (t. j. od 3. do 11. leta) otrok postane mnogokatero izgo- njelj, razbije marsikaj, kar vzgojitelj krivdno presojeno in ocenjuje. (Sodobni psihologi se namreč trudijo po najnovjših metodah proučiti otrokovo duševnost in najti mnogim, dolej nezadovoljnim vprašanim otrokove duševnosti, pravi odgovori). Zanimivo in mnogim staršem gotovo neznano je, da otrok, ki nekaj razbije, ocenil krivdo le po tem, kolikosa je škoda, ki jo je naredil. Če on iz jeze razbije eno igračo, njegov bratče pa po nerodnosti dve, vidi v očetu, ki njega ka- žnjuje, njegovega brata pa ne — ker oče sodi, da je prvi, ki je potrtil igračo iz jeze več kriv kot drugi, ki jo je potrtil po nerodnosti — krivdno namreč. Potrebno je torej, da tudi tu, kot sicer pri vseh vzgoji, z velikim razumevanjem otroka navajamo pravilne- se ravnanja.

Šolskim ročnem delu. Pri tem bo seveda eden bolj spreten za to, drug za drugo delo.

Iz jeze si, po nerodnosti tudi v tej dobi (t. j. od 3. do 11. leta) otrok postane mnogokatero izgo- njelj, razbije marsikaj, kar vzgojitelj krivdno presojeno in ocenjuje. (Sodobni psihologi se namreč trudijo po najnovjših metodah proučiti otrokovo duševnost in najti mnogim, dolej nezadovoljnim vprašanim otrokove duševnosti, pravi odgovori). Zanimivo in mnogim staršem gotovo neznano je, da otrok, ki nekaj razbije, ocenil krivdo le po tem, kolikosa je škoda, ki jo je naredil. Če on iz jeze razbije eno igračo, njegov bratče pa po nerodnosti dve, vidi v očetu, ki njega ka- žnjuje, njegovega brata pa ne — ker oče sodi, da je prvi, ki je potrtil igračo iz jeze več kriv kot drugi, ki jo je potrtil po nerodnosti — krivdno namreč. Potrebno je torej, da tudi tu, kot sicer pri vseh vzgoji, z velikim razumevanjem otroka navajamo pravilne- se ravnanja.

Zakaj — poročete in menite, da vam hočem svetovati preveliko popustljivost do otrok. Ne, rada bi vam le pokazala razložitvi vzroke otrokove nerodnosti in svetovala, kako mu pomagajte pre- ko te težave.

Za prav majhen otrok lovi predmete, da jih s prsti in ustni spozna; pri tem pa do predmeta nima nobenega odnosa, kar pome- ni, da ne ve, da se steklo razbije, da je štedinik vroč, voda mizna. Ta spoznanja si pridobi še z izkušnjami. Če doživi na pre- stekleničko, ko nese v usta. Ker mu njek onkaj ni všeč, bo morda nekakrat udaril po steklu; z njo, jo vrge ob tla in sivar bo po- zabil. Ne smemo misliti, da jo je odvrgel iz jeze ali jeza — ne, le zato, ker je ni maral. Če oče opazuje, vidimo, da so sprva njegovi prijemi kaj neobčujeni, da mu ostane v rokah le vsakihi- katera stvar, večinoma pa zgubi. Z- kleno pa bo znal obdržati v ro- kah igračko, ki mu je všeč in vse- raje se bo z njo igral.

Sčasoma bo tako dobival za- igrače in predmete, ki jih dozeje, pravi smisel, znal jih bo loviti in se z njimi lepo igrati. Okrog 2-3 let bomo njegovih spretnosti že kar veselili. Če damo trideset- mu sničku ključevce, se bo le- nekakrat udaril po prstih, zatem pa bo z njim začel spretno ravnati. Če se bomo prav usmerjali in s tem navajali na igranje, se bo vidno razvijal v prav sposob- nega otroka. Večino, česar se bo lotil, mu bo uspelo, vodi bo sku- pine otrok pri igranju, sestavljal bo težavne »Metadrole« in druge pra- merne igranje, uporabljen bo za razna drobna dela doma in pri

šolskem ročnem delu. Pri tem bo seveda eden bolj spreten za to, drug za drugo delo.

Iz jeze si, po nerodnosti tudi v tej dobi (t. j. od 3. do 11. leta) otrok postane mnogokatero izgo- njelj, razbije marsikaj, kar vzgojitelj krivdno presojeno in ocenjuje. (Sodobni psihologi se namreč trudijo po najnovjših metodah proučiti otrokovo duševnost in najti mnogim, dolej nezadovoljnim vprašanim otrokove duševnosti, pravi odgovori). Zanimivo in mnogim staršem gotovo neznano je, da otrok, ki nekaj razbije, ocenil krivdo le po tem, kolikosa je škoda, ki jo je naredil. Če on iz jeze razbije eno igračo, njegov bratče pa po nerodnosti dve, vidi v očetu, ki njega ka- žnjuje, njegovega brata pa ne — ker oče sodi, da je prvi, ki je potrtil igračo iz jeze več kriv kot drugi, ki jo je potrtil po nerodnosti — krivdno namreč. Potrebno je torej, da tudi tu, kot sicer pri vseh vzgoji, z velikim razumevanjem otroka navajamo pravilne- se ravnanja.

Šolskim ročnem delu. Pri tem bo seveda eden bolj spreten za to, drug za drugo delo.

Iz jeze si, po nerodnosti tudi v tej dobi (t. j. od 3. do 11. leta) otrok postane mnogokatero izgo- njelj, razbije marsikaj, kar vzgojitelj krivdno presojeno in ocenjuje. (Sodobni psihologi se namreč trudijo po najnovjših metodah proučiti otrokovo duševnost in najti mnogim, dolej nezadovoljnim vprašanim otrokove duševnosti, pravi odgovori). Zanimivo in mnogim staršem gotovo neznano je, da otrok, ki nekaj razbije, ocenil krivdo le po tem, kolikosa je škoda, ki jo je naredil. Če on iz jeze razbije eno igračo, njegov bratče pa po nerodnosti dve, vidi v očetu, ki njega ka- žnjuje, njegovega brata pa ne — ker oče sodi, da je prvi, ki je potrtil igračo iz jeze več kriv kot drugi, ki jo je potrtil po nerodnosti — krivdno namreč. Potrebno je torej, da tudi tu, kot sicer pri vseh vzgoji, z velikim razumevanjem otroka navajamo pravilne- se ravnanja.

Nekaj cenjenih receptov

Novoletno jelko bomo okrasile s pecivom, ki ga izdelamo same. Izbrajate, katere izmed spodnjih keksov boste spele. Vsi recepti so enaki, razlikujejo se le sestavine.

1. Potrebujete: 10 dkg masla, 20 dkg sladkorja, 1 jajce, 1/2 l mleka, 1 zavitek pečilnega praška, 1 jajlico, 1 vaniljin prašek. Moko zmešamo s pečilnim praškom, dodamo maslo, sladkor, vaniljo, jajce in mleko. Iz testa oblikujemo pre- stice, obročke in si, pomazamo z mlekom in spečemo. Keksi so boljše, če so uležani.

2. 10 dkg masla, 10 dkg sladkorja, 1 jajce, 1/2 kg moka, noževca konico pečilnega praška, 1 zavitek vanilin-sladkorja, marmelado. Moko dodate pečilni prašek, slad- kor, vaniljo, jajce, zmešate testo in ga uležate. Oblikujete stro- ke, kekse, ki jim za napitnikom naredite luknjice. Zapečete svet- lorjavno. Pečene pomazate z mar- melado in po dve stisnete skupaj ter ohaljene položite z ledom.

3. 10 dkg masla, 10 dkg sladkorja, 1/2 l vode tako dolgo, da se prično vleči niti, 2 dkg masla razpustite na robu štedilnika z 10 dkg jedil- ne kofolade. Počasi dodajate slad- korju in mešate, da se ohladi.

4. 10 dkg masla, 10 dkg sladkorja, 1 rumenjak, 2 žlici smetane, 1/4 kg moka, 1/4 pečilnega praška, 1 zav. vaniljevega sladkorja, naribano limonovo lupinico.

Moko s pečilnim praškom in ma- sliom dobro podrobno ter doda- jemo gorjole dodate. Testo raz- vladamo, izrežemo zvezdica ali srce in s svetlorjavno zapečemo. Ohlajene okrasimo s sladkorjem ledom, ki ga naredimo tako: 1 jajlico, žlici vode dodamo nekaj kaspje limone in toliko sladkorja, da dobimo gosto tesko led, s katerim namažemo zvezdi- ce ali srčke.

4. 20 dkg masla, 1/4 kg sladkorja, 1 jajce, 1/2 l mleka, 10 dkg moka, 1/4 pečilnega, 1 vanilj. prašek, 10 dkg dkg moka, 2 žlici kakaova — Maslo četrto ura mešamo, do- damo sladkor, jajce, vaniljin slad- kor in kakaovo, pomazan z orehi. Nazadnje dodajamo moko, zmeša- mo s pečilnim praškom, mleko in spet moko. Oblikujemo obročke.

Komu ne zaigra srce in se mu misli ne povrnejo v lastno mladost, ko ugleda razigrane otroke, ki se prekopicujejo, kepajo in sankajo. Rahla otroštvo se nas polasti, da ne znamo živeti tako sproščeno, brezskrbno in srečno kot ta naš mladi rod. Otroštvo pa prepodi zavest, da bo ta rod rasel vse življenje tako veselje, zavestno uživajoč svobodne dni, ki so mu jih prinesli veliki dnevi osvoboditve. Zato naj velja vsa naša skrb, sleherna naša misel tem našim najmlajšim, ki so jim noveletni dnevi še posebno praznični. Naj vsako leto znova postanejo to dnevi, ki jih ne bodo nikoli pozabili.

Katero so se sukale vse njho- ve misli in želje ves dolgi me- sec. Kako velike so bile te želje! Mnoge so izpolnile, pre- mognje žal ne. Zdej, ob pri- hodu Dedka Mrza so želje pozabljene, zdaj se je vse pre- lilo le v veliko pričakovanje, kaj odkrije tisti trenutek, ko se prižge svečke na novoletni jelki in obhajajo vse še skrivne dobrote pod njo.

Smo znali res pripraviti pre- senenecje vsem, ki so to pri- čakovali? Naš najmlajši si je srčno želi medvedka. Ves zia- torumen, živih oči sedi pod smrečico. Kak vzklík veselja, kak vroč objem, ko sežeta ro- čici po darilu. Ah, tu je še voziček zanj! Ali je še kdo srečnejši od tega našega ob- darovanca? Naš fant je že lani odrasel

daril je vesela, da nista na- njo pozabila.

Tu je še darilo za betežnega previzkarja, ki se nanj nikdar nihče ne spomni. Kako vesel je nocoj! In stara šivilja, ki je vse leto delala v vseh hišah vasi, a vse praznike sameva, ker takrat nihče ne potrebuje dela njenih rok, je med obda- rovanimi. Topla solza hvalež- nosti in ginitenosti ji pade na zavitek, ki ga s tresočimi se prsti odpira.

Ceprav so besede, izgovorje- ne ta večer vsakdanje, imajo prizvok prazničnosti. Praznič- no je v zdušju, prepojeno z vo- njem smrečice, svečk in peči- vac, praznično še zlasti ob pol- nočni uri.

Gospodar je napolnil vsake- mu kozarec najboljšega, kar ga premore njegova klet. In

Več zelenjave - več zdravja

Te dni je izšla pri Založbi »Kmečka knjiga« drobna, a za- nimiva knjiga »Več zelenjave — več zdravja«. Izdal jo je Republi- škii odbor Zveze zadrudnic LRS z namenom, da pride v vse naše vase in v vsako hišo, da bi se že- ne oprijele navodil in vnesle v po- samezna gospodinjstva, menze in gostinstva prehrano, ki upošteva več vrmin.

Knjiga je razdeljena na tri de- le. Dr. Damjana Bebeličeva, po- močnik direktorja pri CHZ LRS, govori o zdravi prehrani in o se- stavi hrane in njeni hranilni vred- nosti. Vrenarski strokovnjak, Andrej Skulji, razpravlja o kmeč-

kem vrtu, pridelavi razne zele- njave in njenem zimoivanju. Da bi naša žena znala pravilno pri- praviti zelenjavo za dnevno pre- hranu, čez leto in pol, sta za- znani strokovnjakini — strokovni učiteljici Pepka Levstik in Mari- ca Kramberger iz Višje gospo- dinjske šole Groblje, Domžale, — uredili praktične recepte in nav- odila o pripravi zelenjave v sve- žem, dušenem, kuhanem in kon- zerviranem stanju.

Knjiga je pisana poljudno, je zelo praktična in daje poudarek hitrem pripravljanju zelenjave na tiste načine, da se očuva čim več vitaminov, ker jih ima zelenjava od vseh živil največ. Tako n. pr. govori knjiga o pravilnem prir- nju, dušenju in ostalih načinih pripravljanja jedi iz zelenjave. Verjetno bo marsikom novo be- lenje s smetano namesto z oljem. Kmečka gospodinja ima polti dovolj kisle smetane in jo po teh receptih lahko uporablja.

Knjiga je pripravna za razne težaje, gospodinjstva, tečaj Rde- čega križa, kmetijsko gospodarke in gospodinjke šole ter osnovne šole. Knjiga je izšla samo v 6.000 izvodih in je poslana okrajnim odborom Zveze zadrudnic po na- ročilu. Knjiga bo kmalu pošla, jo pa lahko še vsakdo naroči pri o- krajni Zvezi zadrudnic. Če bo dovolj naročil, bo ponovno natis- njena.

Ali ne bi bila knjiga tudi lepo darilo za ženo ali moža za novo leto? Tudi mož je poklican, da pomaga ženi urediti primeren vrt za zelenjavo in skupno reševati probleme pravilne prehrane. Kmetijske zadrude, mislite na

svoje zadrudnice in knjigo čim- prej naročite!

Zveza zadrudnic pri Glavni za- družni zvezi je mislila na vse in želi, da bi knjiga koristila vsem. Tako bi lahko prišlo v sleherni hišo tudi boljše prehranske na- vede, več zdravja in večja delov- na sposobnost človeka.

Cirila Bambič

Kako spoznamo kvaliteto tkanin

»Je to čista volna, prava svila?« itd. se vprašamo zaskrb- ljeno, ko kupujemo blago za zimski plašč ali obleko. Pro- dajalec nam potrdi, toda kro- jalec je ugotovil, da je v blagu manj volne pa več bombaža. Kako na lahek način spoznamo razne vrste tkanin? Potegnite iz blaga, ki ga kupujete, nit, in jo zažite. Iz načina, kako gorj in kako diši, boste vedeli, za kakšno vrsto tkanine gre.

BOMBAZ... naglo zgori in ostane le tanka nit pepela.

VOLNA... til in gorj brez plamena, diši po smodu.

SVILA... gorj z mirnim pla- menčkom in diši po zažgani ro- ževini.

UMETNA SVILA... naglo gorj, diši po zažganem papirju.

NYLON... zažgana nitka se spremeni v trdo kroglico.

»Je to čista volna, prava svila?« itd. se vprašamo zaskrb- ljeno, ko kupujemo blago za zimski plašč ali obleko. Pro- dajalec nam potrdi, toda kro- jalec je ugotovil, da je v blagu manj volne pa več bombaža. Kako na lahek način spoznamo razne vrste tkanin? Potegnite iz blaga, ki ga kupujete, nit, in jo zažite. Iz načina, kako gorj in kako diši, boste vedeli, za kakšno vrsto tkanine gre.

BOMBAZ... naglo zgori in ostane le tanka nit pepela.

VOLNA... til in gorj brez plamena, diši po smodu.

SVILA... gorj z mirnim pla- menčkom in diši po zažgani ro- ževini.

UMETNA SVILA... naglo gorj, diši po zažganem papirju.

NYLON... zažgana nitka se spremeni v trdo kroglico.

»Je to čista volna, prava svila?« itd. se vprašamo zaskrb- ljeno, ko kupujemo blago za zimski plašč ali obleko. Pro- dajalec nam potrdi, toda kro- jalec je ugotovil, da je v blagu manj volne pa več bombaža. Kako na lahek način spoznamo razne vrste tkanin? Potegnite iz blaga, ki ga kupujete, nit, in jo zažite. Iz načina, kako gorj in kako diši, boste vedeli, za kakšno vrsto tkanine gre.

BOMBAZ... naglo zgori in ostane le tanka nit pepela.

VOLNA... til in gorj brez plamena, diši po smodu.

SVILA... gorj z mirnim pla- menčkom in diši po zažgani ro- ževini.

UMETNA SVILA... naglo gorj, diši po zažganem papirju.

NYLON... zažgana nitka se spremeni v trdo kroglico.

VSEM PREBIVALCEM METLIŠKE OBČINE KAKOR TUDI VSEM PREBIVALCEM BELE KRAJINE ŽELIJO OB NOVEM LETU 1956 MNOGO DELOVNIH ZMAG PRI SKUPNEM CILJU — DVIGU NAŠEGA GOSPODARSTVA!

- OBČINSKI Ljudski ODBOR METLIKA
- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI ODBOR ZB
- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI KOMITE LMS

Ing. Vilma Pirkovič

Izboljšajmo našo prehrano

Pri nas v Sloveniji, in to ve- lja še prav posebno za Dolenjsko, je pa v navadi, da jedo ljudje vse preveč kruha, žgancev, testenin in cmokov, skratka živijo iz moka, veliko premalo pa mleka, mesa, jajc, zelenjave in sadja. Na posvetovanju v Ljubljani je bilo ugotovljeno, da popije povprečno slovenski prebivalec v Sloveniji dnevno samo po 1 in pol decilitra mleka, naše telo pa ga potrebuje dnevno po pol litra, otroci celo tri četrte litra dnevno. Res je čudno nazirane precejšnjo število kmečkega prebivalstva, ki smatra za potrebno, da dobivajo prašek in mlada živina veliko mleka, čoparv bi jim marsikaj zadostovalo posneto mleko, za ljudi in celo za otroke ga je pa potem premalo. Pri živini pazimo na pravilno sestavo prehrane, pri ljudih se nam pa to ne zdi tako važno. Koliko sadja predelamo v kishi in malovredni sadjevce in žganje, koliko nesreč je zaradi šmarnice in drugih alkoholnih pi- jač, za prehrano pa nam manjka sadja, njegovih dragocenih vira- minov in sladkorja, ki ga z vre- niam umičemo. Ko je jesti pri- manjkovala sladkorja, so ljudje godrnjali, toda obenem smo s tem, da smo sadje predelovali v alkoholne pijače, umičili več va- gonov sladkorja, pa se nam je to zdelo čisto prav in se ni nihče razburjal. Tudi zelenjave bi lah- ko pridelali in uživali znatno več kot sedaj, toda mislimo, da je do- volj, če jemajo repo, zelje in kveč- jenu še slabo solato.

Potem se pa čudimo, če je naša

delovna sposobnost majhna, če delamo in se trudimo, pa vendar ne proizvajamo toliko več, da bi si bistveno izboljšali življenje. Čudimo se, da je vedno več bo- lezni, da naraščajo stroški za zdravljenje delavcev in uslužben- cev, da naraščajo izdatki za bol- nice in druge zdravstvene usta- novne, ne pomislimo pa, da eno- liko in pomanjkljivo sestavljena prehrana našega prebivalstva znatno vpliva na obolevanje. Če- prav pojedjo naši ljudje dovolj hrane in ni nihče lačen, pa ven- dar ne dobi naše telo vseh snovi ki jih nujno potrebuje in ki so v raznih živilih. To se potem po- zna v majhni delovni sposobnos- ti, v neodpornosti organizma in obolelih, v večji umrlivosti itd.

Posvetovanje v Ljubljani je u- gotovilo, da se je v primerjavi s predvoinim stanjem prehrana na- šega prebivalstva v celoti izbolj- šala, saj je pred vojno veliko lu- di trpel lakoto in hudo pomanj- kljivost, sedaj pa teza ni več, sedaj pojedjo ljudje več hrane kot pred vojno, toda sestava naše prehrane je preveč enolična in ne ustreza zdravstvenim zahtevam. Razlo- gov za pomanjkljivost naše pre- hrane je več. Najvažnejši je ta, da pridelamo premalo hrane, o- sebnostne, ki nam jo v vsakda- nji prehrani naboli primarnike, kot so mleko, meso, jajca, zele- njava in sadje. Ker pridelamo teh živil premalo, zato so tudi njihove cene visoke in si delavec in uslužbenec le težko privoščita

(Nadaljevanje na naslednji strani)

Znamo otroke v počitnicah zaposliti? Pionirji, zdaj pa nad križanko.

Komaj dobro smo se znašli z otrokovim dnevnim redom, ki ga ima, kar budi v človeku, in že je spet pol šolskega leta za njim in za nami. Kajti več ali manj čutimo pri svojem delu to, če otrok mora v šolo ali če je vse dni le pod našim nadzorom.

Letošnji nov šolski koledar ima za nas in za otroke gotovo prednosti. Z dogodki in prireditvami okrog noveletne jelke bo otrok več dni popolnoma zavzet in manj čutilo težko godilo, trdo sem moral delati v rani mladosti, pa naj bo vsaj mojemu otroku lepše. To govore seveda vsi otroci. Tako ga nekako očujoče s mislijo, da je delo nekaj, kar še ni zanj. To pa bo prešlo v vse njegovo mišljenje in spretno bo to izrabljati tudi takrat, kadar bo moral napraviti nekaj zase. Takrat morda ne bo nič drugega kot s podkupino ali s trdim prijemom. Otrok pa je treba vprav vcepjati zavest, da je

IGRANJE JE OTROKOVO DELO

Tudi za osnovnošolskega otroka je igranje še del njegove zaposlitve. Naj se torej v počitnicah dovolj naigra, saj mu je tega med šolskim letom manjkalo; njegovo igranje pa usmerjajmo tako, da bo ustvarjalno.

Maksim Gaspari: STARKA ZIMA

Med starši so taki, ki menijo, da mora otrok opraviti vsaj pol toliko, kot oni sami in drugi — njihovo živo nasprotje — ki hočejo otroku odvzeti vsako delo in vsako skrb. Njihovo geslo je največkrat takole: »Meni se je v mladosti dovolj težko godilo, trdo sem moral delati v rani mladosti, pa naj bo vsaj mojemu otroku lepše.« To govore seveda vsi otroci. Tako ga nekako očujoče s mislijo, da je delo nekaj, kar še ni zanj. To pa bo prešlo v vse njegovo mišljenje in spretno bo to izrabljati tudi takrat, kadar bo moral napraviti nekaj zase. Takrat morda ne bo nič drugega kot s podkupino ali s trdim prijemom. Otrok pa je treba vprav vcepjati zavest, da je

RAZMAH izobraževalnega dela ob Kolpi

Z nastopom pozne jeseni in zime se je tudi v Kostelu začela sezona zimsko-izobraževalnega dela in kulturnih prireditev. Domače kulturno umetniško društvo v Fari je otvorilo sezono. Čeprav brez primerne prostora, je igrala družina pripravila veselico »Iz zadrege v zadrego«, s katero je dosegla lep uspeh v dveh uprizoritvah. Ker dvorana v domačem kraju še ni urejena, so igrali prvič v Brodu na Kolpi pred domačim in hrvatskim občinstvom, drugič so šli tudi na hrvatsko področje v mejno vas Plešče pri Oslinici. Na obeh predstavah so igralci želi obilo priznanja, saj si ljudstvo tudi v teh krajih želi kulturnih prireditev.

tijske akcije izvesti s pomočjo zadrudnic.

Tudi v Banji loki pripravljajo žene zadrudnic čez zimo bogat program. Zanimanja je veliko, saj se je sestanka zadrudnic ko se je obravnavalo ta vprašanja, udeležilo kar 70 žena, kar je večja udeležba kot na katerikoli običnem zboru zadrude.

Upajmo, da ne bo ostalo pri besedah in načrtih, temveč da bomo lahko pogosteje poročali o razgibanem izobraževalnem in družbenem življenju v Kostelu.

Inž. Slavko Volk

V Fari je bil pred kratkim tečaj za konzerviranje svinjskega mesa, ki je izredno dobro uspel. 30 žena in deklet ga je z velikim zanimanjem obiskovalo, kar dokazuje, da imajo žene in dekleta smisel za izboljšanje gospodinjstva, pa tudi gospodarstva sploh. Treba je pač priznati, da nosi žena v naših pasivnejših krajih glavno breme ne samo gospodinjstva, temveč tudi kmetovanja ter bo v bodoče treba mnoge zadrudne kme-

Mladina, vključi se med borce za zmago znanosti nad praznovanjem in zablodami, ki izvirajo iz zaostalosti.

pravilno hraniti, kako gospodariti z denarjem, kako nakupovati in pripravljati hrano, da bodo lahko nudili za isti denar boljše in bolj zdravo hrano kot sedaj. Nadaljnji razlogi, ki vplivajo na neurejeno stanje naše prehrane, so pomanjkljivost odkupa in trgovine z živili, zastarela in premalo razvita prehranska industrija in predelovalni obrabi (mliha, pekarna, klavnice), pomanjkljive tehnične naprave in prevozna sredstva, slabo urejene menze, premajhno število šolskih, mlečnih in obratnih kuhinj, premajhna strokovna izobrazba osebja, ki ima posla z živili itd.

IZBOLJŠAVE SO ODVISNE OD NAS VSEH!

Toda posvetovanje in ljubljani je tudi skušalo nakazati por, kako bomo to stanje izboljšali in s tem koristili vsej skupnosti in vsakemu posamezniku. Ker je od boljše, zdrave prehrane v marsičem odvisna večja delovna stonkost in s tem povezana večja proizvodnja, ki je temelj blaginje, zato so naporji za izboljšanje naše prehrane skrb vse naše družbe in silahernega posameznika. Naša oblast, politične in družbene organizacije vlagajo velike napore za izboljšanje življenjskega položaja naših delovnih ljudi. S preusmeritvijo naše gospodarne izgradnje na razvijanje kmetijske proizvodnje, industrije potrebnega blaga itd., se bodo postopno izboljševale življenjske priloke naših državljanov. Toda, če bi samo čakali, kaj bo naredila oblast, in ne bi pri tem zelo pomagali, potem bi našo zlo doglo, preden bi čutili izboljšanje. Če hočemo boljše življenje, če se hočemo tudi bolje in bolj zdravo hraniti, potem je to v vsaki meri odvisno od vseh nas, od silahernega našega državljanja.

TUDI TRG NAJ PRISPEVA SVOJE

Da bi bili odkupci bolj organizirani, da bi dobivala mesta potrebne kmetijske pridelke iz svoje najbližje okolice čim bolj organizirano in neposredno, poceni in sveže, za to naj skrbijo kmetijske zadrude, občinski ljudski odbori, trgovske zbornice s trgovskimi podjetji in potrošniški sveti. Na zborih volivcev ter preko potrošniških svetov, ki jih bo treba ustanoviti pri trgovinah z živili tudi pri nas na Dolenjskem, bodo potrošniki in državljanji lahko v znatni meri vplivali na urejeno in boljše preskrbo povzročajo v kmetijskih pridelkih, posebno t. k. jih v naši prehrani primanjkuje. V Sloveniji

Kocke na pr. naj ne naklada brezsmiselnemu sem in tja, pomagajmo mu, da bo zgradil nekaj, na kar bo lahko ponosen. Igranje naj uri njegove spretnosti, zelo mu bodo potrebne pri šolskem ročnem delu in pri pomnejšem pravem delu. — Če smo spretni, bomo uvedli med počitnicami nov »domači urnik«. Otrok naj zjutraj ne poležava predolgo v postelji — to ga poleni. Vstane naj kot med šolo, nam pomaga pri pospravljanju in nakupih, da bo spoznal in znal ceniti naše delo in naše

težave. Kakšno uro naj ponavlja snov, ki mu je delala med letom večje težave, vsak dan po malem napiše naloge, ki jih je čez počitnice dobil. V vsakem vremenu naj se vsaj kakšno uro naskače in naigra na prostem. Med šolo mu je verjetno primanjkovalo časa za to, zdaj pa naj vsaj del zamujenega nadoknadi. Po kosilu naj v miru ostane vsaj po eno uro pri branju — ali slabotnejši pri ležanju. Če ga baše učna snov, naj se po tem spet učil, sicer naj bo prost ali se igra. Naš urnik mora biti torej tak, da otrok vedno ve, kaj mu je storiti, da mu pa vendarle ne okrne prostosti. Tako nekako naj izgleda zato, da bo otrok vendarle ostal discipliniran, kot zahteva šola, da pa bo na lastni koži čutil, da so zdej počitnice, ko se lahko tudi dovolj naigra in naskače.

Končno smo se tudi mi odločili, da vam napišemo nekaj vrstic o našem življenju in delu. Doma smo izpod pravih in Trdinovih Gorjancev. V vojni je bila naša šola požgana, zato smo morali hoditi v šolo v kmečke hiše izven vasi Stopiče. Sedaj pa že imamo novo šolo. Ponosno se dviga na hribu nad vasjo. Še bolj ponosni pa smo mi, ki smo jo tudi pomagali graditi. Ne verjamejo nam, da smo naredili okrog 12.000 udarniških ur pri kopanju skal za temelji. Ne verjamejo nam, da smo dan na dan s polnimi samokolicami gramozna tekmovale. Tudi nam ne verjamejo, da smo preložili 126.000 kosov zidne opeke in smo imeli dobesedno krvave prste. Kdor ni spremljal našega dela, bo res težko verjel. Sicer nam pa je dovolj, da nam verjamejo naši tovariši učitelji in naš očetovski prija-

Zimsko izobraževanje v Mokronogu

Minull teden sta pričela v Mokronogu z rednim delom kar dva tečaja: tečaj za izobraževanje deklet in žena in kmetijskih tečaj. Tečaj za dekleta in žene je skrbno in vestno organiziral RK in privabil nad 40 deklet in žena. Udeleženke prihajajo z veseljem k predavanjem, saj se zavedajo, da jim bo znanje, ki ga bodo tu pridobile, koristilo v življenju. Kmetijski tečaj je organiziral odbor za izobraževanje pri občinskem ljudskem odboru s pomočjo krajevnih odborov, Kmetijske zadrude, SZDL in KUD. Da so bili organizatorji pri svojem delu resni, dokazuje število prijavljenecv — 59; to število izpričuje obenem tudi potrebo za to vrsto tečajev. Tečajniki

so na prvem sestanku sami predlagali snov za razna strokovna predavanja iz poljedelstva, sadjarstva, živinoreje itd. Izrazili pa so tudi željo, da bi radi kaj več vedeli o gospodarstveno-političnih dogodkih v morilu države, o spremembah, ki nastajajo in podobno. Zopet moremo potrditi dejstvo, da so naši ljudje pripravljeni za izobraževanje, da so željni znanja in napredka. Našega tečajev oziroma predavateljev pa je, kako jim bodo posredovali vse to, da bodo sadovi tečaja vidni ne samo pri posameznikih, marveč tudi v skupnosti.

VLOGA GOSPODINJSKIH CENTROV

Za vzgojo in izobraževanje prebivalstva glede prehrane in sodobnega gospodinjstva se je pri nas v zadnjem času pričelo precej delati. Tu ima pomembno vlogo Zavod za napredke gospodinjstva v Ljubljani; ter okrajni gospodinjiski centri. Prav novo-meški gospodinjiski center je v svojih večmesečnih in večernih tečajih, tečaj za predelavo sadja, zelenjave in mesa, praktičnih pripravih na razstavah itd. naredil že veliko koristnega. V bodoče bo treba s pomočjo sektorskih gospodinjiskih učiteljic, ki v novomeškem okraju že delujejo, naučiti čim večje število gospodinjic v mestih in na podeželju preko kraških tečajev, predavanj in praktičnih prikazovanj, kako pripraviti boljše, bolj zdravo hrano in kako smotrno gospodariti z denarjem, časom in živili. Poleg tega bo treba tudi preko časopisja in praktičnih brošur seznanjati čim širši krog prebivalstva o vseh teh vprašanih. Treba bo delati tudi na tem, da bi deklice in deklice v šoli dobili potrebno znanje o zdravi prehrani. S skupnimi naporii nas vseh, s prizadevanji številnih proizvajalcev in potrošnikov bomo ob podpori oblasti in družbenih organizacij uspeli zboljšati našo prehrano ter s tem povečati delovno stonkost, zboljšati zdravstveno stanje ter življenjske prilike vseh delovnih ljudi in mladega rodu, za srečno zadovoljno življenje silahernega našega državljanja.

Mnogo lepši bodo ti dnevi seveda, če bo zapadel sneg. Dopoldne in popoldne ga pustimo vsaj kakšno uro sankat in smučat. Menda ni več dosti takih starokopitnejev, ki bi se bal, da se bo otrok v snegu prehladil in premrazil. To je zdrav šport, ki otroka utrudi, in ki mu ga ne smemo kratiti. Čim se vrne pa je seveda treba, da se takoj preobleče in zlasti preobuje, se pregreje s toplo malico. Prehladil se bo le, če bo ostal v mokri obleki, ki bi se na njem sušila. — To so pravila seveda za zdrave otroke. S slabotnejšimi je treba ravnati drugače, brez nadzorstva staršev se ne morejo udeleževati v zimskem športu. A prav z maki šport tudi njim nudi prijetnost, da se okrepijo.

Zadnje dni pred koncem počitnic otroku nalozimo več utorja, bolj naj ponavlja, česar učeno ne zna, napravi naj še zadnje naloge. Skratka pripravimo ga na to, da bodo počitniške dneve zamenjali spet šolski dnevi.

Takole, šole nekaj dni ne bo; če ste bili količjak pridni, je sprebravalo prav gotovo lepo in ste s starši vred zadovoljni. Čaka vas sneg, kepanje in branje na toplem zapečku. Poskusite rešiti križanko »DEDEK MRZ«! Kdor bo pravilno vpisal vse odgovore in nam križanko poslal do 10. januarja, bo lahko izreban. Pripravili smo vam 10 lepih knjižnih nagrad, zato le korajžno na delo!

Prijetne počitnice vam želi urednik.

KRIŽANKA »DEDEK MRZ«

Vodoravno: 2. Kar se steka, stekanje, 5. nasprotno od zgoraj, 7. nagajiv, 10. sinko, sinkček, 11. del ožilja, 13. sprejmi, 15. nabirajo ga čebele, 16. dva samoglasnika, 17. del sukniča ali plašta, 19. slušiti kot tlačan, rabotati, 22. delovanje vode, ledu in vetra nad zemeljsko površino. Navpično: 1. star mož, ki nosi

ob Novem letu darove, 2. okovi, 3. tedaj, skratka, 4. velika kosoda, 5. spiravno zvita žica, kotanec (množina), 6. bodča žilva, 8. nasprotno od imata, 9. isto kot 4. navpično, 10. znova, zopet, 12. kralj živali (množina), 14. električno nabiti delci, 18. preprosto orožje podobno gorjaci; športna potrebščina, 20. 100 kv. metrov, 21. kralica za četrtini odbor.

Dozdrav pionirjev iz Stopič

Tovariši uredniki!

tejl tovariš Novak, ki so vsi poživnovalno delali z nami vred. Vsi skupaj smo žrtvovali mnogo, mnogo veselih uric in odmorov. Ni nam žal tega! Saj se učimo danes v svetlih in prostornih učilnicah. Pa tudi sedaj ne počivamo. Pred dnevi smo pomagali prekriti drugi del nazidane šolske stavbe. Okrog 8000 strešnikov smo zavihteli na visoko streho, čeprav sta nas ovirala mrz in burja. Zelimo si še teledovdnice. Ure

no gledališče. Smo pa tudi že dobri tamburaši, no pa saj nas boste slišali in ocenili.

Nabirali naročnike za Dolenjski list. Ni bilo preveč težko prepričati ljudi o koristi domačega lista. Saj je samo naš razred nabral 13 naročnikov! Ostali pionirji pa so do sedaj pridobili 11 naročnikov. Imamo pa namen pridobiti vsaj še 10 naročnikov v decembru!

Sola v Stopičah pod Gorjanci, na katero so stopički pionirji upravičeno ponosni, saj je v njej nešteto uric njihovega truda in njihovih žuljev.

telesne vzgoje so za nas najlepše, žoga pa je naše vsel! Zaradi nje se ponosno šopri med oceanami marsikak »čveke«, ki nam dela resne skrbi, čimbolj se bližajo polletje.

Sportni dnevi nas zblížajo z okoliškimi šolami. Pa tudi pomeirimo se v igri »med dvema ognjem«. Nikoli pa ne bomo pozabili dragih pionirjev iz Laz pri Vrhnih selih. Ze na postaji so nas sprejeli s šopki dišečih šmaric, doma pa so nam zaigrali igrico: V kraljestvu palčkov. Tudi pogostili so nas. Pozdravljani pionirji iz Laz! Ko nam vrnete obisk, vam bomo zaigrali z lutkami. DedeK Mrz nam pripravlja namreč lutkov-

Določitev težkih delovnih mest prosvetnih delavcev

Na osnovi Odloka o posebnih dodatkih za učno in vzgojno osebo, ki ga je izdal Izvršni svet LRS, je OLO Novo mesto v soglasju s Svetom za prosveto in kulturo LRS na skupni seji obeh zborov 9. decembra sprejel odločbo o določitvi krajev s težkimi življenjskimi in delovnimi pogoji prosvetnih delavcev. S to odločbo so taki kraji razdeljeni v štiri skupine. V prvo skupino so določeni ti le kraji:

Bojanci, Gradec nad Podbojem, Grčevje, Ješevec, Male Lipje, Planina, Prevole, Sela-Hinje, Sinji vrh in Lakenc.

V drugo skupino: Črnoščajec, Črnača vas, Drganja sela, Klečnovik, Božakovo, Draščiči, Radovica, Stara lipa, Vrha, Zameško, Marindol.

V tretjo skupino: Ajdovec, Catež, Dolž, Globodol, Knežja vas, Poloka, Sela-Sumberk, Trebelno, Stražnji vrh, Tribučje, Trška gora, Vinica in Zilje.

V četrto skupino: Bela cepkev, Čadraze, Črešnjevce, Dobrava, Dol. Karteljevo, Dragatuš, Draga, Drača, Gaber, Guberje, Gor, Sušice, Laze, Petrova vas, Podgrad, Poljana, Rožni dol, Sela pri Jugorju, Suhoj, Smarješke toplice, Strekljevce in Vel. Gaber.

Skupno je torej v okraju 53 šol v krajih, v katerih so težki življenjski pogoji za prosvetne delavce. Pri določanju in razvrstitvi krajev je OLO upoštevala stanovanjske razmere, prehranske pogoje, oddaljenost od prometnih zvez in kulturnih središč, oddaljenost od zdravnik, zdravstvene razmere, šolske prostore, pa tudi odnos ljudi do šole in podobno. Za službovanje v teh krajih prejemajo prosvetni delavci posebne dodatke: v prvi skupini po 3000 din mesečno, v drugi 2.500 din, v tretji 1.500 din in v četrti 1000 din na mesec.

AMERIŠKA RAZLIKA V PLAČI

Ameriška avtomobilska družba General Motors ima svoje delavnice tudi v Kanadi. V njih zaposluje okoli 17.000 delavcev. Ti delavci se potegujejo za višje plače. Polletni obračun dobička družbe kaže, da bi v resnici lahko veliko boljše plačali delavce, saj so ti ustvarili v pol leta 734 milijonov dolarjev dobička. Kakšna razlika je pri njih v plači med vodilnim uslužbenecem in delavcem kaže to, da ima povprečni delavec okoli dva dolarja na uro, predsednik družbe Harlow Curtice pa 332 dolarjev na uro.

Tudi sindikalna podružnica »TELEKOMUNIKACIJE« obrat I. v Semiču je imela pred dnevi redni letni občni zbor, na katerem so podali obračun sedanjega dela. Sindikalna organizacija je v tem še zelo malo industrializiranem predelu Bele krajine v petih letih obstoja storila že precej za dvig kulturne ravni prebivalstva, vendar je občni zbor ugotovil, da je bilo še premalo storjenega. V podjetju, ki zaposluje pred-

Več kulturno-prosvetne dejavnosti!

vsem žensko delovno silo s kmetov, je dolžnost sindikalne organizacije, da te ljudi, ki so šele na začetni poti, da postanejo zavedni delavci, nenehno vzgaja in duhu današnje stvarnosti in delavskih načel. Pri tem delu nikakor ne smemo zamenjati izobraževanja in kulturno-prosvetne dejavnosti, saj se bodo ti mladi ljudje enkrat le morali odločiti — ali zemlja ali pa industrija, kakor je to nakazal na občnem zboru delegat iz Okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto.

Zaradi nujnosti izobraževanja je občni zbor sprejel sklep, da bodo v zimskih mesecih organiziral študijski dvakrat mesečno, kjer se bomo seznanjali z vsemi gospodarskimi in političnimi dogodki v naši domovini in tudi z delovanjem sindikalnih organizacij po drugih kolektivih. Ugotovljeno je bilo tudi želostno dejstvo, da od 113 članov kolektiva oziroma organizacije (sa) je članstvo organizacije 100% ni niti enega naročnika »Delavske enotnosti«. Zato je bil sprejet sklep, da se do novega leta zbere vsaj 20 naročnikov, da bomo tako podprli naš sindikalni tisk, ki je v veliko pomoč ne samo pri delu odborov podružnice, pač o tudi za dvig kulturne ravni vsega članstva. Članice so sklenile, da bodo v zimskih mesecih organizirale razne gospodinjiske tečaje, pa tudi v dramski umstnosti bi radi zaživeli, zato bodo naštedirali v tej sezoni vsaj eno igro.

Sklepi, ki jih je sprejel občni zbor, niso težko izvedljivi. Če bo pri članih občna je malo dobre volje in organizacijske

sposobnosti, se bodo pokazali uspehi v najkrajšem času in tako bo kolektiv pričel izvrševati svojo politično in kulturno poslanstvo v tem še precej zaostaljem predelu Bele krajine, ki po svoji borbeni tradiciji ne sme zaostajati za ostalimi predeli naše domovine. R. F.

V Smihelu je pel pevski zbor Svobode iz Krmelja

V nedeljo, 18. decembra, popolnoma je v Smihelu pri Novem mestu gostoval pevski zbor DPD Svobode iz Krmelja s koncertom borbenih, narodnih in umetnih pesmi. Feli so možiki, ženski in mešani zbor.

Zbor krmeljske Svobode je že zelo mlad, doslej je nastopil šele štirikrat. Vodi ga uspešno tovariš Ludvik Ahacič, član učit. pevskega zbora Slovenije. V tako kratem času zbor seveda še ne more pokazati posebnih uspehov, očitno pa je, da se peveci in zborovodja trudijo, da bi dosegli raven dobrih, amaterskih pevskih zborov. Člani moškega zbora so sami rudarji, ki po napornem delu redno prihajajo na vaje. V zadnjem času, odkar je tov. Ahacič prestavljen v Smihel in se mora na vaje voziti v Krmelj, so vaje precej neradne, toda disciplinirani pevci pridejo, čeprav je vaja napovedana čisto neprilagodno.

Vsem delovnim kolektivom in poslovnim prijateljem čestitamo in želimo uspehov polno novo leto 1956!

Obenem pozivamo interesente za umetna gnojila, da pravočasno naročijo naš SUPERFOSFAT - 16 P 205

★ CINKARNA CELJE

Zdaj se spomnimo sadovnjakov!

Letos je bilo za sadjarje leto veselja, užitek in lepah dohodkov. Ze dolgo vrsto let ni bilo toliko sadja in tako zdravega sadnega drevja kot letos. Nekoliko zakasnela in deževna pomlad je vendar dala nekaj lepših, sončnih in toplih dni, tako da je vse sadno drevje — slive, češnje, hruške in jabolka — hitro zacvetelo in dajalo obilno pašo pridelnim čebelicam, ki so vse sadno cvetje oplodile. Sadnega nastavka je bilo toliko, da so ga strokovnjaki pripravili rediti. Le marelice so letos slabo obrodile. Tudi orehi so bili po slani, posebno v nižjih legah, močno prizadeti.

IZKORISTIMO ČAS ZA SKROPLJENJE

Ko sadno drevje očistimo mahu in suhih vej in razredimo krono, lahko začnemo z zimskim škropljenjem proti kaparju. Vemo, da je slive nam padel slivov kapar, kar nam kažejo srajste veje in tudi San Jose kapar se povsod množi. Škropljenje bo treba posplohiti, ker nima smisla zatirati škodljivce le po nekaterih krajih in sadovnjakih, pri sosedih pa nič. Tako ne bomo kaparjev zatirali. V vsaki vasi bi morali imeti nekaj škroplilcev pod nadzorstvom kmetijskega združenja.

ODLOK O VARSTVU HIDROTEHNIČNIH OBJEKTOV IN ČIŠČENJU POTOKOV

Na podlagi 1. točke 13. in 14. člena Zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS št. 19-53) ter 8. in 51. člena temeljnega zakona o prekrških (Uradni list FLRJ št. 46-31) je Okrajni ljudski odbor Novo mesto na ločenih sejah okrajnega zbora in zbora proizvajalcev dne 9. decembra l. 1955 sprejel:

ODLOK
o varstvu hidrotehničnih objektov in čiščenju potokov na območju okraja Novo mesto.

1. člen
Da bi se zavarovali vodni tokovi, čistoča vode, korita, obale, nasipi, in drugi objekti za urejanje vodotokov, ki ležijo na območju okraja Novo mesto, je prepovedano:

1. metati v korita vodnih tokov predmete, ki zmanjšujejo odtoknost struge;
2. odlagati v vodo in vodna korita smeti, mrvhovo in druge odpadke, ki onesčiščujejo vodo in bregove vodnih strug;
3. na kakršnikoli način poškodovati zavarovana območja strug;
4. napajati živino izven dovoljenih mest;
5. spreminjati potočne struge in s tem ovirati normalen odtok voda.

Novice iz Predgrada ob Kolpi

Kmetijska zadruga Predgrad se je pred dnevi preselila v lepo urejen lokal v zadržnem domu in je zdaj končno le na svojem. — Kmetijska zadruga Sveti trg pa si je pred nedavnim nabavila razne stroje: mlatnico, čistilnico za žito, škroplilnico za sadje in žago-cirkularko. V zadrugi dobro gospodarijo, ni jim kaj reči.

Nedavno je pogorela v Predgradu zadržna sušilnica za sadje. Škoda je kakšnih 30 tisočakov. K sreči je bila zavarovana. 6. Decembra so po vsej Poljanski dolini začeli škropiti sadno drevje. Ko bi jih le povsod posmemali!

Posaja Ljudske milice, ki je bila doslej v Starem trgu, se je preselila na sedež občine v Predgradu.

Sanitarna inspekcija iz Kočevja je pred dnevi odobrila Francu Hačetu, da bo lahko odpel novo gostino v Predgradu št. 32, ki bo odprta ob novem letu.

Jože Smalcelj

Takih si v Avstriji najmanj želijo

Med ubožni čez mejo so velikokrat razni kriminalni tipi, ki jim je pri nas postalo vroče ali pa jim je njihovo zločinstvo onemogočeno. Avstrijska policija in sodišča imajo s takimi nepovabljenimi in nezazelenimi gosti veliko opravka. Pred dnevi so v Celovcu aretirali nekoga Mirka Vrhovnika. Če drugi dan, ko je prišel čez mejo, je vplomil v trgovino Perko v Celovcu in odnesel 1002 šillingov. Pri zaslišanju so ugotovili, da je prav tako v kratkem času vplomil v barako gradbenega podjetja Schmidt in odnesel nekaj obleke in drobnarij. Kaj ga čaka po prestani kazni, ni težko uganiti.

Rasti, rasti grenki oreh...

Bilo je pred leti in leta teko, teko kot lepe sanje, kot penete reke, ki jih žene njih hrum v narobe modrih morskih valov, tako kot oblaki po modrih neba, ki plovejo naglo bog ve kam in od kod in zakaj...

Leta gredo. Kaj nam prinašajo njih nagli tek? Iz mladosti starost, iz fanta moža in starčka, iz žive mladosti sive lasje in naguban obraz. Vse gre svojo pot, vse umira in mineva, ostane le bridek spomin...

Toda živi človek, delaj in ustvarjaj, živaj pot svojega obraza in živjave roke za sočloveka in svetel bo spomin za teboj...

I.

V Zieblini še danes stoji tri domače ali bolje rečeno bajte. Postavljene so na obronek gozda. Na severozahodni strani so vinogradi in zidanice v njih, tako da je vsako jesen nad Zieblino vriska in petja dovolj.

Ljudje v tem zaselku so prav telesi kakor drugod in lagali bi, če bi trdili, da so za las boljšji ali slabši. Pravega gospodarja pravzaprav ni, bilo pa je ne-

ki bo v štirih letih začela roditi. To nam omogoči lažje škropljenje in obiranje, nastajajo pa bo debelejši in bo daljši zdrav plod. Ker bodo tako imeli sončni žarki več dostopa v krono, bo zrak bolj suh in se škrapil in gniloba ne bosta mogla razvijati.

To delo naj bi opravljali mladi ljudje, bodoči gospodarji, ker bodo spoznali, da je umno sadjarstvo lahko večji vir dohodkov kot slabo vinarstvo. Vsi, ki se ukvarjajo z naprednim sadjarstvom, lahko potrdijo, da je to res.

Vsem je dana možnost, da si uredijo nove, lepo urejene sadovnjake, ker lahko dobio od kmetijskih združenj regres za nabavo sadnega drevja, gnojil, škroplilnic itd.

Vsem je dana možnost, da si uredijo nove, lepo urejene sadovnjake, ker lahko dobio od kmetijskih združenj regres za nabavo sadnega drevja, gnojil, škroplilnic itd.

Minul petek se je zbrala pri Mesojedeh v Klinji vasi pri Kočevju večja družba. V tej družbi sta bila tudi Rajko Jenko iz Rudnika Kočevja in Franc Arko iz Klinje vasi. Med njima je prišlo do prepiranja: Rajko Jenko je segel po pistoli, začel strizljati in je Arko dvakrat zadel in iztezan.

Minul ponedeljek je izbruhnil v večernih urah na gospodarskem poslopiju Peterlina iz Zieblina požar zaradi nepravilnega odmetavanja pepela. Požar je povzročil okoli 100.000 din škode. Ta primer je opomin, da je treba s peplom in ostanki iz peči previdno ravnati. Da se ni požar razširil, je zasluga domačinov in gasilcev, ki so požar kmalu pogasili.

Spretnega načina goljufanja so se poslužili nekateri delavci pri gradnji česte Struge-Vrbove. Delali so »na čest« in mnogo več napisali, kot so storili. Tako so in-

druge Novo mesto bodo letos škropili sadno drevje še temeljiteje kot lani. Pokazalo se je, da je tam, kjer gospodar sam nadzira škroplilce in pazi na pripravo škropliva, uspeh odličnejši, tam pa, kjer so bili škroplilci brez nadzorstva, se je kapar v jeseni ponovno pokazal. Vse je odvisno od vestnosti in poštenosti škroplilcev. Če bodo daljši namesto 3 kg rumesana na 100 litrov vode le 1 ali 2 kg, bo delo slabo opravljeno!

Pisan drobiž iz okraja Kočevje

Minul petek se je zbrala pri Mesojedeh v Klinji vasi pri Kočevju večja družba. V tej družbi sta bila tudi Rajko Jenko iz Rudnika Kočevja in Franc Arko iz Klinje vasi. Med njima je prišlo do prepiranja: Rajko Jenko je segel po pistoli, začel strizljati in je Arko dvakrat zadel in iztezan.

Minul ponedeljek je izbruhnil v večernih urah na gospodarskem poslopiju Peterlina iz Zieblina požar zaradi nepravilnega odmetavanja pepela. Požar je povzročil okoli 100.000 din škode. Ta primer je opomin, da je treba s peplom in ostanki iz peči previdno ravnati. Da se ni požar razširil, je zasluga domačinov in gasilcev, ki so požar kmalu pogasili.

Spretnega načina goljufanja so se poslužili nekateri delavci pri gradnji česte Struge-Vrbove. Delali so »na čest« in mnogo več napisali, kot so storili. Tako so in-

Minul petek se je zbrala pri Mesojedeh v Klinji vasi pri Kočevju večja družba. V tej družbi sta bila tudi Rajko Jenko iz Rudnika Kočevja in Franc Arko iz Klinje vasi. Med njima je prišlo do prepiranja: Rajko Jenko je segel po pistoli, začel strizljati in je Arko dvakrat zadel in iztezan.

Minul ponedeljek je izbruhnil v večernih urah na gospodarskem poslopiju Peterlina iz Zieblina požar zaradi nepravilnega odmetavanja pepela. Požar je povzročil okoli 100.000 din škode. Ta primer je opomin, da je treba s peplom in ostanki iz peči previdno ravnati. Da se ni požar razširil, je zasluga domačinov in gasilcev, ki so požar kmalu pogasili.

Spretnega načina goljufanja so se poslužili nekateri delavci pri gradnji česte Struge-Vrbove. Delali so »na čest« in mnogo več napisali, kot so storili. Tako so in-

Z gospodarskega posvetovanja v Ribnici

V začetku decembra je bilo v Ribnici na LIP važno gospodarsko posvetovanje, ki so se ga udeležili poleg odgovornih vodnih osebnosti med, lesno inl. podjetja se predstavljajo okraja, OZZ ter predstavniki združenj iz Ribnice in Jurčevca. Navzočni sta inž. Jug, direktor Biroja za lesno industrijo LRS, in ekonomist Križanšek temeljito obravnavajo predložene načrte, po katerih naj bi bila dokončno zgrajena lesna predelovalna industrija v Ribnici. Naj povzamemo nekaj izjavljanih obeh strokovnjakov.

Ribnica s svojim bogatim gozdnim zasledom je naravno središče lesne proizvodnje v Ribniški dolini. Zato je umestno, da se tu zgradijo pri že obstoječih žagah še drugi potrebni obrati, oziroma da se dovedeni obrati razširijo in preuredijo. Po analizi strokovnjakov, naj bi se na srednjem predelovalnem obratu v Ribnici predelalo letno okrog 20.000 m³ jelove hlodovine in 3-4000 m³ bukovine in ostalih trdih lesstevcev. Kakor vidimo, naj bi podjetje predelovalo predvsem les iglavcev, zato ker je po perspektivnem načrtu v republiškem merilu predvsem predelava mehkega, v novomeškem pa trdega lesa.

Do sedaj je predeloval les LIP Ribnica, oziroma ga že predeluje na dveh žagah: v Ribnici in Go-

»Sem Ribničan Urban, po celem svetu znan...«

riči vasi. Po predvidenem načrtu naj bi žagarski obrat v Gorici vasi v bližnji bodočnosti ustavi, na mesto njega pa naj se preuredi prostoro na žagi za obrino delavnost, ki bo trošila manjše količine in ta les predelala v do končne izdelke. Modernizirana žaga v Ribnici bo rezala tudi deske, ki bodo šle v nadaljnjo predelavo.

Ribnica

TVD Partizan Ribnica manjka vaditeljev - prednjakov v družstvu. Zato je vodstvo Partizana izbralo članico družstva Marijo Podboj, da gre na 15-dnevni tečaj za vaditelje-prednjake, ki je v Ljubljani od 1. do 15. decembra. Tovarišica Podbojova in Partizan Ribnica sta tu naletela na nerazumevanje podjetja »Avto« - Splošno avto-prevoznitvo Kočevje, kjer je cmenjena tovarišica v službi. Z utemeljitvijo, da ne morejo pustiti Podbojove na tečaj, ker jo podjetje potrebuje zaradi obilnega dela proti kraju jez, so poslali Partizanu Ribnica odklonilni odgovor. Tako nerazumevanje podjetja »Avto« - Kočevje do dviga vadiateljskega športnega naraščanja in športa na sploh podjetju nikakor ni v čast.

Skrb Velikih Lašč za napredek plemenske živine

Z odbiro govete živine sivorjave pasme, ki jo imenujemo montafonsko, so začeli v velikaški okolici precej nazadovajati. Šele leta 1945 je bilo živinorejcem omogočeno, da so začeli svobodno delati. Ustanovili so živinorejsko združenje, ki je takoj uvedla rodovnik in selekcijsko inveno. Začeli so se tečajji za živinorejce. Prireditelj je bilo več razstav, na katerih so najboljše razstavljali preleti denarne nagrade. Tudi v času obveznega odkupa je živinorejska zadruga odigrala svojo vlogo, ker je skrbelo, da je šla dobra plemenska živina v druge kraje v zameno za slabo. Tako so drugi kraji na podlagi zametav dobivali dobro plemensko živino. Po letu 1948 se je živinorejska zadruga spojila s KZ. Usanovljen je bil živinorejski odtok, ki je že dosegel uspehe.

Leta 1952 je znašala povprečna moznost na eno rodovniško kravo okoli 2200 litrov mleka. v letu 1953 je bilo povprečje 2379 litrov mleka, lansko leto pa je znašalo povprečje 2602 litra mleka. Letošnji rezultati bodo po sedanjih ugotovitvah boljše od lanišnjih. Tudi prvotno povprečje je preseženo za 177 litrov pri eni kravi. Uspehi pri prodaji plemenske živine na rodovniških spomladanskih in jesenskih sejmah nam očitno kažejo, da je živinorejski odtok KZ Velike Lašče delovan in da vodstvo kakor tudi posamezni kmetovalci zaslužijo vse priznanje.

Pohvale vredno delo tega oddeska je tudi odkup glavne živine, ki je vsak teden, ker se je pokazalo, da so štirje letni semji premalo za kmetovalce. Tako člani oddeska odkupujejo na celem področju glavno živino in jo direktno prodajajo ljubljanski tovarni mesnih izdelkov.

Zmago Dragoš

Železobetonski most v Gradacu

Stari kamniti most, ki je bil zgrajen iz kamnitih klad likvidirane železolinarne v Gradacu l. 1882, je porušila partizanska vojska jeseni 1943, da se ne bi v njem okoriščal okupator. Kmalu nato so partizani s pomočjo domačinov zgradili lesen most čez Lahinjo, ki pa je zaradi velikega prometa na glavni beokranjski cestno-prometni žili z letošnjim letom popolnoma dotrajal.

Na sralne urgence bivšega OLO Črnomelj so investitor novega, sodobnega železobetonskega mostu »Slovenija-cesta« s sedežem v Lj. Gradcu mostu je pa prevzelo »Splošno gradbeno podjetje »Pionir« - Novo mesto, s pogodbo, da prične s pripravilajnimi deli 1. aprila 1955 in zgradi most do 30. X. istega leta. Takoj spomladi je kolektiv zgradil lesen provizorij na vzhodni strani novega objekta zaradi preusmeritve lokalne prometne v času graditve novega mostu. Obenem v gradnjo mostu so pričeli razširjati republiško cesto 335/II v smeri od mosta proti Črnomlju in dovolžno cesto proti graški postaji. Potrebno je bilo zrušiti del mlina in prestaviti nekoliko žago, da ne bi tu obča podjetji ovrnali gradnjo novega mostu. Dela na izkopu o-

Pereča zadeva ribniške občine

Pretekli teden je zasedal Svet za zdravstvo pri občinskem ljudskem odboru Ribnica, pred tem pa je imel sejo tudi upravni odbor Zdravstvenega doma v Ribnici. Eden iz mnogih staveb bil bilo leto urejanje, če bi se v glavni sezoni svoje članice pristojnosti in naloge sveta. Vredilo so se tudi razna kratka poročila o delovanju zdravstvenih organov na področju ZD Ribnica pri obravnavanju tekočih problemov so naleteli na veliko zapreko. Gre za to, kako prikriti stanovanje dvema novina zdravstvenima delavcema — za magistru farmacije in že za enega dentista. Sedanjji magistr Anžič je dal odpravo na honorarno službo, ki je opravljala sedaj kot upokojenec in si prihrablja tudi primernega namestitnika, da prevzela njegovo mesto. Vsi sive bi bila lepo urejena, če bi se dobilo stanovanje za magistra Anžiča, kateri je pripravilne odstopiti svojo stavbo v uporabo zdravstvu in novemu magistru, za katerega je v Ribnici in še za enega dentista. Sedanjji magistr Anžič je dal odpravo na honorarno službo, ki je opravljala sedaj kot upokojenec in si prihrablja tudi primernega namestitnika, da prevzela njegovo mesto. Vsi sive bi bila lepo urejena, če bi se dobilo stanovanje za magistra Anžiča, kateri je pripravilne odstopiti svojo stavbo v uporabo zdravstvu in novemu magistru, za katerega je v Ribnici in še za enega dentista.

Napredek male vasice

Ce se peljemo iz Semlja proti Črnomlju nas ob poti spremljajo je majhne pa tudi nekatere večje vasice. Na prvi pogled bi potnik menil, da je tu velika revščina, kar pa ni res. O tem sem se prepričal, ko sem prišel v Mihaljovo žez pozen ponoč. Ze od daleč sem zaslišal ropotanje motorja in sem pristihnil, kaj neki mora to biti. Ko sem prišel bliže, sem videl, da mlajotič ajdo na motoriko. Motor je last vasi in vaščani so si ga nabavili nedavno. Ker me je stvar zanimala, sem stopil v stik s tovarišem Bucikom Ivanom in drugimi, ki so mi povedali, da so mlajotiču kupili s posojilom. Dolg bodo plačali tako, da bodo mlajotiču po sosednjih vasi. Sedaj razpravljajo o tem, da bi s regresom kupili žago za žaganje drv in so se že zanimivo zanje, toda uvožene so predra-ge, domačih pa ni vedno dobilo.

Za nove naročnike

TUKAJ ODREZITE!
DOPISNICA

Znamka za 10 din

Upravi

„Dolenjskega lista“

NOVO MESTO
poštni predal 33

Taborska jama, prečudni svet našega podzemlja

Pobudo za to reportažo mi je dal nedavni izlet v Taborsko jamo, pa tudi pisanje dolenskega rojaka Toneta Valentiniča, ki je doma iz grosupeljske občine, sedaj pa živi še dolgo vrsto let v Transferju v ZDA. Ta preprost, a bistroumni mož pedno sodeluje tudi kot dopisnik v slovenskem listu Prosveti, glasilu naših izseljencev, ki izhaja v Chicagu. Tona Valentinič izredno mnogo potuje in svoje popotne vtise stalno objavlja v »Prosveti«. Lestodnje početje je obiskal zanimivo pokrajino Colorado Springs; tam je spregledal Pikes Peak, kjer se je spjel tudi v podzemeljsko jamo. Vstopnine je plačal 1 dolar,

iskani pa jih seveda spriti še ne more, ker ima premalo sodelavcev, zato bodo imeli naši jamarji dela še za dolga desetletja, da nam bodo odkrili vsa podzemeljska skrivna slovenskega podzemlja.

Taborska jama — podzemni biser grosupeljske občine

Ema izmed lepih, da celo prav lepih podzemeljskih jam je Taborska jama. Njo že precej obiskujejo, pota po jami so urejena in za stoterim kapniki je nameščenih okrog 200 žarnic, ki dajejo jama in njenim kapnikom svetlobo. Vstopnine je plačal 1 dolar, iskani pa jih seveda spriti še ne more, ker ima premalo sodelavcev, zato bodo imeli naši jamarji dela še za dolga desetletja, da nam bodo odkrili vsa podzemeljska skrivna slovenskega podzemlja.

Kapnik v Mali ali Blatni dvorani, em izmed mnogih dvoran prezanimive Taborske jame pri Grosuplju

v jamo pa se je mudil 45 minut. Američani delajo za to jamo v Colorado veliko reklamo, Tone Valentinič pa piše, da je prav siromašna in niti malo tako zanimiva in bogata, kakor Taborska jama v njegovem domačem kraju. Nazadnje je bil v Taborski jami malo pred vojno, leta 1937, in pravi, da nič ne ve, kako je sedaj z njo. Od prijateljev v Ameriki je slišal, da so jo v drugi svetovni vojni Italijani minirali. Naslednje vrste naj povedo o tej jami malo več, da bodo vedeli domačini pa tudi naši rojaki na tujem, kakšno lepoto skriva v sebi naša Dolenski.

V naši republikli je okoli 10.000 podzemeljskih jam

Slovenija ima izredno mnogo naravnih lepote; če pride k nam na obisk tujec, ga prav gotovo povedemo v Postojnsko jamo, ker je ta res edinstveni biser v naši zemlji. Postojnska jama je nameščena med najbolj znanimi in največjimi podzemeljskimi jamami na slovenskem ozemlju, ni pa edina. Slovenija slovi po svojem notranjem in dolenskem kraju. Toda je okrog 10.000 podzemeljskih jam in Slovenska akademija znanosti in umetnosti je ustanovila posebni inštitut za raziskovanje kraških jam. Zdad sestavlja seznam vseh podzemeljskih jam na slovenskem ozemlju, smotno raz-

želedniška postaja Grosuplje na progi Ljubljana — Novo mesto. Grosuplje se je v lepih po osvoboditvi je prav lepo razvil. Moderen, eden najlepših zdravstvenih domov v LRS, krajuje nad Grosupljem. To je življenjski uspeh partizanskega zdravstva N. Podkonitnika. V Grosupljem imajo »Dolenjski gradbeno podjetje«, ki je zgradilo tod in v vsej okolici že vrsto prav lepih modernih stavb. S postaje se vodi naprej mimo tekmilne tovarne »Motovoz in platin«, ki daje zaslužek mnogim domačinom iz bližnje in daljne okolice, slovi po svojih prvotnih izdelkih in se zato čedalje bolj uveljavlja na našem tujem in tudi v zunanjem svetu, kamor izvažajo razne vrstice in lamene izdelke. Po prijemi cesti korajši do Ponove vasi, kjer se pot odcepi na levo proti Taborski jami. Pokrajina spreminja podobo: mična naselja, sadovnjaki in nazadnje prav lep bukov gozd.

Veseli sem bil, da so prelep sončen dan izbrali tudi mnogi drugi nedeljski popotniki, zato je bilo ves čas obilo peča in ukana. Ljudje se pač radi razvedrilo v mirni dolenski pokrajini. Sporoma sem se zapletel v pomensk z nekaterimi očanci. Vsi so živahne govorice in veseli pomnka z nedeljskim izletnikom. Brez vsakega napora smo dospeli po novi cesti, ki jo je zgradil ljubljanski okraj, do malega, za-

Jamo bodo še modernizirali

Taborska jama ima sedanje ime po taboru iz turških časov, ki je bil v bližini jame. Pred drugo svetovno vojno so spoznali jamo le pod imenom Zupanova jama. Tedanji župan Jože Perme se je zavzel za vso prizadevnostjo, da bi postala dostopna zlemikom; najel je delavce, ki so kopali v podzemlju prehode. V ta dela je vložil Perme domala vse svoje imetje in zamenjal celo lastno posestvo. Tako si je postavil s to jamo spomenik, da jo domačini še danes nazivajo Zupanova jama, eden izmed kapnikov, ki je bil Jožetu Permetu najbolj pri srcu, pa se imenuje »Zupanov kapnik«.

»Ledenice« je poznal že Valvasor

Ko se nas je zbrala skupina obiskovalcev, nas je povabil prijazni in zgornji vodnik s seboj v jamo. Najprej smo dospeli do prve jame, nazvane Ledenica. Za Ledenico je vedel že slavni kranjski zgodovinar Janez Valjard Valvasor, ki jo je omenil v svoji znameniti knjigi Slava vojvodine Kranjske pred 250 leti. Ledenica je dobila svoje ime zato, ker te zajame v jama, res pravcati ledeni hlad in vse v njej ledene sveče še sedaj, ko je gozd pred jamo že ves v zelenju. Stopaš po posebnih roviših še v druge dele Taborske jame, ki je dolga kar cel kilometer. Domačini sodijo, da bodo potem, ko bodo prebili še nekaj vmesnih sten, našli še druge predele te jame. Stanj domačini pripovedujejo, da je tod okoli mnogo jam in podzemeljskih hodnikov in da sta bila s skrivnim rovom povežana dva največja gradova v tem okolišču: Turjak in Boštanj.

Taborsko jamo so odkrili po naključju leta 1926

Taborsko jamo so odkrili pred drugo svetovno vojno leta 1926 prav po naključju. V stroju nad jamo je bila duplina in nekoč je zdel vanjo mlad fant, ki se je ponoči pomoti vračal mimo doma. Iskali so ga in iskali in ko je nekdo od reševalcev pokukal v odprtino, je začul glas pogrešanega fanta. Tako so po gotem naključju odkrili dole neznane podzemeljske dvorane poleg Ledenice.

Ta novi predel se drži Ledenice. Kasneje so prebili steno in prišli še v mnoge nove podzemeljske predele, ki imajo danes posebna imena: Srebrna jama, Srednja jama, Glavna jama, Mala dvorana, Zadnja dvorana in še vrsta drugih podzemeljskih soban. Vsepopovsod je obilica prekrasnih kapnikov, ki imajo najrazličnejše oblike. Pota po teh jamah se dvigajo in spuščajo mimo raznih kapniških skupin, balдахinov, zastorov, svetnikov, kaktjev, orgel, in slapov. Kapniki pričarajo pravične skupine: preko pastirčev in ovčic, prestol Kralja Matjaža, pa parizana in še mnogo drugih skupin, ki jih je stvarila narava v teku dolgih tisočletij. Uprava podzemeljske jame je odhitela vse prehode in za kapnike postavila močne luči, ki pričarajo resnično pravilni svet, ki ga ne boš pozabil nikoli.

Drago Kaljež

Športniki in funkcionarji o novomeškem športu in telesni vzgoji

Jesen se je bilo športno življenje v Novem mestu precej razkoračilo. Šezdeset letnih otrok v septembru in oktobru, ko je Loka bila podobna pravemu morju, sedaj je Loka vedno bolj zapuščena, kajti hladni jesenski dnevi so prisilili športnike, da so se preselili v dvorane in telovadnice. Za večino je nastopil čas poletja, za nekatero pa se bo šele sedaj začela prava sezona.

Glavna športna sezona je za nami. Navada je, da ob zaključku ocenimo uspehe in neuspehe društva, posameznih športnikov in aktivnost funkcionarjev. Tudi mi imamo namen oceniti preteklo sezono, le da bodu to v glavnem stonli športni funkcionarji, katero smo zaradi tega obiskali, tako predsednika novomeškega Partizana dr. Goleza, »duhovnega vodjo« atletov profesorja Jožeta Glonarja in enega glavnih smučarskih asov Andreja Perica.

Dr. Golež: »Odbojkarji so bili najuspešnejši«

Najprej sem obiskal predsednika novomeškega Partizana, da bi dal splošno oceno o delu društva v letošnji sezoni. V nevezanem razgovoru je dejal, da je bila sezona v vseh pogledih uspešna. Društvo se je organizacijsko utrdilo, pridobilo precej novih članov, med katerimi je največ pionirjev. Ti so letos v velikem številu posejali vse splošne vadbe. Tudi tekmovalni uspehi niso izostali. Telovadci in športniki novomeškega Partizana so letos dosegli več lepih uspehov. Tu so prednjačili predvsem odbojkarji. Dr. Golež je nato dejal, da je splošna vadba pogoj za člane Partizana in temu bodo v prihodnje posevali več pozornosti. Čeprav se športniki intenzivno bavijo le s svojo športno panogo, ne smejo pozabiti na splošno vadbo, ki ima vse pogoje za dobre uspehe. To smo videli na pokrajinskem zletu Partizana v Celju, ko so se našli telovadci in telovadke dobro odprazili. Zato društvu ni bilo žal denarja za mladino in mladince, ki so se v Nisu udeležili državne prvenstva v ljudskem mnogobojju.

Kako nastajajo ribje konzerve

Ce se pelješ po krasni asfaltrani cesti, ki vodi v rablkih ovinkih iz Kopa v Izolo, se ti za zadnjim ovinkom odpre potje na dolgo, sive stavbe, ki se vlečejo vzdolž obale in sredi katerih stoji mogočen dimnik. To je tovarna »Ex Ampelea«, iz katere dan za dnem prihajajo tisoči konzerv. No, pa stopimo skozi visoko obokana vrata v tovarno. Znajdemo se na dvorišču in se sprajujemo, kje naj bi začeli z ogledom. Najbolje je, da počakamo na inženirsko, ker bi sicer lahko pričeli z ogledom prav pri rapu proizvodnje in ne bi dobili prave slike o proizvodnji. Inženirski nas ne odpelje takoj po obratih, ampak nam najprej orise odeljen potek proizvodnje. Proizvodnja ribjih konzerv poteka takole: priprave rib, kuhanja, poljenja v škatle, polnjenja s tekočino in sterilizacija. Po tem redu si bomo tudi ogledali tovarno. Zavijemo v odprto dvorano, kjer stoji delavka pri delavki in reže glave ribam ter izvlači črevo s posebnimi škarijami. Danes režejo sardine, ker te škarje se uporabljajo samo za to vrsto rib. Skuše režejo kar z nožem, tuna pa pride v tovarno že brez glave in jo morajo še nekaj časa pustiti, da izkrvavi, nakar jo operajo in razrežejo v kose.

Z zanimanjem sledimo nadaljnemu poteku. Objavljeni sardine operajo in namočijo v slani vodi. To traja približno četrt ure, ko jih opredne roke prčno jemati ven in zlagati v posebne mreže, gradele, ki se vližejo v poseben stroj, v katerem prši voda od spodaj in zgoraj, da se ribe še enkrat dobro operajo, preden jih nalože na sušilnico, kjer ostanejo dve uri na soncu. Če pa je slabo vreme, kiz onemogoča sušenje na prostem, jih dajo v pol-

ne kakor najuspešnejša odbojka. Z rednimi treninji sta moška in ženska ekipa dosegli vrsto uspehov na domačem in tujih igriščih. Sicer pa bo o tem prodajali kaj več povedal tov. Pučko. Med športnimi panogami, ki jih šoli društvo, je velik razmah zanjela košarka, zlasti med pionirji. Tudi na nogometu se imamo po zbiti, saj so dosegli že lepe uspehe, posebno pa je razveseljivo, da se v njihove vrste vključuje vedno več valjenke in dešavke mladine. O atletih pa je dr. Golež dejal naslednje: Atletika je panoga, kjer se uspehi ne dosežejo brez noč, potrebna je daljša doba. Letos smo šele ustvarili pogoje za razvoj (stadion na Lodi), zato bo treba na večerje uspehe še nekoliko počakati. Sicer pa je moštveno prvenstvo Dolenjske, ki so ga letos osvojile Novomeščanke, porok, da se tudi atletiki v Novem mestu obetajo boljše časi.

Smučarji čakajo samo še na sneg

Ob zaključku vsa se s tovarišem predsednikom dotaknila tekega finančnega stanja, ki hromi skoraj vsa društva. Dobra rešitev iz zagate bi bilo plačilo dolga uprave Doma JLA, ki že za dve leti dolguje vso naštmno za stavbo, lasti Partizana. To bi veliko pripomoglo k uspešnejšemu delovanju društva v bodoče, ker so v prihodnjem letu predvidene lepe prireditve, med njimi mogoče celo pokrajinski zlet Partizana, kjer bo nastopilo skoraj 7.000 članov. Take prireditve so redke v Novem mestu, seveda pa bodo stroški veliki in če ne bo denarja, ne bomo mogli konkurirati Ljubljani in Kočevju kot prireditelji.

Novomeški atletiki se obetajo boljše časi

Po razgovoru z dr. Golešem sem obiskal profesorja Glonarja, ki je »spiritus agens« novomeške atletike. Našel sem ga v gimnazijski telovadnici ravno ob zaključku telovadne ure s V. razredom. Na moje vprašanje, kako bi ocenili preteklo sezono, ki se je začela in končala z atletskim prvenstvom Dolenjske, je odgovoril: Novomeška atletika stoni predvsem na dijakih, zato se sezona prične s šolskim letom in se z od športnih panog je bila vse-

polni posodo z oljem, pa še tretjega, ki vrže na vse to pokrovček in v četrtem, ki konzervo zaprte. Nato gre skozi močan tuš, ki jih opere. Od tod padajo že prepravičene vozčke, katere delavce odpeljejo nazaj v obrat za kuhanje, kjer jih sterilizirajo, da uničijo vse nevarne mikrobo. Konzerva je gotova in samo še čaka kupca, kar pa ne traja dolgo, kajti konzerve te tovarne slove daleč po svetu in je povpraševanje po njih tako veliko, da kljub veliki proizvodnji tovarna ne more vsem ustreči.

Zakaj vedno zamude vlaka Ljubljana — Karlovac?

Mnogo je bilo že govora in pisanja, da nudi železnica potnikom, ki se stalno vozijo na vlakih, ugodnost in lepe zveze; toda to še vedno ne velja. Kar pogledamo potnike, uslužbence in delavce, ki se vsak dan vozijo z vlakom iz Cernomlja v Novo mesto in nazaj. Vlak odpelje iz Cernomlja po vozniem redu ob 5,8 uri zjutraj, iz Novega mesta ob odzpetju ob 16,9 uri, tako da ti uslužbenec in delavci zamudijo ves dan, da si zaslužijo vsakodnevni kruh, kajti plačani so samo za 8 delavnihi ur. Vemo, da je v Novem mestu tako velika stanovanjska kriza, da smo se prisiljeni voziti, toda kaj vlaka, ki odpelje iz Novega mesta proti Cernomlju, ne odpelje skoraj nikoli po vozniem redu, pač pa z zamudo? Potnik se upravičeno izčeno na železniško upravo, ker vlaka ne čaka nobene zveze in bi lahko pravčasno odpeljal. Prizadej bi bili hvaljeni, če bi naše želje upoštevali.

Tako sem končal razgovor v današnji tretji »rtivici«. Prihodnjtje pa pridemo na vrsto drug. P. Mikec

»Ni se ne boj, s teboj bom šel. Ura pa še tudi ni toliko kot misliš.« Tako ji je Boris prigovarjal. Revica se je dala pregovoriti, saj ni vedela, da je že davno odbila polnoč. Tesno jo je prijel čez pas in jo prižel nase. Poljubili jo je enkrat, dvakrat in večkrat. Božal ji je črne lasi in poljubljali njeni krepki kiti, dišečih las. Za trenutek je zdaj njegov spomin poblistil v preteklost in zdelo se mu je, da je najsrčnejši dan njegovega življenja. Tak je, kot ga je sanjal. V čisto glorio srečo, lepote in veselja odet. Trpel je zanj. Do bolečin ga je neprestano glodala misel nanjo in na ta srečni trenutek, ki ga zdaj drži v svojih rokah. Legla sta v travo, ki jo je pokrila hladna, zgodnje-jesenska rosa in sanjala sonce, zvezde in pomlad... III.

Sivi prameni svetlobe so redčili temo, prihajalo je jutro v vsej svoji krasoti. Boris in Marija sta se ovela, vstala, pogledala drug drugega, kakor bi hotela kaj vprašati. Odgovorila sta si z molkom, tistim molkom, ki zaljubljenim toliko pove. Boris je bil vesel, vesel svojega uspeha in v žilah, se mu je zdelo, da se mu pretaka žumetne vino namesto krvi. Stopila sta na stezo in se še enkrat ozrla pod oreh. Marija, ki je že

prej jokala, je zdaj skoraj naglas zanihala. Boris jo je tolažil, kakor je vedel in znal. Tedaj pa je v vežah zaustelo. Prestrašeno ate pogledala v krošnjo, na kateri se je že poznal diš radodaren jeseni. Nič ni bilo, le gibka verveca je skakala z veje na vejo. V gobcu je nosila oreh, morda je bil prvi tisto jesen. Skočila je na tla in odhitela naravnost proti Grbčevemu vinogradu. Boris je prbrčeno zavpil, da jo prestrašil. Ko sta se pomikala z Marijo naprej po stezi, sta našla oreh, ki ga je zgrabila plaha verveca. Boris ga je pobral in Stopila sta k vinogradu in Boris je spregovoril: »Poglej Marija, tale oreh bom tukajle potaknil v zemljo, morda pa vrkije in bo rasel v spomin na našno mladost in ljubost.« Sklonil se je in ga potaknil v zemljo. Marija na se je bridko nasmehnila in šla dalje po stezi... Tudi Borisa je presunilo, da je sam sebi zapelel: »Rasti, rasti grenki oreh, morda bo tudi našno življenje grenko...« Ko je Boris dal oreh zemlji, da ga je priklicala v življenje, kadar je napolnila nova pomlad, še ni vedel, da je vrkijo tistega vetera še eno življenje, ki ga je zbudil naval njegove krvi in utrip nemirnega mladega arca.

Novice iz Strug

Elektrifikacija Strug zelo počasi napreduje, čeprav si struški elektrifikacijski odbor veliko prizadeva. Zadruga hranilnica in posojilnica v Ljubljani je dala dva milijona kredita z jamstvom OLO Kočevje. To je bila tudi edina ustanova, ki je upoštevala želje Stružancev. Delo je v enem letu toliko napredovalo, da so postavili drogevo, manjša pa še žica. Pričakali jo bomo takrat, ko bomo zopet zbrali nekaj denarja. Struški denar, ki so ga zbrali (blizu enega milijona), pa mirno počiva v kompoljskem nizkem omrežju in se bo kmalu reduciral na kakšnih 500.000 dinarjev. To bo verjetno namesto obresti. Za to nepravilnost in goljufijo nosi vsa odgovornost skupni elektrifikacijski odbor, ki je bil ustanovljen pred dvema letoma z nalogo, da elektrificira nekatere dobre poljske predele. Možje v tem odboru so se zakleli, da ne bodo

Rasti, rasti grenki oreh...

(Nadaljevanje s 7. strani) Boris je poslej postal zaprt sam vase, vendar je bila nekje globoko v njegovem srcu iskrička upanja, ki je telesa vse dotlel, dokler ni planila njegova ljubezen v mogočen kres, ki je s svojim bliščem vabil in prosil. Lep večer je bil in tistega večera se je odločilo... Boris je čakal Marijo za vasjo. Naslonil se je na ograjo domačega vrta in čakal. »Tud sem bo prišla, vem da bo. Videl sem ko je šla k sosedu na obisk. Doslej se še ni vrnila. Nocoj mora povedati. Nič več ne bom trpel tega pekla — zdaj ali nikoli!« Tako je modroval Boris sam pri sebi. Noč je padla na zemljo in v vežah Laščenovega oreha se je oglasil pritažen šepet vetra, ki je iskal večernega miru. Zvezde so se vžigale na nebuh počasi, kot bi jih prižigala stara roka, ki je že naveličana tega dela pa ga vseno opravljaj. Iz turenskih lin sosednje vasi je odbila devet. Boris je šel in trepetajoč čakal. »Po stezi nekdo gre!« — je sprelatelo Borisa. Stopil je za korak nazaj, kot bi se hotel v zadnjem hipu umaknil. Sun-

Za nove naročnike

TUKAJ ODREZITE!

NAROČILNICA

Naročam 1 izvod »Dolenjskega lista« na naslov

Ime in priimek: _____

Poklic: _____

Kraj: _____

Pošta: _____

Casopis pošiljajte na gornji naslov od dne naprej. Naročnino bomo redno plačevali po polnolčni — osebno — celoletno — polletno — četrtletno vnaprej (neustrezno prečrtajte). Naročilo velja do moje pisemne odpovedi lista.

_____ dne _____

_____ lastnorčni podpis _____

»Ni se ne boj, s teboj bom šel. Ura pa še tudi ni toliko kot misliš.« Tako ji je Boris prigovarjal. Revica se je dala pregovoriti, saj ni vedela, da je že davno odbila polnoč. Tesno jo je prijel čez pas in jo prižel nase. Poljubili jo je enkrat, dvakrat in večkrat. Božal ji je črne lasi in poljubljali njeni krepki kiti, dišečih las. Za trenutek je zdaj njegov spomin poblistil v preteklost in zdelo se mu je, da je najsrčnejši dan njegovega življenja. Tak je, kot ga je sanjal. V čisto glorio srečo, lepote in veselja odet. Trpel je zanj. Do bolečin ga je neprestano glodala misel nanjo in na ta srečni trenutek, ki ga zdaj drži v svojih rokah. Legla sta v travo, ki jo je pokrila hladna, zgodnje-jesenska rosa in sanjala sonce, zvezde in pomlad... III.

Sivi prameni svetlobe so redčili temo, prihajalo je jutro v vsej svoji krasoti. Boris in Marija sta se ovela, vstala, pogledala drug drugega, kakor bi hotela kaj vprašati. Odgovorila sta si z molkom, tistim molkom, ki zaljubljenim toliko pove. Boris je bil vesel, vesel svojega uspeha in v žilah, se mu je zdelo, da se mu pretaka žumetne vino namesto krvi. Stopila sta na stezo in se še enkrat ozrla pod oreh. Marija, ki je že prejšnjega večera je zdaj skoraj naglas zanihala. Boris jo je tolažil, kakor je vedel in znal. Tedaj pa je v vežah zaustelo. Prestrašeno ate pogledala v krošnjo, na kateri se je že poznal diš radodaren jeseni. Nič ni bilo, le gibka verveca je skakala z veje na vejo. V gobcu je nosila oreh, morda je bil prvi tisto jesen. Skočila je na tla in odhitela naravnost proti Grbčevemu vinogradu. Boris je prbrčeno zavpil, da jo prestrašil. Ko sta se pomikala z Marijo naprej po stezi, sta našla oreh, ki ga je zgrabila plaha verveca. Boris ga je pobral in Stopila sta k vinogradu in Boris je spregovoril: »Poglej Marija, tale oreh bom tukajle potaknil v zemljo, morda pa vrkije in bo rasel v spomin na našno mladost in ljubost.« Sklonil se je in ga potaknil v zemljo. Marija na se je bridko nasmehnila in šla dalje po stezi... Tudi Borisa je presunilo, da je sam sebi zapelel: »Rasti, rasti grenki oreh, morda bo tudi našno življenje grenko...« Ko je Boris dal oreh zemlji, da ga je priklicala v življenje, kadar je napolnila nova pomlad, še ni vedel, da je vrkijo tistega vetera še eno življenje, ki ga je zbudil naval njegove krvi in utrip nemirnega mladega arca.

KMETIJSKA ZADRUGA SE MI Č

s svojimi obrati:

- MLEKARNA
- ODKUP
- BIFE
- TRGOVINA
- ČEVLJARSKA DELAVNICA
- POSESTVO
- BRIVNICA
- PEKARIJA

ČESTITA VSEM ČLANOM ZADRUGE, DOBAVITELJEM IN ODJEMALCEM USPEŠNO LETO 1956 Z ZELJO, DA BI SE DALJE KREFILI POSLOVNE STIKE IN S TEM KREFILI ZADRUGNO KMETIJSTVO!

DOLENJSKI ŠTUDENT

Štev. 7.

30. decembra 1955

TRIJE NOVOLEETNI POGOVORI

Vinko Blaznik:
Na obisku pri Jožetu
Borštnarju, Avgustu
Jazbinsku
in Tonetu Gošnjaku.

Odmevi govornice, da je javnost vse izšlo naše priloge, če že ne pozdravila, vsaj z zanimanjem sprejela. Tudi odgovori na nagradno anketo nas utrdjujejo v tej veri. Zato je tembolj zanimivo, da v članku »Novomeški tisk« v slavoslovnih novembrskih številki »Dolenjskega lista« ni besedice o »Dolenjskem študentu«, čeprav je naša priloga vedno vsaj toliko popularna kot dijaški rokopišni listi »Kapla«, muha endonevica iz leta 1910, ali pa tržaški »Flores«, ki ga je »Dolenjska prosveta« pred dvema letoma na treh straneh proslavljala. Zakaj je kronist pozabil na »Študenta«? Možno so trije vzroki: površnost, omalovaževanje, osebno nasprotovanje. Odgovori: površnost ni tako prijetna lastnost, da bi bila vestnemu kronistu v čast; omalovaževanje ni ob tej priložnosti ne politično ne moralno primerno; »Dolenjski študent« je vendar glasilo šti-

navala le študentskih uprav, ampak bo prvi strani odkrito spregovorila vsa dolenjska mladina, delavska, kmečka, dijaška. Zato pričakujemo resničnih, kratkih vesti iz vseh krajev Dolenjske. Obiskali bomo vajenske domove, obrtniške delavnice, gradilniša in posredovali bralcem razgledanost in probleme delavske mladine. Objavili bomo vsakršne kritične prispevke, ki mu je moto v mejah naprednih prizadevanj nesebično stremenje po uveljavljanju pravice. Medtem ko bo prva stran naše priloge ocenjevala sončne in kritizirala senčne strani naše socialistične stvarnosti, in to odločno in ostro, ne samo kot doslej v »Bodica«, bo druga vnašala v dolenjski »kulturno-čitalniški monopolizem« več svežine, nasprotujoča si mnenja, več kritike in poleg pesmi in proze tudi kratke polemične članke in satire.

NOVOLETNE BESEDE

rih naprednih študentskih organizacij. »Dolenjski študent« bo slej ko prej glasnik vsega dolenjskega mladega rodu: delavske, kmečke in študentske mladine. A prav mladi rod ima zgodovinsko nalogo, da govori o sončnih in senčnih straneh našega življenja, kronist pa moralno, da ta prizadevanja beleži. Se o osebnem nasprotovanju: radi se največkrat iz osebne užaljenosti, osebna užaljenost pa še nikdar v zgodovini ni prispevala kaj tehtnejšega k razvoju gospodarske, politične, kulturne, a najmanj k razvoju socialistične družbene kritike. Tonko.

Studentje, bodoča ljudska inteligenca Dolenjske, se globoko zavedamo preroške resnice Leninovih besed, ko je napovedal najhujše sovražniške demokracije na poti od socialistične revolucije do socialistične družbe: birokracija, stremištvost, oblastilnost, izkoriščanje uradnega položaja v osebno korist in družbeni kriminal. Zato se bomo proti tem družbenim grehom sodobnosti odločno in ostro borili in povedali vedno resnico, pa čeprav bo še tako boleče zadela. Tej nalogi bomo kos le, če nam boste vsi rečno pošiljali dopise. Morda bomo tako dosegli, da bo postal »Dolenjski študent« pomembnejše glasilo dolenjske mladine kot doslej, morda celo tako pomembno, da ga dolenjska kronika drugo leto ne bo prezrla. Zato še enkrat: k sodelovanju vabimo vsakega ismel vas, predvsem vsa dolenjsko mladino.

Uredništvo
DOLENJSKEGA ŠTUDENTA

ŠTUDENTIJE IN ZAKON O STIPENDIJAH

Pisec Lado Kotnik, predsednik Kluba dolenjskih visokolovcev.

Danes je že kar navada, da vsak študent prosi za stipendijo. Škoda pa je, da se za to ne trudijo vsi študenti, ki so nekot dobili stipendijo, s katero so potem studirali največ v semeniščih. Res, da so bili to rečni in nadarjeni študenti, katerih študijski uspehi so bili visoki stroški, ki jih zahtevali študenti na univerzi, vendar sama nadarjenost ni nič opravila. Zato, da je študent stipendijo dobil, je bila potrebna dobra beseda, stariča ali kakšnega vpisnega znanja pa odgovorila ljudem in potem je stvar šla. Studirali so otroci bogatega sija in se po končanem študiju vračali domov. Tako je v enih krajih rasla inteligenca in z njo industrija in splošno naprednost v drugih krajih, ki niso imeli bogatih ljudi, pa je vladala tema in to vedno gostela. Prava stvar so dajala mesta takratno inteligenco, podočje pa si je priborilo lahko samo kakšna kapljina, ki je potem pesel njihove duše, pobiral bera in tudi skromno živl. V mestu je vladala misel, da mora biti vsak meščanski sin fakultetno izobražen, pa naj je bil še tako začetnik, kar je bilo za mlade glava, je naredil denar. Kmečki fant je moral zato, da je sebe izobrazil, prodajati svoje panje prenekašteremu tepcu in je potem lahko ostal v knjižnici pisarni, mestu, ko si je oni napravil v časih popolnoma nezastarajo položaj in postal še svojega nekdašnjega učitelja.

Tu sem se že skoraj oddaljil od tega, kar mislim napisati. Otrgani smo to samo zato, da bi vsakdo našel, kako krivično je bilo, da tisti, ki je bil za študij bolj nadarjen ni šel študirati, in je ostal mrtvi večkrat pri čisto brezposelnem delu. Tedajne stanje nam jasno kaže predvsem položaj na univerzi. Velika študentov je bila meščanskega porekla. To se je spremenilo že med samo soocialistično revolucijo, ko so veličina mesta zasledili proletarij in dosegli zgodovinske uspehe, se borili pa so vojni. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da postaja socialni sestav študentov vedno bolj pester in s tem tudi bolj realen. Inteligenca se dogaja iz narodov in kot taka bo narodu tudi najbolj služila in koristila. Ne smemo pa sedaj misliti, da je nasenkraj toliko promoznih ljudi, da bi svoje otroke lahko sami šolali. Največ je zasluže za to ima brez avtoritetne in narčne politike stipendiranja po vojni.

Cisto nepričakovano sem 20. decembra obiskal v Novem mestu troje ljudi, da bi vam v tem sestavku ob novem letu posredoval njihove misli. Na pragu starega leta sem iskal odgovor na vznemirljivo vprašanje: kakšna naj bo prihodnje leto rast družbenega upravljanja na Dolenjskem? Na to vprašanje bo odgovorilo delo SZDL, najmočnejše organizacije delovnih ljudi, delo dolenjskih delovnih kolektivov in dolenjski tisk — glasnik naprednih prizadevanj, delovnih uspehov in najuspešnejših kritik slabih stvari naše socialistične stvarnosti. Marsikaj pa povedo že besede predsednika okrajnega odbora SZDL Jožeta Borštnarja, zveznega ljudskega poslanca Avgusta Jazbinskega in urednika Dolenjskega lista Toneta Gošnjaka.

Velika naloga SZDL

»Vsebinska dela SZDL? Morda je pred našo najmočnejšo organizacijo največja in najzahtevnejša naloga doslej: zavestna, sistematična vzgoja slehernega člana. Organizacijske oblike družbenega upravljanja smo na Dolenjskem utrdili. Mislim vsu pestrost oblik dela: svete, komisije, odbore. Občine, celice nove upravne razdelitve, že samostojno rešujejo vprašanja gospodarskega, političnega in kulturnega življenja svojega kraja. Zdaj nove občine ne čakajo več direktiv od zgoraj, prav tako ne morejo pri-

čakovati materialne pomoči bivših upravnih organov. Treba bo iztisniti delar iz vsakega koščka zemlje, iz vsake drobne delavnice. In tako se bo vsem izboljšalo življenje in bodo celice bodoče socialistične družbe, občine gospodarsko rasle.

To pa bo moč doseči le, če bo socialistična zavest članov SZDL nenehno uspešno zatirala pojave delomrzništva, osebnega okoriščanja na račun skupnosti, nesmotrnega gospodarjenja, nepreračunljivega razpisništva in gospodarskega kriminala.

»V katerih podjetjih se naj uspešneje uveljavljajo delavski sveti? Tam, kjer delajo delavci, ki jim je delo v podjetju edini vir dohodkov. Na Dolenjskem pa se je v mnogo podjetjih zalje podeželsko prebivalstvo, saj je imela Dolenjska pred vojno

briljinsko družstvo »Svoboda«, ki je v svoje vrste pritegnilo skoraj vsa okoliška delavska mladina.

»Katero so glavno značilnost in pridobitve novega zveznega Zakona o stipendijah? Tri:

- 1. Višina stipendije;
- 2. Način stipendiranja;
- 3. Izbrira študentov.

Višina stipendije sem postavili na prvo mesto, ker je bila prava glavni vzrok tega zakona. Nov zakon konkretno postavlja, naj se gibljejo študentovi dohodki med 5000 in 6000 din odvisno od letnika študija. Do sedaj se je v praksi vedno uporabljati način, da je študent podpisal pogodbo recimo za 5000 din, dobil pa je poleg tega še otroški dodatek od 2000 do 3000 din. Tako so naši dohodki narasli lahko tudi do osem tisoč dinarjev, moral pa se je zavezati, da bo pri dajalcu stipendije v službi določeno število let, največkrat dvojno dobo stipendiranja. Po novem zakonu bo lahko dobi stipendist tako visoko stipendijo, da ne presega skupaj z otroškim dodatkom postavljene meje 6000 din, doba službovanja pa je enaka dobi stipendiranja. Kontrola nad dajanjem stipendij vodi svet za prosveto in kulturo pri OLO in s tem je zajamčena enakopravnost vseh študentov.

Korenita sprememba je izražena s tem zakonom tudi v pogledu sredstev za stipendije. To velja dajati za stipendije, ki so jih prejeli OLO iz svojih proračunov. Nova oblika sredstev so sedaj skladi za stipendije, ki se formirajo pri OLO. V ta skladi se vključuje vsa sredstva, ki so namenjena OLO pri stipendiranju in s tem dvigajo kulturno raven prebivalstva, kar ima za posledico dvig industrije, povečanje proizvodnje in s tem v zvezi dvig življenjskega standarda. S tem v zvezi velja zakon še več detajlnih odob.

Končno je pred nami največja naloga — izbira študentov. Ta problem je kakor rečeno največji, le pa tudi najmanj obdelan v zveznem zakonu, kolikor pa je, je mimogrede in nam ne pove čisto nič določena. Novo v tem pogledu je samo to, da predvidi zakon v komisiji za izbrira študentov enega predstavnika študentov in s tem je zagotovljena kolikor toliko pravilna izbira in tudi v višini stipendije ne more biti bistvenih napak. Marsikaj si še ni na jasnom, zakaj je pravzaprav študent v komisiji. Odgovor je prav preprost. Študentje so najbolj poznani med seboj najbolj poznane probleme študija in zaradi tega lahko najbolje rešijo vsa vprašanja in določijo pogoje za študentov in ostalih važnih problemih. Zato se

malo delavstva. Ti delavci, ki živijo pol v mestu, pol na vasi, na domačiji, se ne zanimajo dovolj za družbeno upravljanje. Zato tudi delavski sveti v takih podjetjih ne delajo dovolj. Nova gospodarska politika bo marsikaj spremenila: utrdila delovno disciplino in dvignila zavest družbenega samoupravljanja.

Ce je mladina v svetih, upravnih odborih? Povedati moram, da je mladih proizvajalcev na upravnih položajih premalo. Sindikalne družbine bi morale prihodnje leto resneje in odločneje vzgajati delavsko mladino, da bi se vsestransko pripravila za upravljanje v gospodarskih organizacijah. Sindikalne družbine in množične organizacije so dosedaj premalo vzgajale. Tudi pri izobraževanju se iskale premalo pomoči. Prav dolenjski delavski mladini bo zaupala naša generacija bodočnost Dolenjske, zato bi bilo prav, da bi sindikalne organizacije za to odgovorno nalogo delavske mladine čimbolj usposobile. Primer uspešne šole mladega proizvajalca in dobre oblike dela med delavsko mladino je

briljinsko družstvo »Svoboda«, ki je v svoje vrste pritegnilo skoraj vsa okoliška delavska mladina.

»Domači tisk — Potreba po domačem listu in tradiciji? Slednjih ne manjka, sed segajo nazaj v burno leto 1848, posebno pa v obdobje 1948, ko je partizanski tisk preplaval naše kraje in odigral

Staro leto je pri kraju in pričenja se spet novo, polno delovnih naporov in delovnih zmag. Spet si bomo začrtali pot, ki jih je treba v dvanajstih mesecih prehoditi, če hočemo uspeh. Sprejemali bomo proračune načrte, ustanovljali sklade. V vsej tej mrzljivi dejavnosti, v vsem tem ustvarjanem vrenju pa ne smemo pozabiti na dorejske situacije,

ki jih naše gospodarstvo vsako leto odločneje kliče iz študija v poklic.

Zakon o stipendijah določa, da se pri okrajnih ljudskih odborih ustanovijo posebni skladi za stipendije. Tak sklad za stipendije je po zakonskih določbah samostojna pravna oseba z znaki družbenega upravljanja. Sopotpisnik stipendijske pogodbe je predsednik stipendijskega sklada in ne več načelnik Tajništva za prosveto, ki je predstavnik izrazitega administrativnega telesa. Zakon o stipendijah daje različnim gospodarskim organizacijam več možnosti za stipendiranje.

Da bi pa dolenjska študentstva smotrno izkoristili posebno na drobni podjetji, ki ne potrebujejo visoko kvalificirane strokovnjake, po katerih pa se v Dolenjski kot celoti vendar čuti večja potreba, kot kje drugje v Sloveniji, je potrebno pri OLO Novo mesto izpostaviti ustanovitvi centralni stipendijski

bremeni proračun in črpal denarne viro pri večini dolenjskih gospodarskih organizacij. Podjetja, ustanove in družbene organizacije bi tako redno all enkratno, po svojih finančnih možnostih, prispevali v ta sklad določena sredstva za stipendije. Seveda pa mora vse ta mehanizem zbiranja denarja sprožiti ena oseba. Zato je dolžnost prosvetne politike OLO Novo mesto, da čimprej osnuje to samostojno telo, ki bi na podlagi sprejetih pravil, kot določa zakon, izplačevala študentje. Študentje smo že izvolili svojega predstavnika

— Hudji gor, hudji dol, ves mora biti konec — je sklenil Joško in si naslednjo noč overjal na kočiji. Legel je in sladko zaspa. Sredi noči pa ga nenadoma prebudilo močno tresenje. Privzdignil se je nekoliko in — vozil si je v kočiji, ki je drvela po klanec gori in doli, da so se konjeniške kresale izpod kopt. Voz je s hudicem pravim kosma tuj, ki je sedel spredaj in divje pogajal konja. Joško pa, srce kot je bil, se je vlegel nazaj v kočijo in le venomer kričal: »Vozil je vozil, samo v vodo ne! Hudji je pogajal še hitreje, šlo je gor in doli, da je bil strah in groza. Ko pa je odbil ura eno po polnoči, se je kočija nenadoma ustavila. Joško se je dvignil, da bi poslušal za konje in, ko jih ni videl, je stopil v

pomembno vlogo. Če tradicija tudi ne bi bilo, je povojni po krajski tisk Dolenjske rodila nujna potreba. Požiski iz let 1945, 1948 in 1947 so z živimi v našem obziru 17 februarja 1950, ko je izšla prva številka »Dolenjskega lista«. V šestem letu izhajanja se je list povzpel na dobrih 9000 izvodov, kaže pa, da zgoraj meje se nismo dosegli. Menda puleg vraga ostalega tudi naključje potrjuje upravičenost domačega pokrajinskega lista.

— Uspehi? O leh naj sodijo drugi, nekaj odgovorov na to pa bo dala nedavna anketa. Če se pogrešamo v listu? Načelnih polemik s stalšč resničnega socializma, pomoči pisanja »Dolenjski študent« in predstavniki Socialistične zveze in tehničnih prispevkov, ki bi idealno politično usposabljali državljane za njihovo najvažnejšo vlogo: za dejanski prevzem nezosrednega nadaljnega družbenega razvoja. Časnik od lepih besed ne živi, potrebni so mu pisani prispevki mnogih, mnogih sodelavcev. Ni še povsod po Dolenjskem in Kočevskem dozorelo spoznanje, da je dober časopis veliko cenejši kot vse ostale oblike dela, s katerimi ga skušamo nadomestiti.

— Težave? Ne sprašuj, ker jih je preveč! Od finančnih, od katerih nekateri direktorji in upravniki podjetij nastopajo do glasila SZDL kakor oholi graščaki do desetelega brata, do kadrovskih »prometniš« in »stanovanjskih« težav bi ti naštel lahko še marsikaj, kar nas ovira in hromi pri nadaljnjem razvoju. Uredništvo in uprava

se n. pr. stikala na celihi 36 kvadratnih metroh in dveh malih sobah (»poldrugi« sobi), kot je pred kratkim ocenil naše prostore predsednik Društva novinarjev LES Tomo Brejc. Najhujša izmed vseh težav je finančna odvisnost lista od dobre volje podjetij in kolektivov, okoli katerih hodimo zaradi oglasov, ki naj bi pokrivali izgubo, ki jo list ima zaradi visokih cen papirja in tiskarskih stroškov. Dotacija obeh OLO naj bi v prihodnje ta deficit krila v celoti.

— Neposredni načrti? Ne manjka jih, bera vsak teden Dolenjski listi in povabi med sodelavce sposobne študente in študentke, saj je časnik kolektivni organizator in propagator, pri nas pa naj bi bil še prav posebno tudi bojovnik proti nepoučenosti.

Tone Jomin

Pred novim proračunskim letom

DOLENJSKIM PODJETJEM, USTANOVAM, DRUŽBENIM ORGANIZACIJAM

Stare leto je pri kraju in pričenja se spet novo, polno delovnih naporov in delovnih zmag. Spet si bomo začrtali pot, ki jih je treba v dvanajstih mesecih prehoditi, če hočemo uspeh. Sprejemali bomo proračune načrte, ustanovljali sklade. V vsej tej mrzljivi dejavnosti, v vsem tem ustvarjanem vrenju pa ne smemo pozabiti na dorejske situacije,

ki jih naše gospodarstvo vsako leto odločneje kliče iz študija v poklic.

Zakon o stipendijah določa, da se pri okrajnih ljudskih odborih ustanovijo posebni skladi za stipendije. Tak sklad za stipendije je po zakonskih določbah samostojna pravna oseba z znaki družbenega upravljanja. Sopotpisnik stipendijske pogodbe je predsednik stipendijskega sklada in ne več načelnik Tajništva za prosveto, ki je predstavnik izrazitega administrativnega telesa. Zakon o stipendijah daje različnim gospodarskim organizacijam več možnosti za stipendiranje.

Da bi pa dolenjska študentstva smotrno izkoristili posebno na drobni podjetji, ki ne potrebujejo visoko kvalificirane strokovnjake, po katerih pa se v Dolenjski kot celoti vendar čuti večja potreba, kot kje drugje v Sloveniji, je potrebno pri OLO Novo mesto izpostaviti ustanovitvi centralni stipendijski

bremeni proračun in črpal denarne viro pri večini dolenjskih gospodarskih organizacij. Podjetja, ustanove in družbene organizacije bi tako redno all enkratno, po svojih finančnih možnostih, prispevali v ta sklad določena sredstva za stipendije. Seveda pa mora vse ta mehanizem zbiranja denarja sprožiti ena oseba. Zato je dolžnost prosvetne politike OLO Novo mesto, da čimprej osnuje to samostojno telo, ki bi na podlagi sprejetih pravil, kot določa zakon, izplačevala študentje. Študentje smo že izvolili svojega predstavnika

Stare leto je pri kraju in pričenja se spet novo, polno delovnih naporov in delovnih zmag. Spet si bomo začrtali pot, ki jih je treba v dvanajstih mesecih prehoditi, če hočemo uspeh. Sprejemali bomo proračune načrte, ustanovljali sklade. V vsej tej mrzljivi dejavnosti, v vsem tem ustvarjanem vrenju pa ne smemo pozabiti na dorejske situacije,

ki jih naše gospodarstvo vsako leto odločneje kliče iz študija v poklic.

Zakon o stipendijah določa, da se pri okrajnih ljudskih odborih ustanovijo posebni skladi za stipendije. Tak sklad za stipendije je po zakonskih določbah samostojna pravna oseba z znaki družbenega upravljanja. Sopotpisnik stipendijske pogodbe je predsednik stipendijskega sklada in ne več načelnik Tajništva za prosveto, ki je predstavnik izrazitega administrativnega telesa. Zakon o stipendijah daje različnim gospodarskim organizacijam več možnosti za stipendiranje.

Da bi pa dolenjska študentstva smotrno izkoristili posebno na drobni podjetji, ki ne potrebujejo visoko kvalificirane strokovnjake, po katerih pa se v Dolenjski kot celoti vendar čuti večja potreba, kot kje drugje v Sloveniji, je potrebno pri OLO Novo mesto izpostaviti ustanovitvi centralni stipendijski

bremeni proračun in črpal denarne viro pri večini dolenjskih gospodarskih organizacij. Podjetja, ustanove in družbene organizacije bi tako redno all enkratno, po svojih finančnih možnostih, prispevali v ta sklad določena sredstva za stipendije. Seveda pa mora vse ta mehanizem zbiranja denarja sprožiti ena oseba. Zato je dolžnost prosvetne politike OLO Novo mesto, da čimprej osnuje to samostojno telo, ki bi na podlagi sprejetih pravil, kot določa zakon, izplačevala študentje. Študentje smo že izvolili svojega predstavnika

du s razvojem industrije nekaterih manj razvitih predelih naše države, je bilo pomankanje kadra v teh krajih še posebno pereče in zato ni čudno, če so imeli stipendisti iz drugih republik pravej višje stipendije, kot študenti Slovenije in deloma tudi Hrvaške. V tem času so začela študentirati podjetja in si s tem zagotavljali potrebnih kader. Ker pa so bile te stipendije vezane na pogodbo, so bile vsote, ki so jih podjetja dajala, višje kot za stipendije iz državnega proračuna. Te stipendije so poznale za tudi stipendije iz republiškega in okrajnega proračuna, so bile po večini proste in ni bil stipendist vezan na nobene pogoje. Da so podjetja stipendirala je bil pravi pameten način, vendar so omejen razliki zahtevali nekoliko višjega položaja. Da bi se izravnale razlike v višini stipendij med republikami je bilo nujno, da zvezna vlada izda zakon, ki bo enak za vse in ki bo istočasno postavil stipendije iz proračuna v isto vrsto s stipendijami podjetij. Letos je razvoj prišel še tako daleč, da smo res dobili tak zakon,

»Vsem svojim bralcem, prijateljem in sodelavcem želim
uredništvo DOLENJSKEGA ŠTUDENTA
srečno novo leto!

Srečno novo leto!

SREČNO NOVOLETHO POTOVANJE PO DOLENJSKI

PESMI HREPENENJA, otožnosti, sreče

Beleški v viharju

ies snežink

Ljudje se smejejo pijancu. Rad bi bil pijan, da me ne bi bilo sram.

Odhajam. Otožni zvoki saxofona počasi zamirajo v plesu snežink, katerih vrtnice postaja vse gostejši, nestrpniji.

Iz teme se izmota drobna postavica z do tal segajočim plaščem. Pod pazduho nosi zavoj časopisov. Kakor bi plašč, s pomni v drevoredu vsako drevo ki

zamirajo. Morda je med ogledni tudi moj. Vem. Zadržaj se. Miren študent išče sobo...

Hudiča! Menda vendar nisem pozabil obljubiti visoke nagrade? Aha, tukaj je! Nekam vesel sem tega kosčka papirja, popisaneja z mojim besedami. Mojimi! No, na Samo, da sem enkrat prebljed. Por mladega umetnika je padel sram...

Postavica je med tem že odšla po cesti in se izgubila za prvimi vogalom. Čudno, da me je njen posej glas vedno slišni na trdnji in knjige. Študij!

Nekje daleč sanja dekle o fantu, ki bo morda nekdo doktor. Takrat bo prišel in utrgal nagelj z njenega okna.

Sanje Sanje o pomladi. Kje vem že šlaš to? Daljen spomin je to.

Literarni večer je bil. Pesnik je pel o pomladi. Takrat sem te prvič videl, dekle z rožnimi lici in cvetočimi usnicami.

Veš, tudi jaz znam sanjati. Ne? Polnoč bje ura? Vlaga pronica skozi podplate, prsti otrdevajo od mraza. Z mladostno vnemo (nekaj mi je še ostalo) hitim proti domu. Tam se bom morda ogrel. Če se bom stisnil v klošč pod odejo. Samo, da se rešim tega — tega prekletega plesa snežink.

so ga obrnili, izgubilo svoje darljepše poganjke. Lepa tolažba, priznam. Resnica je v njej. Resnica? Tudi turška kava na mizi pred mano je kosček resnice. Nehaj! Nehaj!

»Zelite?«
»Plačaj, prosim!«
Velika, črna lesnica razpara svoje zavajajoče prekate in noži ra...

Ha — ha. Pest drobiža sem dal, da sem okusil kosček resnice. Samo, da ne bi okušal še dalje. Lahko bi postalo nevarno. Preveč te sprazniho (to je tisto! Paziti moraš, da te prevede ne izprazniho), da ne moreš za nobeno stvar več reči: »To mi je pa še ostalo.«

Mimo oken beže snežinke. Ljudje, ki vsopajo, imajo mokre plašče. Odlizajo jih v garderobi, da se lahko izgube v vrtnu plesočih teles, misli, želja...

Mar sanjam? Sem pijan? Med plesočimi pari prihaja deklica. Smehlja se in me gleda s vprašujočimi očmi.

»Si mar res ti, Sonja?« mi govori srce, usnice pa ostanejo neme.

Me je slišala? Ne smehlja se več. Odhaja, kakor bi nekaj zagrešil.

»Sonjala«

DRUGI KRAJI — DRUGI LJUDJE

Najemu zglodu so sledili študentje tudi drugod. Tako izdajajo primorski študentje v Primorskih novicah »Naš glas«, koruški in gorenski študentje pa spet svoja glasila pri svojih pokrajinskih listih. Tudi Celjani bodo zdaj imeli »Študenta«. Celjski študentje imajo že cel urešniški odbor in kar je najvažnejše — denar. Celjani so dobili od OLO Celje za svojega »Študenta« — 400.000 dinarjev. Pri nas je drugače. Na Dolenjskem zbiramo študentje sami denar za izhajanje svojega glasila in, kar je najvažnejše, »Dolenjski študent« je klub temu — najboljši pokrajinski študentski list.

novija:
Nova Ljudska pravica ... — Pavliha
»Ze dolgo je tega, kar ne borem več časopisov, pa vendar ku-

Duša je trudna

Vsako jutro je mož odhajal po cesti proti mestu, sredi popoldneva pa se je vračal. Vedno je pozabil zapreti vrata, kar mu lasniški kokoši v hiši niso mogli odpustiti. Omenjal mu pa tega ni nihče, zaradi tega, ker ... no, enostavno niso z njim govorili, čeprav so včasih poskusili. Stuzinkinja gospe iz prvega nadstropja se je enkrat dovolila (dekle je bi-

seni velika slika neke tuje krajine, ki je morda ni bilo ... Vse in razodevalo praktično revščino in hladen cinizem (cinizmo) danes v glavnem ni več, ljudje se raje ukvarjajo z obloženimi kruhki. Tudi jaz rad jem oblozene kruhke). Redi soba ni premogla, pa je tudi ni bilo treba. V kuru ob postelji je bil speljan dimnik, ki je skrbel za toploto v hladnih mesecih.

Mož je ležal na postelji. Pogled mu je krožil po stenah, da bi našel nekaj, kjer bi se lahko spočil.

»Saj mi je zdravnik dejal, da potrebujem čim več miru«, je mrmral, kakor bi molil.

»Ureduke si življenja, mladi mož, in ... malo več volje vam ne bo škodovalo.«

Zaprli je oči, da bi se zazibal v pozabo.

»Mladi mož, Haha?«
»Bolezen smehtljaj mu je preletel lice.«

Biti mladi! Kaj nisem bil tudi jaz nekoč mlad, preden ... Ne, ne. Več miru, je dejal doktor. Več miru.

Na dvoršču je nekdo splašil tropo pegatik. Vreščiki glasovi so se zadirali v meso in segali do kosti.

»Več volje do življenja morate smeti, mladi mož«, je govoril zdravnikov glas. »Volje do življenja? Sem jo morda kje pozabil, izgubil?«

Stena barake v Dachau bi vedela kaj o tem, če čas še ni izbrisal sledove krvavečih rok, ki so hoteli trgati.

»Jooooj!«
V sobi je postalo še bolj temno. Skozi reže med brljanovimi poganjki so prodirali le prameni svetlobe.

Buljil je v črne in bele lise v okenski odprtini.

Dachau! Stokanje umirajočih okostniakov, reflektorji, smrad iz krematorija, strojnični rafali v gluho noč ...

»Ne ... je odjeknilo od sten sobice.«

Planil je z izbuljenimi očmi k oknu in z bolešno hito trgati in cedelati brljanova strela in lih metal na vse strani. Ni se zmešnil za kri, ki mu je lila iz razmesarjene kože.

»Več volje do življenja, mladi mož ...« se davil s sopihajočim glasom.

Na dvoršču so vreščale pegatke, kakor mrtve duše, ki iščejo uteh.

Ob nepričakovani izgubi očeta izreka svojemu članu
BOZO KOSU
iskreno sožalje.
Klub dolenjskih visokošolcev

Ureja: Vinko Blatnik, stud. jur. Rokopise za januarsko številko »Dolenjskega študenta« pošljite do 15. januarja na naslov: Uredništvo »Dolenjskega študenta« Novo mesto p. p. številka 33.

Stane Tomc:

SLOVO

Odšla sva vsaksebo, ker sva morala iti, kot sonce, ki mora na večer zati.

In vendar je mrak, ki nam spomine budi in vendar sva dva, ki imata iste skrbi.

FRANCO KUHAČ:

JESENSKA

Se dan ali dva — že listje platan rumeni, se dan ali dva in listje platan porjavli.

Se dan ali dva in listje platan odletli, se dan ali dva in listje platan strohni.

Se dan ali dva — nekdo prej, nekdo pozneje obleči, se dan ali dva — kdo se spozna: sem jaz ali ti?

Ivan Perhaj:

Želim si

Tih večer objel je hrib ravan in log Vse okrog miruje nemo — kot mrtvo. List se ne gane ne drevo in vetra dih, ki še poprej majal je splet zelenih vej, zamrl je tih. V molčanju logor: rosnih trav v tihoti pjev in dobras zrem tvoj obraz ko v lepem snu in si želim: da si zdaj tu! Želim si sonca smeha, sanj, želim si tvojih spet priznanj in tistih nad, prelepih nad. Kako imam te, draga, rad, kako te ljubim zaaj, ko tih zamrl je vetra rahlil dih!

Stane Pevec:

Zalostinka

Zunaj dež trdo bije v motno okno.

Dolgočasje, zvesti, moj pajdaš, zeha, ko mi zre v obraz.

Tam iz kora, kjer je vlažno, vame bulji znanec mraz.

Zunaj dež trdo bije v motno okno.

Ležem spat v postelji bo vsaj topleje. Ah, zaman!

Mraz mi smukne pod odejo dolgočasje z mano čute pozno v noč ...

Zunaj dež trdo bije v motno okno.

Danes prvič strnjeno objavljamo pesmi šestih obetajočih mladih pesnikov Dolenjske: Miloša Jakopa, Francija Kuharja, Ivana Perhaja, Staneta Peveca, Staneta Tomca in Zdravka Slamnika. Te mlade ljudi nista združila ne kraj, saj so razsejani povsod po Dolenjski, ne skupna doživljaj, saj rastejo zase; na tem kosčku papirja jih je strnila topla ljubezen do slovenske besede, do slovenske narodne in umetne pesmi. Dolej so se vam predstavljali posamič, nekateri le enkrat, le malokdo večkrat. Upajmo, da jim bo »Dolenjska študent« reden in prijeten dom. Prav je, da jim ob njihovem prvem skupnem nastopu želimo vsi, ki nam je lepota slovenske pesmi pri srcu, mnogo bralcev in uspeh, v šiviljenju in pesniškem ustvarjanju pa nenčno rast in umetniško zorenje.

Miloš Jakopc:

Oblaki

Kadar sem videl oblake na nebu, rad bi jih vprašal za njihovo pot pa so otroci mi dali odgovor: »Njihova pot je na nebu povsod! In od takrat jim predajam pozdrave: kadar jih veter na nbu podi, naj odnese jih do deklice drage, daleč tja, daleč, kjer ona živi. Rad bi jo vprašal zdej, kadar jo vidim. »So ti predali pozdravov za Te?« Pa jim zaupam oblakom poštenim. Varajo danes samo še ljudje.

Franco Kuhar:

SAMOGOVOV NA RAZPOTJU

Zakaj prišel si spet nočjo odpirat že zarasle rane, po kaj še hodiš za meno, ko vse poti so preoranet?

Govori zdaj! Povej mi vse! — Ko kip si nem. Ce nimaš več besed zamé, naj jaz ti za slovo povem! —

Glej v gozdih novo že blesti a jaz kezaric sem stariet: do zadnje kaplje zdej izpij, naj z novim staro mine!

Do zadnje kaplje me izpij — ni več ne čutim bolečine, potem kezarice še zazibi, da se spomin pred dnem tagine.

Stane Pevec:

JESENSKA

Tako ves siv je danes svet okrog in čudno majhen: s dlanjo bi ga pokrili! Nad poljem samotni ptič beži, beži kot obstreljen ...

Voz listja pelje km ... volmi, ves z blatom oskropljen.

Ivan Perhaj:

Pesem o sreči

Pojem ti pesem in sanjam o sreči ... veter zaganja se v krošnjah brezovih vej in nad Gorjanci oblaki se rdeči kopljejo v soncu in plovejo tih v neskončnost brez mej ...

Sanjam o sreči ... misel sproščena kot rahel oblček se z vetrom pod nebom lovi in vrača nazaj se in leta zgubljena spet v zmedenost večno vsakdanjih stvari.

Pojem ti pesem in sanjam o sreči med belimi brezami ... Kje je, povej! Morda je v vetri: morda je v krošnjah sumeti, morda pa plove z oblaki tih v neskončnost brez mej!

Stane Tomc:

DOMOTOZJE

Vem kje raste br ... kod resje cvete, tja hodi spoman, tam luna se vije v polnih nočeh.

Tam počivajo sanje v žalostnih dneih.

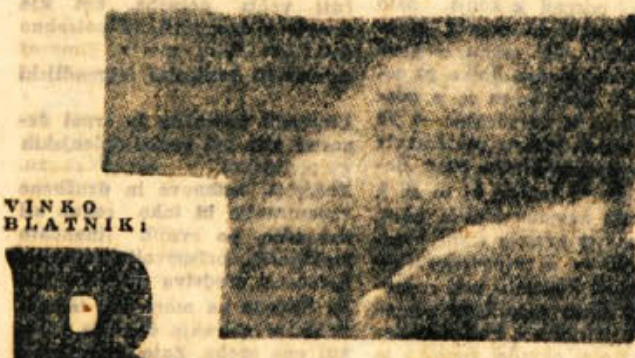

Zdravko Slanik:

Prihajaš

Prihajaš, blaznosti dih, o moja noč — slišim metulje, črne metulje, s krili prosnjnimi padajo v noč, prihajaš, večna, pričakovana, zroč

me kot ona iz temnega dna — pridli veleti in zaprhutaj v globino, v tih ogramnost obupa in zla, prihajaš, vem (kot ona iz temnega dna).

Vinko Blatnik:

BELE OBLAKI

Tisto pomlad si imela čamerno sanje oči in nisi hotela segati v roke. Beli oblaki so takrat božali in niso prišli več nazaj. Danes je srečno novo leto. Srečno novo leto, draga, rad sem te imel. Pomladi bodo spet kapljice rose in bele marjetice. Sreča: dvoje golobov je sedelo na konstanje vijci: bila je jesen, pa je eden vzletel, drugi ostal sam in vsveto lise je dolgo padalo s kostanjovih vej. Večer: sem videl raztrganega človeka; dal si je culo na ramo in izpred nekega prava odšel spet po blatnih poroh. Danes pa je mlad cigijan pel nategajo cigansko pesem v kočevskih hribih.

Ko sva prišla že z mesta ven na poljsko stezo, vsa obrasla z rožami, sem pogledal nazaj. Bila sva sama in šla sva v prostiran gozd. Daleč za nama je v popoldanskem soncu blestel Kapitel. — Anica, kdo je pri nas? sem rekel z rešnim, globokim glasom. — Oh, stara mama, saj ga niso nič ne pomenil. Več, moj prijatelj, sem oponesel Anico — tako verno

in zbadljivo, da je kar jezna rekla: — Veš kaj, če se boš norčeval, grem takoj nazaj! Za hip sem uuhnil in jo nejevolno gledal. Pa sem udaril na resne strune. — Veš, ni prav, da je stara mama zdej sama doma. — Kaj pa jaz moram zasto! — Veš, doma bi morala ostati. Na sonce bi rada šla, pa je nihče ne pelje. — Misliš, da je bila ona pri doma? — Kdaj? — Prej, ko je bila mlada ... — Nič kaj pridna vnučinka nisi, ko takole praviš. Kaj veš, kako bo s teboj, ko boš ti stara. — Jaz ne bom danes nič resno mislila, da veš! Če boš tako govoril, bom kar tiho. Poglej rožol! Stetka je po travniku in prinestla marjetico.

— Anica, koliko si stara? — Trikrat sem ti že rekla: sedemnaest! — Kako to, da greš rada ven? — Ko je pa tako lepo pomlad. — Ti si pa res trapaš, ko to vprašaš.

— Najraje greš z menoj ven, kajne? Kar z vsakim pa ne bi šla, kaj? Uprla je oči vame in me začudeno gledala. — Ta je res lepa. Kaj misliš, da si ti kaj posebnega? Kar z vsakim bi šla, da veš! — Zakaj pa s staro mamo ni hotela? — Zamislila se je in ni odgovorila. Stetka je do roba hoste in pritekla spet nazaj. — Vidiš, jaz imam pa ciklame, je zasopla povedala. — Daj mi eno! Sem rekel. — Na, če me ojaeš, je rekla in zbežala. Ujel sem jo daleč na gozdni poti. Nemočno je skušala spuliti svoje roke iz moiega prijema in vsa zadihala šepetala: — Izpusti me! — Kie maš ciklame? Daj mi ciklame, pa te bom. — Razrešje so se, poglej! Za roke me ne bi smel držati, veš, to ni lepo, to se ne sme. — Seveda vem, Anica, sem rekel. — Kako bi te pa drugače ulovil? Pa ne za ušesa. — Nič ni bilo prav, da sva se lovila, da veš. Nič se ne bova več lovila. Ti bi še kaj več priguntal ...

Jezna je šla pobirat ciklame in mi jih dala. — Na, da boš mel kaj v rokah in me ne boš več videl. Stetka je spet v breg in se nagajivo smejala. — Anica, bereš kaj knjige? — O, seveda, dosti sem jih že. — Kakine? — Najraje ljubezenske. — Anica pridri dol, jaz ne bom hodil v tisti breg. — To pa že ne! Le pridri sem, saj ne bom šla naprej. Sel sem v breg. Ko sem bil pri njej je rekla: — Glej, ta ti lahko kar prste pogrižel! Kar lepo na miru me pusti. Z dvema prstoma je držala čez hrbet rogača z velikimi kletkami.

Sedla sva v mehko travo in

— Anica! — Si je jezen? — Bi ti rada, da bi beli oblaki prišli nazaj? — Daj že mir s temi belimi oblaki. Tega hrošča bom vrgla stran pa bova šla po poti naprej. Viš ga, kako bi brezi? Zamahnila je z roko. — Ti, povej mi, ali se imajo mladi ljudje na pomladi res radi in hodijo zato ven? Veš, preč, ko si govoril, da grem rada s teboj, sem se to spomnila. Brala sem to v knjigah, pa sem se kar ustrašila. Jaz pa mislim, da to že ne more biti res. Gledala mi je v oči. — Segel sem po njeni roki. — Ne, roke ne boš držal! Prej boš tisto povedal! Res?

Sonce pa je bilo tam ko prej. — Veš, navsidenie, jaz grem, se rekla. — Roko mi daj! — Nič ti je ne dam. Ti bi se potem nekaj spomnil in kaj neumnega naredil. Jaz kar grem. Stetka je po gozdni stezi in se ozrla žele, ko je bila že daleč. — Navsideniel je zaklicala. Sel sem počasi za njo in gledoč po belih raztresene ciklame. Kmalu je bila sredi polja, sredi omamne pomladne svetlobe in jaz bi jo do ceste več ne dohitel, pa nai bi te tako rekel.

Bilo je pred tremi leti in je minilo. Bilo je le kako: breze so felestele, da bi lahko nekaj bilo. Rahel sem. Bila si tu, midva in diha sreča.

Ne morete, za vse veljajo enaki ukrepi!»
 »Pa pošljite kurirja z menoj,« je predlagal vsiljivi moz.
 »Ne, in še enkrat ne!» mu je odločno odgovoril Drago.
 »Zakaj ste taki, da ne smem dati bolniku zadnje popotnice?«
 »Ce je pošteno živel, bo mirne duše umrl!» je dejal Drago.
 Župnik se je namrdnil in odšel v farovž, Drago in Stevo pa sta odjezdila na Vrh, v štab brigade.
 Toda župnik še vedno ni obupal. Svojo srečo je poizkusil še pri vseh oficirjih. Moledoval je in mlo prosil, da bi ga kdo spustil iz vasi. Bil je nadležen kot gnida. Borci so začeli šušljati, da bi rad ušel. Zato jih je komandant opozoril, naj kakor na vse druge vaščane pazijo tudi nanj.
 Ta župnik vsekakor ni imel čiste vesti, kajti imel je svoje načrte; saj je njegov duhovniški brat Silvester Skebe že 17. aprila 1944 v nemškem jeziku poslal slovenskemu kvizlinskemu generalu Leonu Rupniku... da v imenu 250 domačinov iz občine Hinje zahteva, naj nemudoma pride na Hinje močna domobranska posadka, naj nemudoma pridruži vsi hinjski belogardisti; domačini pa da jih bodo podpirali...»

Naj nam bo ta akt v poljasnilo, zakaj je župnika tako vlekel s Hriba. Prav gotovo je slutil, da se obeta vroč dan.
 Proti večeru me je komandant brigade že tretjič poklical po telefonu. Moj odgovor: vse po starem! Njegovo sporočilo pa: ... Postojanka na Občinah ni bila uničena. Ni padla!... Ljudje je treba držati in obvladati predpolažaj!...»
 Potem se je vrnil bataljonski obveščevalec in nas opozoril, da so iz Kočevja izpadle manjše skupine belogardistov, toda ne v našo smer; zatreljav je, da se pomakajo proti Krki in da njihov namen ni znan. Vrag vedi, kakšne so njihove vračane!

Zatorej previdnost! Patrulje so bile takoj okrepljene.
 Zvečer je komandant bataljona sklical sestanek komandnega kadra. Komandant čet je dal potrebna navodila za bojno pripravljenost in zasedanje položajev. Nato je naročil okrepite zavarovanje s patruljami, zlasti proti Kočevju. Tako smo bili pripravljeni na vse. Borci so legli k počitku v bojni opremi.

Tisto noč sem bil silno nemiren. Čuden občutek mi je stiskal srce. Pognati sem ga hotel s spanjem, toda zaman. Zavrtil sem telefonski aparat in poklical komandanta brigade. Nič novega nisem zvedel od njega. Naposled me je obšel spanec. Zasmrčal sem za petico, vendar ne za dolgo. Ura v zvočniku je odbila pet. Dežurni sem zavrtil telefon. Dežurni štab mi je javil: na naših položajih vse po starem. Toda v meni ni bilo miru. Zato sem se s snegom umil, s krpo očistil škornje, zategnil opazak in odhitel v vas. Dežurni mi je na kratko poročal: vse po starem! Tudi patrulje, ki so se vrnile, niso povedale ničesar posebnega. Navsezadnje sem obšel še stražarje; vsi so bili budno in pazljivo na preži.

Je res vse v redu, je res vse po starem?
 Bilo je nekako med šesto in sedmo uro, 4. januarja 1945, ko sem zagledal človeka, ki je tekel od vasice Pleš in mahal z rokami. Pohitel sem mu nasproti. Bil je naš borec Zmago. Tako je bil zasplojen, da je mogel le s počasnim jecanjem iztisniti iz grla naslednje besede:
 »Belčki in Nemci gredo proti Hinjam... V dveh kolonah... in v strelcih... Vsi imajo bele halje... Pribhajajo od Zvirč... Ogromno jih je...«
 »Dežurni, ubzunal! Beli prodikajo! Na položaje!«
 Čete, ki so bile vso noč v pripravljenosti, so se v diru razpršile proti že prej odrejenim položajem. Za vsako je odhitel po en član štaba bataljona. Le za župniščem je kot bataljonska rezerva ostalo pet-

najst borec z dvema mitraljezoma.
 Kuharji in intendantje so bliskoma pospravili svojo ropotijo in se pripravili za premik. Le v svinjaku je še gorel ogenj in z icalisti zublji grel velik kotel vode, pripravljene za prežganko.
 Ko sem dirjal v sobo k telefonu, sem treščil v telefonista.
 »Zveza z brigado je prekiniteljna!« je nekam plaho in naskrb-

ljo vzkljknil. »Verjetno je žica pretrgana?«

»Vzpostavi zvezo, s štabom moram govoriti!« sem ukazal.
 Druga četa je medtem zasedla že prej odrejeno bojno črto v smeri Smuka—Stari log, proti Topli rebrli pa napotila zasedo. Ta predpolažaj čete je bil gluh. Tamkaj ni bilo sovražnika. Borci so si nakopali kamenja izpod snega in si urno uredili zakolone. Na položaju te čete se je nahajal tudi Blisk.

Prva četa, udarna pest bataljona, ki sta jo vodila neustrašni komandir Alojz Rener-Maček in vztrajni komisar Budimir Teodorovič-Buda, je že na koncu vasi, pred cesto, ki se iz Pleš mimo Hinj in Hriba vije na Smuko, trčila na bele postavne, ki so se med stražarji prikradle do Hinj. Tako so belogardisti naše prehiteli; zasedli so položaj, na katerega je bila namenjena ta četa. Toda srca naših borec, vsajena vseh mogočih presenečenj, niso vztrepetala.
 Udaril Na juriš!
 Ze v prvem naletu so drzni fantje vrgli belega sovražnika nazaj in zavzeli položaj, ki jim je bil določen. To pa ni bilo lahko, saj je bil sovražnik mnogo močnejši. Domobranci so kmalu izvršili protinapad, ki pa se jim je izjalovil.

Potem je prva četa spretno odprla kleče in spustila sovražno kolono do Hinj. Zdaj so primorski borci — v tem bataljona so bili skoraj sami Primorci — stisnili kleče in kosili po belih postavah, da so padle ko snoji. Glavni udar pa so usmerili na kolono, ki je prodirala po cesti in jo zavrnili. Zdejci so se belčki, ki so bili res belci (v belih haljah), začeli plaziti po snegu ter potuhnjeno rinili proti Hinjam. Ker je bila po kotlinah megla, jim je uspelo prikraati se v grmovje in jagure do naših zakonov.

Ko pa so belogardisti zagazili med naše borce, se je vnela borba nož na nož. To je bilo strašno. Bombe so treskale, kopila pušk so tolkla po glavah, mitraljezi so kosili... Nenadoma se je iz zakonov dvignil drzni komandir in zarjovel:
 »Na juriš, huraaa!...«
 Petindvajset borec se je poglalo v naskok. V sovražnem taboru je nastala zmeda. Beli vojščaki so kolovratili drug drugega, se preklinjaje preklicevali, tekli in klicali, stekali in moledovali. Naši so bili neizprosn.

V tem spopadu sta odločno opravila svojo nalogo mitraljezca Vitko in Dušan. Ker mitraljezec Vitko na pomočju ni mogel najti predmeta, kamor bi naslonil mitraljez, si je spretno pomagal a svojim pomočnikom. Ta je počepnil predenj, nanj pa je Vitko naslonil šarca in iz precejšnje daljave potokel vse spremstvo okrog mule, ki je hotelo postaviti na položaj teški minomet.
 Ko se je muli približala druga skupina vojščakov, je vmes

posegel še Dušan, in skupno sta potokla vse.
 Takrat, ko se je prva četa že zgrabila s sovražnikom, je tretja četa, ki sta jo vodila komandir Kazimir Zidanik-Ciril in komisar Borut Lampič, še vedno raztegnjena v strelce, drvela s Hriba na njej odrejeni položaj v smeri Poloma.
 Toda glej zlodejal! Tretja četa se hoče povzpeti na griček s severne, sovražnik pa z južne

voij, pa sem vendarle prisluhnili.
 »Torej, Korotan! Reci komandantu bataljona, naj pusti na položaju eno četo, z dvema pa naj pohiti na pomoč napadeni podoficirski šol Ratje. Zapovedujem jaz, komandant!...«
 Tak je bil naivni ukaz dokaj premetnega belogardista, ki mu to pot ni uspelo speljati nakanje. Bataljon je še naprej vztrajal na položajih okrog Hinj in Hriba, jaz pa sem z dvema rdečima raketama javil štabu brigade, da smo obkoljeni. Toda odgovora nisem dobil. Nerazumljivo.

Telefonska zagonetka je bila rešena, ko je od Vrha, malone po štirih priracal telefonist Mal. Od snega mokra obleka je na njem zmrznila; bil je tako premržen, da sploh ni mogel govoriti. Ko se mu je s hudo muko vendarle otajal glas, je z nabrekli ustnicami pripovedoval:
 »Tako ko je komandant brigade ugotovil, da je linija prekiniteljna, me je poslal, da bi jo zvezal. Plazil sem se po globokem snegu ob žici in ugotovil, da je pod Dečjo goro prestrižena. Ko sem snel telefon in hotel zvezati žico, so se kot bi bili mitraljezi zaradi res hudega mraza odpovedali. Zato so lahko tolkli po sovražniku samo s puškami, tremj brzostrelkami in bombami. Liko, ki se je nahajal pri tej četi kot član štaba bataljona, in politdelegat Levko sta z brzostrelkami kosila sovražnika, da so padali ko

snopje. Piljana drhal pa je kljub temu kar čez mrtva telesa rinila naprej. Pa ne dolgo, kleni fantje so jih za robom prikovali v zaklone.
 Sledil je kratak premor.
 Potem so pijane bele hijene, ki so še od daleč smrdele po rumu, skozi sivkasto meglo navalele v svo silo. Domobranci so morali seveda prodirati naprej in tako prevzeti glavni udarec naših svinčenk nase, medtem ko so se nemški oficirji v zelenih plaščih drli za njimi in jih podili naprej v ogenj: »Vorwärts, vorwärts! Schnell!...«
 Toda vse zaman. Tudi tretja četa jim je odgovorila tako, kot se odgovarja sovražniku, in jih z ognjem naglala nazaj.
 Je zdaj konec? Ne! Zdaj se je šele začelo!

Izstrelil sem rdečo raketo in hotel tako obvestiti štab brigade, da smo se zgrabili s sovražnikom.
 »Hej, dobil sem zvezo!« mi je veselo zaklical bataljonski telefonist in mi pomohl slusalko pod nos.
 »Halo, kdo tam?« sem v naglici vprašal po žici.
 »Komandant brigade, tri sto hudčev!« mi odvrne neznane.
 »Katero brigade?« vprašam jozno.
 »Našel Kaj sprašuješ, saj sišiš kako ropotal« spet zarenči.
 »Ej bratec, ti nisi naš!« sem zabrusil pravokatorju, zakaj glas komandanta naše brigade sem predobro poznal.
 »Pa kdo je tam, porka madonna?« je zarentačil izivač.
 »Korotan!« sem siknil, dasi sem vedel, da gre za prevaro. Te bedarije mi je bilo že do-

prihitopati se do Hriba in nastopi bataljon, ko bi bil zbran pri razvijanju zastave! Da, to je bil skrbno pripravljen načrt! Toda... sovražniku je uspelo samo to, da je prekiniteljski telefonisti Tončka, ki je bil poslan iz bataljona, da vzpostavi zvezo.
 Sreča pa nam je bila toliko naklonjena, da je vsaj ena patrulja, čeprav v zadnjem trenutku, izsledila zabrtnega sovražnika in nanj opozorila naš bataljon.
 Ni minilo nič deset minut od krstnega spopada s sovragom, že se je ta zbral in ponovno pritisnil na položaje prve in tretje čete. Pisana drhal je za vsako ceno hotela rešiti minomet, ki je bil še vedno privezan na padli muli. Toda ogenj prve čete jim tega ni dovolil v nobenem primeru.
 Sovražnik pa nam ni mogel odpustiti prvega poraza, prvih juršev. Zaklel se je, da bo zasedel vas Hinje in Hrib. Beli vojščaki se bili divji ko zverine. Kar pa položaju so si podajali steklenice ruma, grdo preklinjali in besno rjoveli.
 Zdaj je sovražnik začel obstreljevati naše položaje z artilerijo. Granate so frčale tam nekje od Male gore, minomet pa je bruhal mine od Prevol. Belogardisti so hoteli postaviti en minomet bliže Hinj, pa je mitraljezec Vitko spet podrl mulo in vse spremstvo. Sovražnik poskusi, rešiti minomet, so se razbili v ognju naših strelcev. Vse zaman!

In končno je sovražnik uspel. Močna domobranska kolona se je zagrdila v naše položaje med prvo in tretjo četo, prodrla do vasi Hinje, kjer se je razcepila in v loku hotela zadržati naš četi v tako imenovane

bezenih divjakov, kateri so jih končno potisnili čez cesto na Dečjo goro.
 Zdejci je začela tudi na drugo četo — menim, da je bil njen komandir Slavko Lakovič, komisar pa Miro Možina — vztrajneje pritiskati množica pijanih belčkov. Tam vsem je bilo opaziti tudi Nemce, ki so se pripravili iz Starega loga. Spočetka odločen upor naših borec se je ob prevelikem navalu sovražnika začel krhati. Kriša niso mogla več vzdržati.
 Sovražnik je že vsepoved prežal na nas in nam obetal poraz. Seveda, njih je bilo na stotine, nas pa le nekaj desetlin. Uvidel sem, da na Hribu ne bo mogoče vzdržati, zatorej naj bataljonska komora odrine proti Laščam. Z raketo pa sem ponovno opozoril brigadni štab na nevdržno stanje, toda odgovora tudi tokrat ni bilo; seveda, zdejci se je in raketa ni pomenila kdo se kaj.
 Na Hinjah je še vedno divjal bojni ples. Spraševal smo se, kaj vraga se dogaja tam, kaj tako treska, kdo tako kriči?

Tam sta se mitraljezec Stanko Grahor in njegov pomočnik Lojze Pavlič častno borila. Zgodilo se je takole:
 Ko je iz bataljonske rezerve hitela mitraljezna skupina na pomoč prvi in tretji četi, je na Hinjah naletela na odločen odpor belogardistov. Uspelo ji je razbiti domobransko sodrgo, ki se je potem spretno potuhnila, nato pa obkolila partizansko deveterico. Hrabra skojevca Stanko in Lojze sta s serijo rafalov hitro razparala obroč in omogočila sedmim strelcem prebiti se do prve čete. Ona dva sta bila potisnjena v bližnji Skegetov kamnit hlev. V silni razmeri sta zaprla vrata, zadelala okna in skozi ozko lino strelja-

žepe. Zdej sta imeli prva in tretja četa dvojno nalogo: brantiti se v dve smeri in istočasno napadati. Toda to ni bilo tako lahko, kakor je lahko napisati!

Da bi zvezali pretrgan položaj, pognali protrajajoče sovražnike nazaj ter pomagali ogroženima četama, sem poslal na pomoč enega mitraljezca in osem strelcev iz bataljonske rezerve. Drzna deveterica se je v hitrem zaletu poglala s Hriba proti Hinjam ter se v vasi zgrabila s sovražnikom. Naš borci so uspeli razbiti prvi odpor belih vojakov in vnesti zmedo v sovražne vrste. Toda krvava borba se je nadaljevala.
 Zdej se je tretja četa znašla v peku svinčene nevihte. S Poloma je z vsjo silo pritisnila kolona domobrancev, ki je bila že dvakrat od naših odbita, s Hinj pa je zabrtno navalila druga skupina sovražnikov in stisnila četo v kleče. Zdej ni bilo mogoče več vzdržati.
 Zato se četa, pod zaščito mitraljezne zasede z grička, izvije pekienski obkolitvi. Ko zasede nov položaj južno od Hinj, ona ščiti umik zasedi, ki se uspešno izmuzne obkolitvi.
 Kljub temu, da je pri proboju padel naš borec, naši fantje ne popuste, temveč še huje usekajo po belogardistih. Toda oni drve po vasi, kakor da se njih svinčenko ne primejo. Ne zmenejo se za smrtonosno pesem mitraljezov, ne zmenijo se za padle in ranjene. Kaj hočete, bili so pijani »ko mavre«.
 Tudi prva četa ni mogla vzdr-

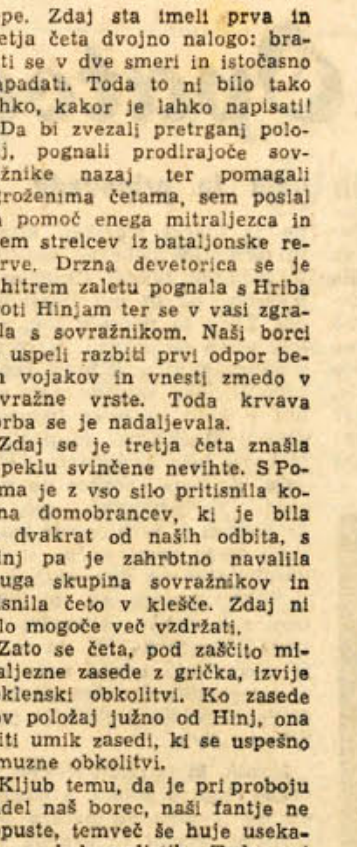

la na sovražnika, ko so ju oblegali z vseh strani — z ognjem in kilci k vdaži.
 O njuni borbi je tov. Iztok v 3. številki »Nase vojske« z dne 23. januarja 1945 zapisal tole:
 »... Stanko in Lojze sta bila pripravljena, da se tolčeta do zadnjega, da ne odnehata, dokler jima tolče v prsih pogumno srce. Nepopustljivo je kosil šarac med švabsko drhaljo, ki se je že v tretjem jurišu zaganjala proti hlevu. Zdelo se je, da daje rezki glas šarca oblegancem vedno novih moči. Vedno bolj zagrizeno sta se borila in odbijala sovražni napad.
 Za kratak hip je streljanje prenehalo.
 »Ce se predata, vama pustimo življenja,« so jima zaklicali.
 Toda le kratak rafal je bil odgovor iz hleva in pijani švabobranec se zvalil po tleh; zopet so navalili. Stanetov mitraljez pa je kosil in kosil in njegov dolgi rafali so bil ognjeni zid, ki ni pustil nikogar do majhne trdnjave. Svabi in beli so poskusili zadnji načini. Naravnali so teški minomet na vrata hleva. In še je mitraljez vriskal in prepeval; pel je zadnjo pesem junaških borec. Nazadnje je utihnil, zmanjkalo jima je nabojev. Svabi moku niso zaupali in so še streljali. Stanko in Lojze sta mrlično začela koptati. Zakopala sta svoje ljubljeno orožje, pograbila pištole in bombe in čakala.
 Mine so piskale nad streho. Prva je zgrešila, druga je bila zopet previsoka, a tretja je bila podrla. Podrla je vrata in se razletela v notranjosti.
 V hlevu je ostalo vse mirno in tiho. Le dim smodnika se je počasi vil skozi podrt vrata. Na tleh pa sta negibno ležala Stanko in Lojze. Počasni so se beli bližali hlevu. Šele potem, ko so videli, da se nič ne premakne, so si upali bliže. Dolgo so iskali skriti mitraljez, a ga niso našli.
 Preklinjali so in odšli.
 Po enourni borbi je zavladala tišina okrog podrtga poslopja. Na tleh pa sta ležala junaka, eden s primorskih gručev, drugi iz Ljubljane. Ležala sta ramo ob ramo, kakor sta pred eno uro začela ramo ob ramo svojo zadnjo borbo.
 Zal, da jima ni mogel nihče na pomoč, kajti bela in zelena vojska je medtem že preplavila vas Hinje in drvela dalje, naprej na Hrib. Pravzaprav pa takrat sploh nismo vedeli, kaj se dogaja na Hinjah, zakaj mitraljezi so peli vse navzkriž.
 Nemški oficirji, ki so opazovali Stanka in Lojzeta in hkrati dušili njun odpor, so izjavili:

»Ce bi se mi tako borili, bi že zdavnaj zmagali.«
 Bojni trušč je divjal dalje. Vmes je vriskala še burja in grizila globoko v kosti. Potem so mitraljezi za kratak čas utihnili. To je delovalo na živce še bolj zoporno.
 Pa je spet zavihralo.
 Vasičci sta se znašli v krvavi bojni nevihti. Krog in krog so drdrali mitraljezi in brzostrelke, svinčenko so žvižgale, bombe pa treskale. Spet so spregovorili topovi na Mali gori in minometi pri Plešu. Beli so v zmedii in pijanosti tolkli tudi po svojih. To je bil pekienski ples, ki ga ni hotelo biti konec.
 Okrog ušes so nam brneli svinčenko belih ostrorelcev. Tedaj je še močnejše zabrenčalo: žžžžžž... tresk... Ozračje je bilo polno snega in prstij granata se je razletela nedalet od župnišča. Druga je priletela v kozolec in mu razparala še tista uboga rebra, ki so mu bila ostala.
 Domobranci so rinili proti Hribu, a naši so jih napadali v boka, preostala rezerva bataljona, šest borec v mitraljezom in brzostrelko, pa jih je zadrezavala pred župniščem. Toda sovražnik je bil močan, zelo močan.
 Nenadoma je bojni trušč popustil. Pred položajem druge čete se je zbralo do 180 sovražnikov. Zatišje pred nevihto!
 Kot bi odrezal, se je zatišje spreminilo v krvavi ples. Kričanje, treskanje, ogenj, dim... Četa se je v divjimi pogumom zakadila v sovražnika. Vnela se je strašna borba, v kateri je sovražnik prebil obrambno črto in potisnil četo proti Smuki.
 Kri je tekla, ranjeni so stekali!

Torej, po tej borbi so ostali pri meni na Hribu le še: mitraljezec, brzostrelce, telefonist in trije puškarij.
 Sedmorica!
 Trdno obkoljeni smo se znašli v krempljih grabežljive smrti. Kljub temu nismo vztrepetali. Odločili smo se za tankoščen proboj obroča, ker smo se zavedali, da je naša rešitev le v proboju s Hriba. Toda naključje je zahtevalo drugače.
 Iz globokega snega so se na površje domišljavega komandanta kakor strahovi dvignile bele postavne in se zakadile proti našemu položaju. Morali smo kloniti in se umakniti proti vaski cerkvi. Beli vragi pa so se kot razjarjeni tigri pognali v župnišče in v hišo, kjer je bil prej štab bataljona. Zdej nistem nič malo več podvomil o izdajstvu.

»Kri je tekla, ranjeni so stekali!
 Torej, po tej borbi so ostali pri meni na Hribu le še: mitraljezec, brzostrelce, telefonist in trije puškarij.
 Sedmorica!
 Trdno obkoljeni smo se znašli v krempljih grabežljive smrti. Kljub temu nismo vztrepetali. Odločili smo se za tankoščen proboj obroča, ker smo se zavedali, da je naša rešitev le v proboju s Hriba. Toda naključje je zahtevalo drugače.
 Iz globokega snega so se na površje domišljavega komandanta kakor strahovi dvignile bele postavne in se zakadile proti našemu položaju. Morali smo kloniti in se umakniti proti vaski cerkvi. Beli vragi pa so se kot razjarjeni tigri pognali v župnišče in v hišo, kjer je bil prej štab bataljona. Zdej nistem nič malo več podvomil o izdajstvu.

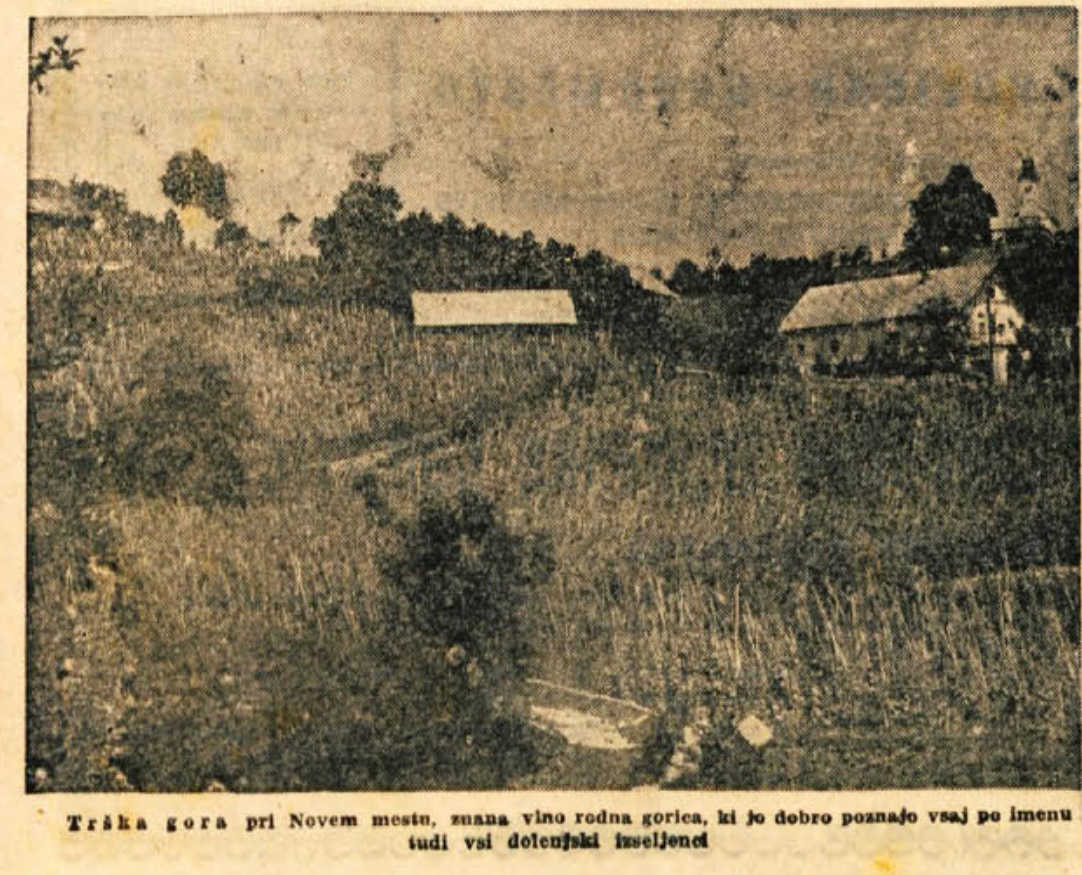
Franc Mihelič: IZ ZANKE

V krempljih grabežljive smrti (Odlomek iz knjige Jožeta Štoka-Korotana JEKLENA PEST)

Franc Mihelič: NA JURIS

Vlado Lamut: NA VRHOVEM — pri Tolstem vrhu Obiščite razstavo akadem. slikarja V. Lamuta v H. nadstropju obnovljene stare gimnazije v Novem mestu! Razstavljena so najnovejša dela s motivi Novega mesta, Dolenjske in Pariz. Vstopnine ni.

Trška gora pri Novem mestu, znana vino rodna gorica, ki jo dobro poznajo vsaj po imenu tudi vsi dolenski iseljenec

Cestitke v Opatovi gori

iz slovenskih bajk in pripovedk

Po jaraku, ki se razteza od Ravne gore pod Mirčevim križem, Polomom in Stemburhu, je nekdanji žuborel poteček, čist kakor kristal. V tolnutih so živigale postreži in na vodni gladini so se zrcalile skale, drevice in nebo. Pod Stemburhom pa, kjer preide dolinica v divjo sotesko, je tvoril poteček krasne slape. Voda, v gošenjem toku tako mirna, se je tu penila in besno zaletavala v skalovje Cestitke. Nekoliko nižje je padala voda čez skalo v Mačkovicu in se pomirila šele tedaj, ko je zopet dospela v ravmino. Ob prekrasnem slapu se je nahajala podzemeljska jama in v njej se je nastanila trojica zlih čarovnic. Te so bile zapravo gorske Rojenice, ki so jih posestrime zaradi njihovih zlobnosti izobčile iz svoje srede. Odslej so se pajdašile samo še z Besi, ki imajo bivališče v Pripekli, in s Skrati, ki jih je polna vsa gora.

To je bilo v tistem času, ko so začeli zidati kostanjeviški samostan. Čarovnice so ugledale nekoga dne v dolini novo nastalo jaso, ki jo izsekal delavec kot prostor za

stavbišče. Z največjim začudenjem so zle Cestitke na množico ljudi, ki je kovala šore, izravnavala zemljo, lomila kamenje in ga dovajala na mesto. Najstarejša se urno spremeni v črna grokarna in zleti v dolino, da bi videla, kaj vse to pomeni. Kaj uzre? Sredi prostora je bilo postavljeno veliko razpelo, pod njim

pa je klečal starihak menih in opravljal pobožne molitve. V sruču se zakadi Cestitka v menih, da bi mu izkijavala oči. Toda ta pograbila lok, položila pšico na struno in sproži v gaurana, ki se je hotel znova zagnati vanj. Gavran nato odleti v hrib in pove tovarišicam v Mačkovicu, da pride v kraje hiša Zveličarja. Skleno, da tega nikakor ne pripuste. Ze prihodnjo noč, ko so delavci v utrujenosti trdno spali in so samo nočne straže korakale okrog delavskih koč, je prišel ponoči na stavbišče trop zlih duhov in razari rastoece zidovje do tal. In to se je ponavljalo vsako noč; kar se je zgradilo čez dan, je drugo jutro ležalo razbito in razdrto na tleh.

Menih, ki je vodil stavbo, je nekaj časa to gledal, a nazadnje se je domislil nečesa posebnega. Poslal je urnega sla v Kostanjevico, da mu pošljejo v pomoč na delo vse, kar le more gibati. Drugi dan ob zori se je zle troje na stavbišču tlačano ko mravelj. Povele je bilo dano, da naj dela vsakdo s podvojeno silo, samo da

zgrade zvonik tako visoko, da bo mogoče vanj obesiti zvon. Delavci so se kakor brezumni ves ljubili dan gnali z delom. Ko je jela ziata kroglja zahajati za vodeniškim hribom, so zidarji baš pritrjevali v linah zadnji poprečni tram, ki naj bi na njem visel zvon. V tem času pa je že pripeljal četve volov zvon iz cerkve svete Neže v Kostanjevici; treba pa je bilo le še obesiti na tramovje. Tudi to se je zgodilo in ko so obilivali padnji sončni žarki dolino, je mogel menih blagosloviti zvon in zbrano ljudstvo. Tedaj je prvič zapel zvon in njegov mili glas se je razlegal daleč v Gorjance.

V tem trenutku se je zastljal iz sten Mačkovicu in Cestitki strahovit polum, kakor da se je zrušila gora. Nastal je silen vihar, ki je lomil orjaške bukve kakor šibe. S strahom je zlo ljudstvo proti gori, kjer so se rušili kamni skladi in grmeli v dolino. Vse se je v strahu razbežalo. Ko so šli ljudje kasneje gledat, kaj se je zgodilo, so jedva še prepoznali te preje toli prijazne kraje. Zginili je poteček in v njim slapovi; podslu se ga skale in kamni plazovi. Orjaška debela so strla ležala križem po tleh in ovirale po. Plaz je razkril tudi jamo Cestitke. Ko so se ljudje razgledovali po njej, so odkrili tri kamnite kipe, stoječe tam nepremično na veke: bile so okamenene Cestitke! Glas zvona jih je doletel baš v trenutku, ko se je ena njih česala, druga mesila kruh, a tretja vsajala hleb testa v peč. V rseh k tičkih so pa še stali razvrstni lončki in piskrčki, polni čarobnih mazil. Ispod stolpa so pa viseli svežnji raznih zelišč. In vse to morete videti še danes, ako se pouzpnete iz Orehovec v hrib.

Jakob Kelemina, Ilustriral Bogdan Borčič

14-letna žena se hoče ločiti

Na sodišču v Clevelandu je vložila tožbo za razvezo zakona 14-letna Joyce Warlow. Od svojega 50-letnega moža Petra se hoče ločiti, češ da z njo nje ravnava. Peter Warlow pa ima v Clevelandu 6 hč in mlada tožnica zahteva vseh šest za sebe. Ker je bilo v prvih dveh porokah navedeno, da je Joyce stara 17 let, sedaj pa navaja, da je stara le 14 let, bodo zadevo preiskali.

Pevsko tekmovanje v Novem mestu

8. decembra je priredila Zveza ljudskoprosvetnih društev v Novem mestu pevsko tekmovanje. Priglasilo se je 15 mladih pevcev in pevka. Nastopili so v dvanajstih glasbenih solih in vsak je zapel dve pesmi. Izbrani so bili: Stanko Rešetič, ki je z lepim in prodornim tenorjem zapel »Slepca« in »Dekle na vrtu«. Za njim prav nič zaostajala dijakinja Simona Mežnar iz Novega mesta, ki je z muzikantnim podajanjem zelo usajala. Zapele pa sedaj niso mogli priti na tekmo, bo Zveza ljudskoprosvetnih društev priredila zadnje nedelje meseca maja prihodnjega leta javno pevsko tekmovanje v širšem obsegu, pri katerem bo komisije ocenjevale tudi občinstvo.

Uspah pevskega tekmovanja je bil torej zelo zadovoljiv. Zaradi kratko odmerjenega časa je bilo mogoče pritegniti k tekmovanju le pevce iz bližnje okolice. Ker pa so se pripravili mnogi tudi iz oddaljenih krajev, pa sedaj niso mogli priti na tekmo, bo Zveza ljudskoprosvetnih društev priredila zadnje nedelje meseca maja prihodnjega leta javno pevsko tekmovanje v širšem obsegu, pri katerem bo komisije ocenjevale tudi občinstvo.

Uspah pevskega tekmovanja je bil torej zelo zadovoljiv. Zaradi kratko odmerjenega časa je bilo mogoče pritegniti k tekmovanju le pevce iz bližnje okolice. Ker pa so se pripravili mnogi tudi iz oddaljenih krajev, pa sedaj niso mogli priti na tekmo, bo Zveza ljudskoprosvetnih društev priredila zadnje nedelje meseca maja prihodnjega leta javno pevsko tekmovanje v širšem obsegu, pri katerem bo komisije ocenjevale tudi občinstvo.

ina dobrih pevcev se niti ne zaveda, da ima ziato v grlu. Te skrivne pevke talente sedaj odkrivamo in jih bomo usmerili na strokovno šolanje v glasbenih šolah. Na dosežanih pevskih tekmah pa smo spoznali tudi mnogo mladih pevcev in pevk, ki se mutirajo, se pravi da jim glas dozoreva iz deških oziroma deških glasov v moške oziroma ženske glasove. Ako mlad pevec za časa mutacije poje ali kakorkoli drugače utruja svoj glasovni organ, utegne utrpeti njegov glas nepopravljivo škodo. Glas izgubi svojo zvonkost, postane zahrpan, nečist. Mutacija traja več let, so pa primeri, v katerih je končana že po par tednih. Pri prvih glasovih traja po navadi diše časa kot pri ženskih. Večinoma mutira pevec ali pevka od 13. ali 14. do 17. leta. Vse ta čas bi moral mladi pevec glasovno mirovati ali pa vsaj zelo previdno in malo peti. S pevskim študijem pa ne bi smel pričeti predno ne mine eno leto po mutaciji.

Kovinarski vajenec Stanko Rešetič je bil drugi

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

Ravno v tem pogledu opravljamo pri pevskih tekmah zelo koristno delo. Mlade pevce, ki mutirajo, kar seveda strokovna komisija pri njihovem nastopu takoj ustrovi poučimo o kvarnih postopkih, ki bi jih utegnili imeti.

SKRITI TALENTI V MNOŽICI PEVCEV

Po osvoboditvi je bilo po Slovenski mnogo pevskih tekem, na katerih so se kosali razni pevski zbori. Te tekme so zelo razgibale glasbeno življenje na področju in vzbudile zanimanje za oddaljenih krajev. Pevskih tekem, na katerih tekmujejo solopetci, pa je bilo do danes malo.

Prvo takšno tekmovanje je priredilo Narodno gledališče v Ljubljani 23. julija 1950. Takrat se je priglasilo 32 tekmovalcev in zanimanje za to prireditvev je bilo v Ljubljani tolikšno, da je bilo operno gledališče za izbrano tekmo skoraj tudi za tekmo samo popolnoma razprodano. Na tej prireditvi smo odkrili Vilmo Bukovec, ki je danes prvakinja ljubljanske opere in gostuje tudi mnogo in z velikimi uspehi v inozemstvu, nadalje Rudolfja Francija, prvica tenorja jugoslovanskih državnih gledališč, ki je pred kratkim osvojil na mednarodnem tekmovanju v Belgiji prvo mesto, nadalje operne pevce Bogdana Stritarjevo, Franca Langusa in Slavka Struckja.

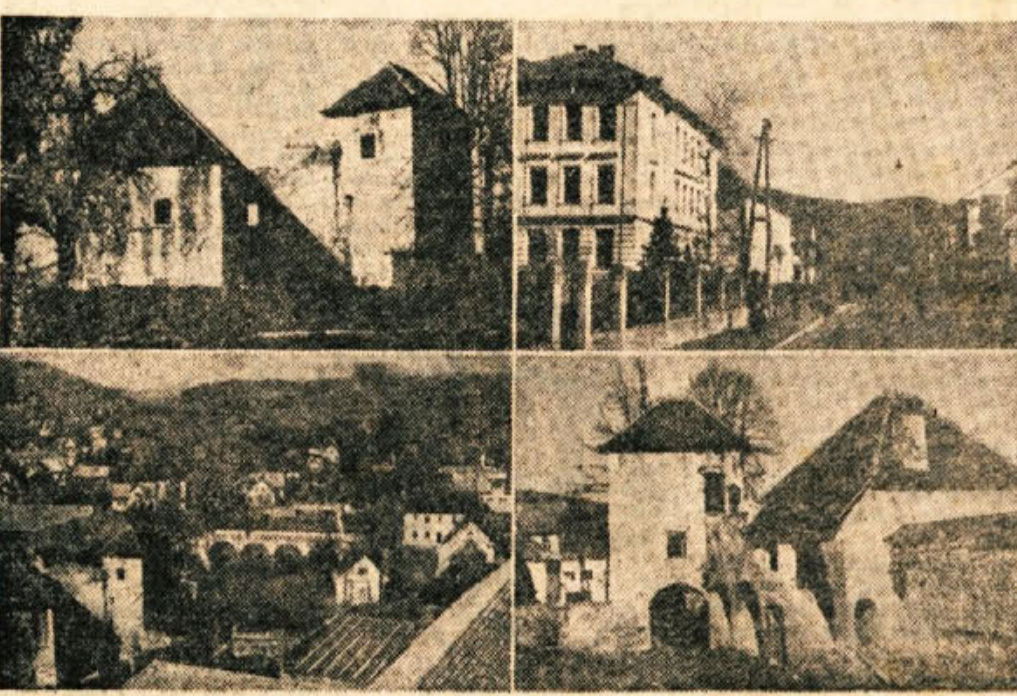
K drugi pevski tekmi, ki jo je priredilo Narodno gledališče, se je pripravilo kar 50 tekmovalcev. Medtem ko je pri prvi tekmi razprodala žirija strokovnjakov, je pri tej tekmi ocenjevala publika. Pevci, ki so bili odkriti na prvih dveh pevskih tekmah v Ljubljani, zavzemajo danes odlična mesta v opernih gledališčih naše države, mnogo jih je angažiranih v opernih zborih, v zboru Slovenske Filarmonije in v Komornem radijskem zboru.

Petnajst let ni bilo nobenega pevškega tekmovanja. Letos pa smo 21. avgusta priredili tretjo pevsko tekmo v starodavnem in turističnem mestu Kamniku. Kateri se je priglasilo 15 tekmovalcev. Pravo odkritje je bil mladi mlilčnik Rajko Koritnik, ki je tenorski izrednih kvalititet in mu strokovnjaki obetajo veliko pevsko bodočnost. Sedaj se koda v Srednji glasbeni šoli v Ljubljani in hitro napreduje. Poleg njega je najbolj ugajala Ema Prodinkova s svojim krasnim in kultiviranim sopranom.

DOLENJSKE PEVKE IN PEVCI PRILJAVITE SE NOVOMESKI GLASBENI SOLI

Dosedanja pevka tekmovanja so bila torej zelo uspešna. Kako koristno je odkrivanje neznanih pevskih talentov, je razvidno iz dejstva, da zelo primanjkuje odličnih opernih pevcev in da je veliko pomanjkanje učnih moči in poudarjenih zborovodij. Pri tem likanju gledamo v bodočnost in uspehi našega dela bodo vidni že čez mnogo let.

Za naravne pevke talente na vsaj navadno nič ne ve in ve-

RIBNICA NA DOLENJSKEM: Del starega gradu sredi Ribnice — Ulica proti kolodvoru je med najlepšimi v trgu — Del Ribnice s strugo Bistrice — Notranji del starega gradu, ki je bil zelo porušen

Člani Prešernove družbe

bodo prejeli najkasneje do 1. decembra 1956. leta za redno članarino 300 din in vpisnino 20 dinarjev naslednjih pet knjig:

1. Koledar za leto 1957.
2. France Bevč: Iskra pod pepelom, zgodovinska povest.
3. Beno Zupančič: Mrtvo morje, povest.
4. Ivan Ribič: Kala, mladinska povest.
5. Dr. Miroslav Zel: Morja in njihovi zakladi, poljudno-znanstveno delo.

Za doplačilo 50 din prejme lahko vsak član še

6. knjigo: »Otrok od spočetja do pubertete«.

Za nadaljnje doplačilo 130 dinarjev pa še

7. knjigo: »Pomagaj si same, zbirka tisoč praktičnih gospodinskih nasvetov.«

Vsak član plača 20 din vpisnine, za kar prejme »Vpisnico«, ki je oštevilčena za

VELIKO NAGRADNO ZREBANJE

katerega se udeležijo vsak član, ki se vpiše v Prešernovo družbo najkasneje do 5. aprila 1958 in plača članarino (in morda naročene dodatne knjige) najkasneje do 5. julija 1956. Z vpisnino 20 din so poravnani tudi stroški za odpremo knjig, zato poštnine ni treba več plačevati posebej.

ZA 500 DIN

(20 din vpisnina, 300 din članarina, 50 din za prvo dodatno in 130 din za drugo dodatno knjigo) lahko prejme torej vsak član sedem knjig in bo še udeležen pri velikem nagradnem žrebanju.

Pisan drobiž iz okraja Kočevje

Minul teden je bil v Kočevju sestanek vseh tajnikov občinskih LO kočevskega okraja. Na sestanku so razpravljali o delu občinskih LO v komunalnem sistemu. Razpravljali so tudi o družbenem planu za leto 1956.

Lovca Jože Kramar iz Kampilj je bil pred nedavnim na lovu in se po nerodnosti obstrlel, tako da je dobil težko telesno poškodbo.

KMETIJSKA ZADRUGA ŠKOCJAN

s svojimi odseki in obrati:

Vinorejski odsek, sadjarški odsek, strojni odsek, poljedelško-semenski odsek, čebelarški odsek, pekarija, mesarija, hranilnica, gostilna, prodajalna in odkup v Škocjanu, prodajalna in odkup v Malih Poljanah, prodajalna in odkup v Dobravi

želi vsem članom in poslovnim prijateljem srečno NOVO LETO!

NOVO ODPRTI BRIVSKO-FRIZERSKI SALON NOVAK DAVORIN, TREBNJE

izvršuje vsa dela brivsko-frizerske stroke, in sicer: vse vrste ondulacije, barvanje las, obrvi in trepalnic ter manikiranje.

Vsem cenjenim strankam želi srečno in veselo novo leto ter se priporoča!

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA REMONT Mirna peč

želi svojim naročnikom in odjemalcem srečno novo leto in se še vnaprej priporoča.

Svojim članom in odjemalcem želi

KMETIJSKA ZADRUGA MIRNA PEČ

zdravo in uspehov polno novo leto 1956!

TRGOVSKO PODJETJE IZBIRA — NOVO MESTO

želi cenjenim odjemalcem, dobaviteljem in poslovnim znancem srečno in uspehov polno leto 1956 in se priporoča!

Oglejte si naše zaloge blaga po najnižjih cenah!

Vsem odjemalcem, poslovnim prijateljem in delovnim kolektivom želi

Zadružna mesarija Novo mesto

v letu 1956 obilo sreče in uspehov! Odkupujemo vse vrste klavne živine! Nudimo kvalitetne mesne izdelke po najnižjih cenah!

SOBOSLIKARSTVO IN PLESKARSTVO CVELBAR MARTIN NOVO MESTO

želi vsem svojim strankam uspešno novo leto 1956!

Dolenjska gasilska zveza

ZA OKRAJ NOVO MESTO

ŽELI VSEM GASILSKIM ORGANIZACIJAM V OKRAJU OBILO USPEHOV V ZAŠČITI LJUDSKEGA PREMOMENJA V LETU 1956!

KOVINAR — NOVO MESTO

s svojimi delavnicami:

STROJNO-STAVBENO KLJUČAVNICARSTVO KLEPARSTVO IN KOVAČIJA

ŽELI DELOVNEMU LJUDSTVU SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1956!

Vsem odjemalcem želi srečno in uspehov polno leto 1956!

PEKARIJA NOVO MESTO

In se še dalje priporoča!

Zadružno trgovsko podjetje Novo mesto

ČESTITA OB NOVM LETU 1956 VSEM KMETIJSKIM ZADRUGAM, ZADRUŽNIKOM IN VSEM DELOVNIM LJUDEM!

Odkupujemo vse vrste kmetijskih pridelkov, gozdne sadeže, živino in prašiče po dnevni cenah.

Prodajamo alkoholne in brezalkoholne pijače ter nudimo kmetijskim zadrugam zaščitna sredstva, umetna gnojila in vse vrste semen.

OB VSTOPU V NOVO LETO 1956 ČESTITAMO VSEM PREBIVALCEM NOVOMESKE OBČINE IN VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM Z ŽELJO, DA BI V PRIHODNJEM LETU DOSEGLI SE VEČ GOSPODARSKIH ZMAGI

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
NOVO MESTO

OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI KOMITE LMS

MESTNA KAVARNA
NOVO MESTO

ČESTITA CENJENIM GOSTOM OB
VSTOPU V LETO 1956 IN SE
PRIPOROČA!

DELOVNI KOLEKTIV SPLOŠNEGA
KLEPARSTVA KOČEVJE

Želi srečno novo leto vsem svojim
odjemalcem in svoje izdelke še na-
dalje priporoča!

OKRAJNA
ZADRUŽNA
ZVEZA
KOČEVJE

★

Želi vsem svojim članicam in drugim kmetijskim pridelovalcem srečno novo leto 1956, v katerem naj dosežejo čimvečje uspehe pri razvoju naprednega kmetijstva!

VSEM SVOJIM ČLANOM ŽELI SREČNO IN
USPEHOV POLNO LETO 1956

Gostinska zbornica
NOVO MESTO

Izboljšajmo gostinstvo in povečajmo turizem
v naših krajih!

TOVARNA
ŽIČNIH IZDELKOV
CELJE

Izdeluje prvovrstno žično pletivo in tkanine po solidnih, nizkih cenah

TOVARNA
MERIL
SLOVENJ GRADEC

★
Izdeluje vse vrste meril, šolski in pisarniški pribor.

DELOVNI KOLEKTIV

BELT ČRNOMELJ

BELOKRANJSKE ŽELEZOLIVARNE IN KOVINSKE TOVARNE
Želi delovnemu ljudstvu mnogo napredka in obilo uspehov v letu 1956!

PROIZVAJAMO:

V novi livarni: vse vrste trgovske in sanitarne litine, predmete za kmetijstvo, predmete za splošno uporabo in strojne odlitke iz sive litine in barvastih kovin.
V kovinskem obratu: livarske podpornice in hladilna telesa, livarsko orodje, diaporojektore in pantografske svetiljke.

Zadružno
AVTOPREVOZNIŠTVO
DRAVOGRAD

vrši vse prevoze za gradbena in trgovska podjetja in za vse ostale potrebe.

TOVARNA
TEHTNIC
CELJE

Izdeluje
VSE VRSTE TEHTNIC
IN SE PRIPOROČA
ZA NAROCILA!

Imamo vedno na zalogi najboljša priznana slovenska in ostala vina ter vse vrste žganih, alkoholnih in brezalkoholnih pijač!

TRGOVSKO PODJETJE

»VINO«
DRAVOGRAD

Vsem svojim odjemalcem, dobaviteljem in poslovnim prijateljem želi srečno NOVO LETO 1956

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

PETROL LJUBLJANA
skladišče NOVO MESTO

Okrajna uprava za ceste
NOVO MESTO

POSILJA OB NOVM LETU 1956 ČESTITKE Z NAJBOLJŠIMI
ŽELJAMI VSEM DELAVCEM, CESTARJEM IN USLUŽBENCEM!

Napnimo vse sile, da bomo v letu 1956
dosegli še več delovnih zmag!

TEKSTILNA TOVARNA

»JUTEKS« ŽALEC

PROIZVAJA: konopnene in jutine embalažne tkanine, impregnirane bombažne tkanine in polkonopnena platna za šotore, cerade in dežne plašče, bombažna tehnična platna za industrijo gumijastih izdelkov, koper in gradi za delovne obleke, vreče slamarice in gotove cerade.

TEKSTILNA TOVARNA

ŠEMPETER v Savinjski dolini

proizvaja in nudi beljena platna v vseh širinah. —
Naši izdelki so znani na domačem in tujem trgu.
Potrošniki zahtevajte naše kakovostno blago!

PODJETJE ZA
VZDRŽEVANJE
PROG
NOVO MESTO

★

ČESTITA
OB NOVM LETU
1956
VSEM SVOJIM
DELAVCEM
IN USLUŽBENCEM
Z ŽELJO, DA BI
V PRIHODNJEM
LETU DOSEGLI
ŠE VEČJE DELOVNE
USPEHE!

KOVINSKO PODJETJE ŽALEC

ŽELI VSEM DELOVNIM LJUDEM SREČNO IN
USPEHOV POLNO LETO 1956!

IZDELUJEMO: Hmeljne sušilnice, troslice za umetna gnojila, vodovodne armature in sadne mljne velike, srednje in male.
Popravljamo vse vrste kmetijskih strojev.

CENE KONKURENČNE!

»Hmezad«

ZADRUŽNO TRGOVSKO PODJETJE ZA IZVOZ HMEIJA
ŽALEC

odkupi in izvaža slovenski hmelj, oskrbuje kmetijske zadruge z vsem potrebnim reprodukcijskim materialom, odkupi hmeljeve v vseh količinah!

BRZOJAV: HMEZAD ŽALEC

Gostinsko podjetje »SMARJESKE TOPLICE«

in novopriključena gostilna
»PRI CVICKU« (prej »Pri Karlovškua«) v Smarjeti
želi srečno in veselo novo leto vsem svojim gostom!

UPRAVA ZA CESTE LR SLOVENIJE

Tehnična sekcija
NOVO MESTO

čestita vsem svojim delavcem in uslužbencem ob
novem letu in želi pri delu še več uspehov!

SVOJIM
ODJEMALCEM,
DOBAVITELJEM
IN POSLOVNIM
ZNANECM ŽELI

SPLOŠNO
TRGOVINSKO
PODJETJE
ČRNOMELJ

★

SREČNO
NOVO LETO
1956!

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

z gozdnimi upravami
v STRAŽI, ČRNOMLJU, POLJANAH,
ČRMOŠNJIČAH in MOKRONOGU
želi srečno novo leto 1956 vsem
prebivalcem Dolenjske!

Cenj. gostom želi srečno
in zadovoljno leto 1956

★

DELOVNI KOLEKTIV
HOTELA
»METROPOL«
Novo mesto

Obrtna zadruga
SPLOŠNO KROJAŠTVO
Novo mesto

čestita vsem strankam in
poslovnim prijateljem ob
novem letu 1956!

TRGOVSKA ZBORNICA ZA OKRAJ
KOČEVJE

ŽELI SVOJIM ČLANOM IN VSEM DELOVNIM LJU-
DEM SREČNO NOVO LETO Z ŽELJO, DA BI V LETU
1956 DOSEGLI ŠE VEČ USPEHOV PRI DELU!

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

»K R E M E N« Novo mesto

ŽELI VSEM DELOVNIM LJUDEM PO DOMOVINI
SREČNO IN USPEHOV POLNO LETO 1956!

JUGOTANIN SEVNICA

kupuje po najugodnejših pogojih vse razpoložljive
količine kostanjevega taninskega lesa.

RUDNIK
SVINCA
IN TOPILOVNA
MEŽICA

★

PROIZVAJA RAFI-
NIRANI SVINEC,
SVINČENO
PLOČEVINO
IN LOVSKE
SIBRE.

Elektro
NOVO MESTO

Srečno novo leto 1956 želi
TAPETNIŠTVO
IN DEKORATERSTVO
NOVO MESTO

Cenjenim strankam pri-
poročamo svoje izdelke
in usluge!

MNOGO USPEHOV V SKUPNIH NAPORIH ZA SOCIALISTIČNO
IZGRADNJO NAŠE DOMOVINE ŽELI VSEM DELOV-
NEMU LJUDSTVU V LETU 1956

KOLEKTIV PODJETJA

»Ključavničarstvo« KOČEVJE

DELOVNI KOLEKTIV
SPLOŠNEGA AVTOPREVOZNIŠKEGA PODJETJA

AVIO Kočevje

pozdravlja ob novem letu vse odjemalce, dobavitelje in poslovne prijatelje
in jim želi mnogo delovnih uspehov!

V lastni mehanični delavnici izvršujemo vsa tekoča in generalna popravila avtomobilov,
izdelujemo avtokaroserije in nove kabine
IZDELUJEMO sanitetni pribor različne znamke »JAK« (operacijske mize, pregledne mize,
vrtilne stolčke, instrumentarske mize)
VLIVAMO vse vrste železnih odlitkov v lastni livarni
IZVRŠUJEMO vsa servisna in remontna popravila kmetijskih strojev in priključkov
POSTREGLI vam bomo solidno in po najnižjih dnevnih cenah.
ZA NAROCILA SE PRIPOROČAMO!

Z novim delovnim poletom stopimo v leto 1956 in s skupnimi močmi utrjujmo lokalno in komunalno gospodarstvo naše občine!

Vsemu prebivalstvu — srečno novo leto 1956!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

ČRNOMELJ

OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI KOMITE ZKS

TRSNICA
in
DREVESNICA
METLIKA

• • •

vsem delovnim ljudem uspehov polno in srečno novo leto 1956!

GOSTILNA

Drenik - Gotna vas

želi svojim gostom srečno novo leto in se priporoča!

OB NOVEM LETU 1956
CESTITA
VSEM PREBIVALCEM NOVEGA MESTA
IN VSEM DELOVNIM LJUDEM
PO VSEJ DOMOVINI

UPRAVA DOMA JLA NOVO MESTO

Kmetijska zadruga
ČRNOMELJ

čestita vsem odjemalcem in dobaviteljem k novemu letu 1956 in jim želi še dalje mnogo uspehov pri delu!

„ROG“

trgovsko podjetje En gros
NOVO MESTO

SE PRIPOROČA CENJENIM STRANKAM IN JIM ŽELI
SREČNO IN ZADOVOLJNO LETO 1956!

VELIKA IZBIRA — NIZKE CENE!

OB NOVEM LETU 1956 CESTITA

Okrajni odbor RDEČEGA KRIŽA

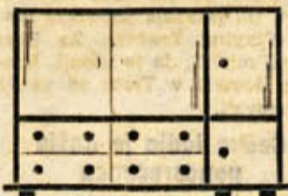
Novo mesto

VSEM SVOJIM ČLANOM TER JIM ŽELI MNOGO
USPEHOV PRI DELU!

Vsem odjemalcem in poslovnim prijateljem čestita ob NOVEM LETU 1956

MIZARSTVO

NOVO
MESTO

Okrajni zavod za socialno zavarovanje NOVO MESTO

Želi vsem zavarovancem, upokojevcem ter njih
svojcem, zdravstvenim in socialnim delavcem
srečno in uspehov polno novo leto 1956!

TRGOVSKO PODJETJE

„TOBAK“

Novo mesto

ZELI VSEM DOBAVITELJEM IN ODJEMAL-
CEM MNOGO USPEHOV V LETU 1956!

Poslužujte se nakupa kvalitetnih cigaret po naših malo-
prodajalnicah!

Brivsko frizerski salon
R U S TREBNJE
s poslovalnico na MIRNI
čestita ob novem letu
svojim strankam in se
jim priporoča!

GAZVODA JOŽE
mizarstvo GOTNA VAS
NOVO MESTO
želi svojim odjemalcem
srečno novo leto 1956!

Kmetijska
zadruga
METLIKA

CESTITA

svojim odjemalcem,
dobaviteljem in vsem
poslovnim prijateljem
ob vstopu v novo le-
to 1956 in se še dalje
priporoča.

Vsem odjemalcem
poslovnim prijateljem
želi v letu 1956
obilo sreče
in zadovoljstva

Knjigarna
in papirnica
ČRNOMELJ

OB VSTOPU V NOVO LETO 1956 POZDRAVLJAMO DELOVNO LJUDSTVO PO VSEJ
DOMOVINI IN MU ŽELIMO NOVIH USPEHOV IN ZMAG V BORBI ZA NAPREDEK
SOCIALISTIČNE DOMOVINE!

Kmetijska zadruga • Zidarsko podjetje REMONT
Destilacija DANA

Občinski ljudski odbor Mirna

KMETIJSKA

ZADRUGA

ŠMIHEL

pri NOVEM MESTU

ZELI SVOJIM ČLANOM IN ODJEMALCEM
USPEŠNO NOVO LETO 1956!

Na zalogi imamo raznovrstno specerijsko blago po niz-
kih cenah!

Kmetijska šola G R M
Novo mesto

želi mnogo napredka in uspeha v kmetijstvu
in čestita vsem naprednim kmetijskim pro-
izvajalcem za NOVO LETO 1956!

MNOGO USPEHOV V SKUPNIH NAPORIH ZA
SOCIALISTIČNO IZGRADNJO NAŠE DOMO-
VINE ŽELI VSEM DELOVNEMU LJUDSTVU

Občinski ljudski odbor

KROJAŠTVO
ČEVLJARSTVO
MIZARSTVO
KINO
PEKARIJA

T
R
E
B
N
J
E

Trgovsko podjetje TREBNJE

s poslovalnicami v TREBNJEM in na MIRNI
se priporoča vsem svojim odjemalcem — kva-
litetno blago, nizke cene!

Vsem svojim odjemalcem,
dobaviteljem in poslov-
nim prijateljem čestita
ob vstopu v novo leto
1956

Trgovsko podjetje
KOSTANJEVICA
na KRKI

Oglejte si naše za-
loge blagaj
Solidna postrežba —
nizke cene!

Vsem občanom in vsemu delovnemu ljudstvu FLRJ želi
uspehov polno leto 1956

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL

KOSTANJEVICA — PODBOČJE

„TELEKOMUNIKACIJE“

LJUBLJANA

Obrat I: SEMIČ
Obrat II: ŠENT'ERNEJ

Proizvajamo radijske sestavne dele, upore, kondenzatorje
in potenciometre.

V LETU 1956 ŽELIMO VSEM DELOVNIM LJUDEM
MNOGO USPEHOV V NADALJNJI IZGRADNJI NAŠE
DOMOVINE.

Vsem svojim strankam
čestita ob novem letu
1956

STRAVS JOŽE
mizar
GOTNA VAS

DELOVNI KOLEKTIV

Hotela
„KANDIJA“
Novo mesto

želi
svojim gostom srečno
novo leto 1956 in se
priporoča za nadaljnji
obiski

Prebivalcem kočevskega okraja in vsem de-
lovnim ljudem naše Federativne ljudske re-
publike Jugoslavije čestitamo ob NOVEM
LETU 1956 z željo, da bi v tem letu dosegli
vrsto novih zmag in uspehov pri izgradnji
socializma!

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
KOČEVJE
OKRAJNI ODBOR SZDL
KOČEVJE

Cenj. strankam se toplo
priporoča in jim želi
srečno novo leto 1956

BRIVNICA
IN ČESALNICA
PUCELJ CIRIL
Novo mesto

Frizerski salon
ADAM IVAN
Novo mesto

čestita svojim strankam
za novo leto 1956
in se priporoča!

OB NOVEM LETU 1956 ČESTITAJO IN ŽELIJO VSEM PREBIVALCEM OPČINE
IN VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM OBILNO USPEHOV PRI DELU

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
KMETIJSKA ZADRUGA
TRGOVSKO PODJETJE DOL. TOPLICE
ZDRAVILIŠČE DOLENJSKE TOPLICE
KLEPARSTVO

STRAŽA — TOPLICE

Novoletna nagradna križanka

Danes smo našim bralcem pripravili nagradno križanko, ki jim bo pri reševanju zadajala manj skrbi kakor tista v 47.—48. številki. Izmed rešitev, ki jih je treba poslati na uredništvo lista najkasneje do 12. januarja 1956, bomo izbrali 10 reševalcev, ki bodo dobili:

- 1. tri tisoč dinarjev
 - 2. dva tisoč dinarjev
 - 3. tisoč dinarjev
 - 4.—10. sedem lepih knjižnih daril.
- V levi spodnji kot kuverte, v kateri boste poslali rešitev, napišite: »Nagradna križanka.«

Vodoravno: 1. Zvezda repatičca, 6. Dolenjski list vam želi... 18. glavno mesto balkanske države, 19. otrdel, trdosrčen, 20. prav tako, isto, 21. domača žival, 22. nasprotno od gor, 23. slovensko mesto (živo srebro), 25. domače žensko ime, 26. kopicca, kupa, 28. čoln kakršnega rabijo v Benetkah, 30. zastareli, ostarili, 32. kar naprej, brez prestanka, 36. glavni števniki, 38. stvar, 40. del pohištva, 42. preveč teane, 44. drugo ime za Perzijo, 46. kurir, poslanec, 47. osebni zaimek; znak za prvino titan, 48. utrinjajo se ob lepih zveznih nočeh, 49. potapljam se, 50. ponižno, udomlačeno, 51. stvari ki jih imamo na potovanju imenujemo skupno..., 57. pravrattneži, tisti ki so za amariho, 63. ptiči z rumenim kijuinom, 66. veznik, 67. heroji, 69. prebivalci stare Asirije, 70. rillec; trobentač; usnik pri pipi, 72. čuvaj, paznik, 73. zveza (n. pr. nogometna...), 75. sekretar, 76. glavni števniki, 77. notirati, zapisati, 80. nedelaven, 81. dar,

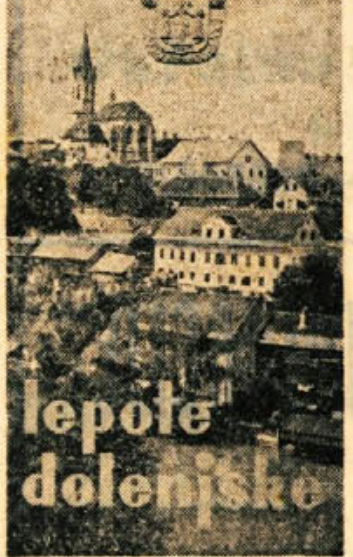
Stvar, ki jo darujemo (dvojina), 82. prebivalec Arabije, 84. pripadnik ljudstva v nekdanji Iliriji, 86. znak za prvino aluminij, 87. samotni vozček, 89. skupine, posadke, moštva, 90. domača in divja žival, 91. zbiralec, 92. začetnici slovenskega pisatelja (4000, Visočka kronika), 93. prav tak, isti.

Navično: 1. vrsta posode, 2. z vodo obdana zemlja, 3. buči podoben južni sad, 4. glavni števniki, 5. kdor ima smisel za telepatijo (občutek na daljavo), 6. razkosati, raztrgati, 7. dva enaka soglasnika, 8. enotnost, sloga, 9. neokreten, štorast, 10. oni tamje, 11. napovem, 12. desni pritok Volge, 13. kratica za vojaški odsek, 14. potrebščina pri tenisu, 15. najvišja gora na svetu (brez Mount), 16. mladitček domače živali, 17. osebni zaimek, 24. kratica za delniško družbo, 25. okrajšava za številko, 27. država v Južni Ameriki, 29. osebni zaimek, 30. stranski, stikati; izskaniti, 31. opis poti, 33. pripovedne pesmi, 34. gozdna žival, 35. športna disciplina; apetit, 37. znak za prvino erbij; nemški spolnik, 39. vrsta nepropusne zemlje, 41. osebni zaimek, 43. nasprotno od zunaj, 45. kratica za prvino republiko, 52. znak za prvino radon, 53. dragica, ljubimka (dvojina), 54. kdor prodaja dragulje; dragohinar, 55. razčlenitev, razčlenjevanje, 56. ročni voz na dveh kolesih, 58. naklon, strmine, 59. igralna karta (dvojina), 60. vrsta lovskega

psa, 61. mlada kravica, 62. odsev, svit, 63. kadar, 64. kultiviran; gojen, 65. železniška postaja med Zidanim mostom in Krškim, 68. isto kot 84. vodoravno, toda daljša oblika, 71. okrajšava za Rdeči križ, 72. priročnost, mikavnost, 74. že tako, tudi tako, 77. čedna, lepa, 78. zadnja in prva črka, 79. kis, 80. italijanski denar (množina), 81. časovno obdobje, 83. isto kot 33. navpično, 85. vodna žival; bolezen, 88. isto kot 88. vodoravno.

Lepote Dolenjske

V vrsti turističnih prospektov Slovenija—Jugoslavija je sedaj v založbi Gostinske zbornice za Novo mesto izšel zanimiv in res okusno izdan prospekt pod naslovom **LEPOTE DOLENJSKE**. Prospekt zajema osrednjo Dolenjsko z Belo krajino in tako seže od

Višnje gore do Kolpe in počez od Žužemberka do Kostanjevici. Vsebuje 23 fotografij, osmih posnetkov (na osemih straneh) iz tega dela Dolenjske, osmih strani je pa teksta z zposloženimi, jednatimi prikazom dolenjske geografije in krajev. Sedaj sem odslužil svoj kadroviški rok tukaj v vzhodni Bosni. Vračam se domov dobro podkovani in izkuleni v stvarih naše Jugoslovanske ljudske armade. Ponosen sem, da sem lahko služil v JLA!

njenega zgodovinskega razvoja, nato pa sledijo turistično važni podatki o Novem mestu, Dol. Toplicah, Smarjetih Toplicah, Senjernerju, Kostanjevici, Žužemberku, Višnji gori, Trebnjem, Mirni, Črnomlju, Metliki in Otočcu. Razen v slovenskem je ta prospekt izšel tudi v angleškem in srbskohrvatskem jeziku. Ne samo za tujca, temveč tudi za domačega človeka iz drugih pokrajin naše domovine bo ta prospekt izred-

54 ODSOTKOV AMERICANOV NE HODI V CERKEV

V ZDA imajo veliko verskih skupin, vendar je vera strogo ločena od države. Kot kažejo statistični podatki, zanimanje za versko izživljanje tudi v Ameriki pada, čeprav si predstavniki posameznih verskih skupin skušajo pridobiti vernike z vsemi mogočimi sodobnimi propagandnimi sredstvi. Po podatkih je v ZDA sicer na papirju od 160 milijonov prebivalcev, 97 milijonov takih, ki pripadajo k tej ali oni veroizpovedi. Po največjih podatkih pa je 46 odstotkov prebivalcev obiskuje verske obrede v cerkvah.

Propagandisti posameznih ver v Ameriki se poslužujejo plakato, brošur, televizije in radia za pridobivanje vernikov. V Ameriki imajo nune, ki igrajo tenisa, kegljajo in podobno. Duhovniki se ukvarjajo z nogometom, skačejo v vodo in se na splošno udeležujejo v športu. V mnogih cerkvenih dvorinah imajo veselice in zabave. V nekaterih državah so imeli pastirji in verniki velike težave z oblastjo, ker so igrali prepovedano

12 dni med življenjem in smrtjo sredi morja

Zgodba 35-letnega tržaškega mornarja Bruna Rota

Se tisti, ki morje dobro poznajo in so že sami doživeli manjši ali hušji brodolom, kar ne morejo verjeti, da je res, kar je preživel tržaški mornar Bruno Rota, ko je 6. novembra letos zdrnil s potaplajoče se ladje v morje in preživel na njem brez hrane in pitne vode 12 dni in pol, ko ga je rešila češka ladja »Lidice«. To je res edinstven primer ponesrečenca na morju in je zbudil svetovno pozornost.

ko je skočil s potaplajoče se ladje, in da je gotovo mrtev.

Dva dni v čolnu

Ponesrečenec v čolnu je trda predla. Temna noč, bili so mokri, premraženi, brez instrumentov, ki bi jim pokazali smer, kam naj veslajo? Imeli so 30 limon in nekaj korenja. Upali so, da jih bo, ko se zdani, opazila kaka ladja. Videli so v daljavi nekaj ladij, toda nihče ni opazil obupanih brodolomcev. Dva dni so tako blodili s svojim čolnom, mahali s stajkami, ponoči pa zažigali ko-

12 dni in pol na morju

Kako je mogoče, da je Rota brez hrane in pitne vode, plovec na deski po morju, ostal živ 12 dni in pol? To so bila vprašanja, ki niso zanimala le časničarje, temveč vsi javnost, ki je o tem nenavadnem brodolomu zvedela iz časopisov. Odgovoril je nanje sam Rota v carigradski bolnišnici.

Usodnega večera 6. novembra, ko se je ladja nagnila in začela potapljati, je skočil v morje. Noč je bila čisto temna. Slišal je klice ostalih mornarjev in se tudi odzival, pa ga niso slišali. Plaval je in se čedalje bolj oddaljeval od tovarišev. Tako plavajoč v temi je bil z glavo zadel ob nekaj zbitih desk, ki jih uporabljajo za prehod z ladje na kopno. Spiezal je na ta zaslonni splav in ostal na njem več kot 12 dni. Imel je srečo — morje ga ni odplavilo, tudi ne zadnje dneve, ko je ležal v nekaki stalni omedlevidi. Prvo noč je zaspal in se zbudil — povsem gol. Kako se je to zgodilo, sploh ne ve. Takoga so našli češki mornarji. Strahotno ga je zeblo; čeprav je ležal na deski, je bil večinoma na pol v vodi in mislil je, da bo znorel od mraza. Mučila ga je grozna žeja in zadnje dni je začel piti morje, čeprav je vedel, da je to smrtno nevarno, ker slana voda povzroči še hušjo žejo. Nič manjša ni bila lakota, saj vseh dvanajst dni ni popolnoma nič zaužil. Bal se je tudi morskimi psov. Sprva je upal, da ga bo našla kakšna ladja, ki bo peljala mimo, toda ni bilo nobene. Peti dan, pravil, je bil že v takem stanju, da se je hotel vreči v morje, vendar se je premagal. Zdelo se mu je, da njegova deska povsem miruje, v resnici pa jo je morskoi tok naglo odnašal od Cipra proti Egiptu in češka ladja ga je našla 94 morskimi milj daleč od kraja nesreče.

se svoje obleke, da bi s tem opozorili morebitno mimo vozečo ladjo. Strojničju je bil k sreči ostal bencinski vžigalnik, da so lahko dajali vsaj ta ognjena znamenja. Pa brez uspeha. Drugi dan zvečer so bili že povsem izčrpani od mraza in lakote, morje je postalo razburkano, lil je mrzel dež. In ko so že menili, da jih čaka samo še smrt, jih je našla ameriška ladja »Flying Trader«. Za Roto so vsi mislili, da je utonil. Njegovi domači v Trstu so ga že objokovali.

Kako je bil rešen, ne ve natančno. 18. novembra ob 7. uri zjutraj, ko ga je ladja našla, je ležal v nekaki omedlevidi na svoji deski. Spominja se le, da je zagledal neke obraze nad eobjo in začel neumljivo besede. Potem je omedlel. Mornarji z »Lidice« pravijo, da so bile nesvetle prve besede, ko se je oglasil v ladijski postelji: »Vode, dajte mi vode!« najprej po italijansko, nato je ponovil še po angleško. Zdravniki mu je dala čaj, kajti treba ga je bilo hraniti izredno previdno.

Casniki, ki so ga obiskali v carigradski bolnišnici, so bili presenečeni. Res je izgubil na teži 13 kg, na obrazu in telesu se mu vidi, da je doživel nekaj grozotnega, vendar je bil že po petih dneh tako krepak, da je hotel vstati. Dovolili so mu šele po desetih dneh in takoj se je vkrval na ladjo za Trst.

(Po »Globeus«)

Češka ladja je našla ponesrečenca

Minevali so dnevi. 19. novembra, 13 dni po katastrofi »Patrizie«, je radijska postaja tržaškega pristanišča prejela tole novice:

»Rešili smo vašega mornarja Bruna Rota z motorne ladje »Patrizia«. Komandant českoslovaške ladje »Lidice«.

V Trstu so dvomili — kaj je mogoče po dveh tednih? Kmetu po prvem obvestilu pa je pripeljal iz Prage radiogram: »Naša ladja »Lidice« je danes zjutraj ob 7.35 na položaju 32,48 Sever in 30.52 Vzhod rešila italijanskega mornarja Bruna Rota. Brodolomec je ležal na neki deski. Sedaj je v zdravniški oskrbi. Njegovo stanje ni nevarno. Izkrcaen bo v Carigradu. Tamonjni italijanski konzulat je že obveščen od italijanske ambasade v Pragi.«

OKROGLE

ALAH IN MENJUHIN

Slavni violinist Jehudi Menuhin se je na vožnji iz Amerike v Evropo seznanil z nekim muslimanom. Razgovarjala sta se o tem in onem in prišla tudi na bogat in usodo in kaj človeka lahko vse doleti v življenju. Menuhin je priznal muslimanu, da raje potuje z ladjo ko z letalom, kajti ladja se mu zdi zanesljivejša. Pa mu odgovori musliman:

»Ce Alah išče človeka, ga bo našel povsod, tudi na vodi ali v zraku.«

»Verjamem,« odgovori Menuhin, toda pomislite, da se jaz peljem z letalom, Alah bi pa prišel po pilota!

SKROMNOST

»Ali vam je moj zaročenec pri odhodu še kaj naročil zame?«

»Ja. Gospod ženin vam je hotel poslati še tisoč poljubov, pa sem vzela samo dva.«

IZGOVOR

»Aha, zdaj sem te pa zalotil, da loviš ribe brez dovoljenja!«

»Saj ni res, da lovim ribe, le črva učim plavati.«

REVOLUCIONAR

V času ene izmed revolucij v Južni Ameriki je neki študent napisal pismo svojim staršem z naslednjim uvodom:

»To pismo vam pišem s sabljo v eni roki in z revolverjem v drugi...«

TUDI TO SE PRIDE

Mlad poročenec pripoveduje o svojem poročnem potovanju svojemu starejšemu kolegu v pisarni: »... za zajtrk imam najraje kavo, a moja žena čaj...«

Izkusjen kolega: »Ze, že, dragi prijatelj! Privadili se boste še tudi čaju!«

SOLSKO IZPRAŠEVANJE

Profesor: — Kdo je bil oče Karla šestega?

Dijak: — Karel peti.

Profesor: — Dobro. In oče Franca prvega?

Dijak: — Franc... mislim, da Franc nula.

MEDITACIJA PIVCA

»Ja, ja, dragi prijatelj, pravil pivec pije poleti zato, da bi se osvežil, pozimi pa zato da bi se ogrel...«

PRI MIZI

Oče: — Pojej juho, Mihecl!

Sin: — Ne morem, oče.

Oče: — Kdor hoče, ta more...«

Sin: — Tedaj nočem, se odreže mali Mihecl.

V STARINARNICI

Kupec: — Koliko stane ta starinska ura?

Starinar: — Pet tisoč.

Kupec: — Draga je. Pa vsaj gre?

Starinar: — Zelo dobro. Toda poznati je treba njeno uporabo. Kadar kaže poldne in bibe pot, tedaj je točno pol treh...«

OB PRVI POLEDICI

Radijski napovedovalec:

»Poslušajte pločnike s pastrom in pepelom, kajti čisto so spolne...«

»Pisma od doma ni vsak petek, Dolenjski list pa pride...«

Takole nam je 15. decembra pisal naš naročnik Lojze Blažič iz Vojne pošte 521-C1 iz Pirota v Srbiji:

»Pošiljam vam naslove tovarišev, ki tukaj služijo kadroviški rok in bi se radi naročili na naš list. Naročnino bodo plačali takoj, ko jim pošljete polno listino. — Zahvaljujem se vam tudi, da mi tako redno pošiljate Dolenjski list, ki mi je v resnici najboljši vir vseh vesti in dogodkov iz domačega kraja. Čeravno ni pisma vsak teden od doma, pa Dolenjski list zanesljivo pride in tako zvem vse, kar se v znanih krajih dogaja. Ker smo že na kraju s tem letom, želim tebi, tovariš urednik, mnogo uspehov, predvsem pa to, da bi z novim letom zahajal naš tedenik ne samo v vsako hišo na Dolenjskem, temveč tudi v vsakemu Dolenjcu, ki je v vrstah naše armade! Vsem bralcem našega lista želim mnogo uspehov v novem letu in vas lepo pozdravljami! Priloženi so naslovi dolenjskih fantov iz Pirota: Anton Perko, Franc Perko, Vinko Hribar, Janez Barborič in Janko Domine.

Kaj, ko bi podobne želje izpolnile svojim fantom vse družine na Dolenjskem?

Na Dunaju veliko pijejo

Po statističnih podatkih Dunajčani izdajo za alkoholne pijače letno okoli milijardo kilogramov, kar je 11 milijard naših dinarjev. Izdajski za alkoholne pijače so iz leta v leto večji. Temu primerne so tudi posledice prevelikega pijačevanja. Leta 1947 so zaradi izgredov in pijanem stanju obsojili 454 oseb, lani pa 1279 oseb. Število oseb, ki so morale v bolnišnico ali umobolnico zaradi prekomernega pijačevanja, se je povečevalo.

Zanimivo pa je, da na Dunaju pada poraba tobaka. Leta 1929 so pokadili na Dunaju nad 30 milijonov cigaret in več kot dve milijardi cigar. Lani pa so pokadili le 18.800.000 cigar.

Eden izmed mnogih

Želod da bi imel pri sebi naš domači tedenik iz prelepe Dolenjske. Naročil sem se na vaš list in ga redno prejemam, ter zmeraj s gromom z veseljem in zadovoljstvom do zadnje strani. V vsaki številki zvem toliko novega in zanimivega iz naših dolenjskih krajev. Sedaj sem odslužil svoj kadroviški rok tukaj v vzhodni Bosni. Vračam se domov dobro podkovani in izkuleni v stvarih naše Jugoslovanske ljudske armade. Ponosen sem, da sem lahko služil v JLA!

Toplo pozdravljam vse naše fante-Dolenjce, ki služijo v enotah naše armade in jim želim, da bi se dobro počutili in se potem polni novega znanja spet vrnili v ljube domače kraje. Uredništvu in upravi Dolenjskega lista se najtopleje zahvalim za pozornost in redno prejetje našega lista. Prosim, da mi list sedaj naprej pošiljate domov, v moj rodni kraj.

Janez Fink
Dragovanja vas 16,
Bela krajina.

Maščevanje

Ameriški bogataš, lastnik veletrgovine, je v oporoki vse svoje bogastvo zapustil dobrotelnim ustanovam, vmes tudi svojo veletrgovino, toda pod pogojem, da bo njegova žena v nji do smrti lahko čistila.

»Ženi zapuščam samo to službo,« je dejal, »in sicer iz maščevanja, ker je bila vse življenje tako neznanansko lena.«

Novi pisalni stroji

Te dni so začeli po Jugoslaviji prodajati prve pisalne stroje tovarne RR iz Nisa. Stroji so zelo lepo izdelani, njihova cena pa je znatno nižja od uvoženih. Ta tovarna radijskih in rentgenskih aparatov bo do konca leta izdelala še okoli 1200 pisalnih strojev.

TRI MILJONE KILOMETROV V ZRAKU

Jugoslovanski pilot Rodoljub Milovanović bo slavil redke rekord: preletel je v zraku 3 milijone kilometrov. Pilotski izpit je napravil pred 26 leti in od takrat pilotiral številna potniška in vojaška letala. Se nikoli ni doživel v zraku kake nezdge. Sedaj vozi na redni progi Jugoslovanskega avrotranspota Beograd-London.

KRIK MODE

»Očala v verigah — zadnji vrisk mode londonskih navdušenih dam. Verižne naokne, ki je izmislil londonski modni ustvarjalec Michael. Baje grede taki izdelki izredno v denar...«

Pijanost ga je rešila zapora

V Detroitu so obsojili Joa Gocha na 35 let zapora zaradi rop. Mož je zatrjeval, da je nedolžen, dokazati pa ni mogel. Ko je osem mesecev že sedel, se je spomnil na policijski urad, ki bi mu morda lahko pomagal dokazati nedolžnost. Na ponovni razpravi je bilo res dokazano iz policijskega dnevnika, da je bil mož na dan, ko se je dogodil rop, tako pijan, da ga je policija zaprla in je prav tisto noč prebil v policijskih zaporih. Seveda je bil takoj oproščen.

Vinski bratci med seboj

»Dragi moj, ti si popolnoma pijan.«

»Res je, prijatelj, ampak to bo minilo. Ti si pa neumen, to bo pa kar ostalo.«

»KRUPON«

trgovina z usnjem in čevljarskimi potrebščinami

v KANDIJI

nudi po zmernih cenah usnje v bogati izbiri iz priznanih tovarn v državi.

Dobave v vsaki količini.

Oglejte si našo zalogo!

Kolektiv želi svojim odjemalcem srečno in uspešno leto 1956!